

MEDDELTE VASSDRAGKONSESJONER

(ERHVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXII. TILLATELSER MEDDELT I 1935.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. A/S Union. (Endring av betingelser for aksjeeerhvervelse.) Kgl. resol. av 25 januar 1935. Jfr. bind IX, side 112, bind XVIII, s. 73, bind XXI, s. 41 og s. 83	3
2. A/S Kinservik. (Tillatelse for Aluminium Limited, Toronto, til å erverve aksjer.) Kgl. resol. av 1 februar 1935. Jfr. bind I, s. 36, s. 103, s. 131, s. 143, s. 183, bind II, s. 58, bind V, s. 72, bind IX, s. 72, bind IX, s. 68, bind XIII, s. 66, bind XV, s. 99, bind XXI, s. 65	5
3. A/S Norsk Soyamelfabrik. (Tillatelse til å leie inntil 2500 kW. spillkraft fra Vesfold Kraftselskap.) Kgl. resol. av 8 februar 1935	7
4. Vittingfos Bruk A/S. (Tillatelse til å leie inntil 1500 turbin HK. og inntil 1000 kW. fra Tønsberg Elektrisitetsverk.) Kgl. resol. av 15 februar 1935. Jfr. bind IV, s. 78 og bind VIII, s. 8	9
5. A/S Nordlige Sportsselskap. (Tillatelse for G. F. Hotblack, London til å erverve aksjer.) Kgl. resol. av 1 mars 1935	13
6. Haugesund kommune. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 29 mars 1935. Jfr. bind X, s. 56, bind XVIII, s. 36	15
7. A/S Høyangfaldene. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 3 mai 1935. Jfr. bind III, s. 36, bind IV, s. 98 og 130, bind VII, s. 113, bind X, s. 127, bind XIII, s. 73, bind XVI, s. 13 og 83, bind XIX, s. 68	17
8. A/S Titania. (Tillatelse til å leie ca. 1500 turbin HK. fra The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S.) Kgl. resol. av 7 juni 1935	18
9. A/S Foss Jernstøperi. (Forlengelse av tillatelse til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Lysverker.) Kgl. resol. av 14 juni 1935. Jfr. bind XIX, s. 24	22
10. A/S Lillestrøms Cellulosefabrik. (Endring av betingelser for kraftleiekonsesjon.) Kgl. resol. av 14 juni 1935. Jfr. bind XXI, s. 3 og s. 64	22
11. Stavanger kommune. (Endring av betingelsene for tillatelse til erverv og regulering av Flørlivassdraget.) Kgl. resol. av 4 juli 1935. Jfr. bind XIV s. 28	24
12. Bergens kommune. (Fristforlengelse vedkommende Samnangervassdraget.) Kgl. resol. av 12 juli 1935. Jfr. bind II, s. 81, bind IX, s. 53, bind XII, s. 30 og bind XVII, s. 71	29
13. Statsregulering av Reinungavatn. Kgl. resol. av 1 august 1935.	30
14. A/S Tinfos Papirfabrik. (Midlertidig leie av inntil 4000 kW. fra Norsk Hydro.) Kgl. resol. av 27 september 1935	34
15. A/S Knaben Molybdængruber. (Tillatelse til å leie inntil 800 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.) Kgl. resol. av 27 september 1935	36
16. A/S Tyssefaldene. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 27 september 1935. Jfr. bind I, s. 1, bind XI, s. 126, bind XV, s. 51	39
17. A/S Fiskaa Verk. (Tillatelse til å leie inntil 8300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.) Kgl. resol. av 31 oktober 1935. Jfr. bind XII, s. 53, bind XIII, s. 48, bind XVIII, s. 25	40
18. Nordland Portland Cementfabrik A/S. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 15 november 1935. Jfr. bind XV, s. 20, bind XV, s. 89, bind XVII, s. 60	42
19. Kvam kommune. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 15 november 1935. Jfr. bind IX, s. 87, bind XII, s. 65, bind XVII, s. 91	44
20. A. S. Stephansen A/S. (Tillatelse til å leie 1100 kW. fra Haus Elektrisitetsforsyning.) Kgl. resol. av 29 november 1935	44
21. Sandar Fabrikker A/S. (Tillatelse til å leie inntil 3000 kW. fra Vestfold Kraftselskap.) Kronprinsregentens resol. av 13 desember 1935	46
22. Vafos Brug A/S. (Tillatelse til å erverve Solumfossen i Kragerøvassdraget.) Kgl. resol. av 20 desember 1935. Jfr. bind I, s. 4, bind IV, s. 48, bind V, s. 69, bind VI, s. 25, bind VIII, s. 16, bind XII, s. 25, bind XVIII, s. 65	49
23. Partslaget Nettet Kraftverk. (Tillatelse til å erverve bruksrett til Meisalvassdraget.) Kgl. resol. av 20 desember 1935	57

1. A/S Union.

(Endring av betingelsene for tillatelse for disponent Olaf T. Messelt og generalkonsul J. Sejersted Bødtker til å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Union).

Kgl. resol. av 25 januar 1935.

A/S Union (Union Co.) eier vannfall i og ved Skien by med derværende treforedlingsfabrikker. Ennvidere eier det aksjemajoriteten i en rekke andre treforedlingsfabrikker, som eier vannfall i Skiens- og Drammensvassdragene.

Ved kgl. resolusjon av 27 oktober 1922 blev der i medhold av den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 § 36 annet ledd meddelt Aktieselskapet Union (Union Co.) tillatelse til i forbindelse med nedskrivning av den ordinære aksjekapital til 3,6 mill. kroner å utvide sin grunnkapital ved utstedelse av preferanseaksjer til et beløp av 20 mill. kroner samt ved utstedelse av nye ordinære aksjer til et beløp av 3,4 mill. kroner, således at selskapets samlede grunnkapital utgjør 27 mill. kroner, fordelt på 135 000 aksjer à kr. 200,00.

Tillatelsen blev tilknyttet følgende betingelser:

1. Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre og representantskap skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.
2. Bestemmelsene i § 3 i selskapets vedtekter om eiendomsomgang av aksjene kan ikke forandres uten Kongens samtykke.
3. Selskapet skal senest innen utgangen av juni måned hvert år gjennom vedkommende overøvrighet innsende til Arbeidsdepartementet innberetning om mulige forandringer i styrets eller representantskapets sammensetning samt en ved den samlede bestyrelses underskrift betegnet fortegnelse over selskapets aksjonærer med opplysning om disses statsborgerlige stilling og hvor mange aksjer de hver især eier.»

Den i betingelsenes post 2 nevnte § 3 i selskapets gjeldende vedtekter innholdt følgende bestemmelse, som i almindelighet

vilde utelukke overdragelse av aksjer til ikke norske statsborgere eller til ikke helt norske selskaper:

«Enhver eiendomsomgang av aksjer må for å være gyldig overfor selskapet anmeldes for styret, som — uansett om vedkommende aksjer tidligere har tilhørt norske statsborgere eller ikke — har å nekte godkjennelse av eiendomsomgang av aksjer til ikke norske statsborgere eller selskaper eller til norske selskaper, hvis grunnkapital ikke er helt norsk, herfra dog undtatt Norges Bank, norske sparebanker og norske bankaksjeselskaper.»

Ved kgl. resolusjon av 13 juni 1930 blev det dernæst gitt selskapet tillatelse til i forbindelse med nedskrivning av den daværende grunnkapital til 10,7 mill. kroner å utvide grunnkapitalen til et samlet beløp av 18 mill. kroner.

Under 23 mars 1934 innsendte advokat J. Grøn Lund på selskapets vegne søknad om kgl. tillatelse til å gi vedtektenes § 3, annet ledd følgende endrede ordlyd:

«Enhver eiendomsomgang av aktier maa for at være gyldig overfor selskapet anmeldes for styret som — uansett om vedkommende aktier tidligere har tilhørt norske statsborgere eller ikke — har å nekte godkjennelse av eiendomsomgang av aktier til ikke norske statsborgere eller selskaper eller til norske selskaper, hvis grunnkapital ikke for mindst $\frac{8}{10}$ er norsk, herfra dog undtatt Norges Bank, norske sparebanker og norske aktiebanker.» (Endringen er fremhevet.)

Ved kgl. resolusjon av 6 april 1934 blev det gitt selskapet tillatelse til å endre sine vedtekter overensstemmende med nevnte søknad. Man henviser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XXI side 41—43.

Ved kgl. resolusjon av 1 november 1934 blev det i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 36, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 tillatt disponent Olaf T. Messelt og generalkonsul J. Sejersted Bødtker hver å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Union (Union Co.). Man henviser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XXI side 83—85.

Tillatelsen blev gitt i henhold til skriftlig søknad av 1 september 1934, hvori var opplyst at de to nevnte herrer hadde erhvervet

715 086 av selskapets 900 000 aksjer, hver pålydende kr. 20,00.

Erhvervelsen var skjedd gjennom kontrakt med aksjenes daværende eier, Centralbanken for Norge og inngikk som et ledd i den samlede transaksjon vedrørende en nyordning av selskapets lånekapital, hvorved dets rentebyrde blev lettet.

Tillatelsen blev meddelt på følgende betingelser:

1.

Bestemmelsen om eiendomsovergang av aksjer i selskapets vedtekter § 3, 2net ledd skal herefter lyde således:

«Enhver eiendomsovergang av aksjer må for å være gyldig overfor selskapet anmeldes for styret som — uansett om vedkommende aksjer tidligere har tilhørt norske statsborgere eller ikke — har å nekte godkjenning av eiendomsovergang av aksjer til ikke norske statsborgere eller selskaper eller til norske selskaper, hvis grunnkapital ikke er helt norsk, herfra dog undtatt Norges Bank, norske sparebanker og norske aksjebanker.»

Endringen må bli å vedta av selskapets styre, representantskap og generalforsamling.

2.

«Selskapets aksjer skal ikke kunne pantsettes eller på annen måte stilles til sikkerhet til noen som ved å eie vedkommende aksjer vilde bevirke at den tilsvarende del av aksjekapitalen ikke kunde ansees som helt norsk. Det samme gjelder overdragelse av sikkerhetsrett.»

Betingelsene var utformet på grunnlag av et av den fungerende arbeidsminister efter stedfunnen regjeringskonferanse i skrivelse av 27 juli 1934 gitt tilsagn.

Da det i erhververnes søknad av 1 september næstefter blev henvist til nevnte tilsagn og samtidig ikke blev gjort innvendinger mot de i tilsagnet antydde betingelser, gikk departementet ut fra at disse i realiteten var vedtatt av ansøkerne, som forøvrig hadde opplyst at de skulde gå inn i selskapets ledelse.

Imidlertid har hververne, efterat de blev gjort bekjent med den utferdigede kongelige resolusjon, fremholdt at det vil falle vanskelig å gjennomføre den som punkt 1 betingede endring i selskapets vedtekter § 3 annet ledd. Ifølge § 34 i aksjeloven av 19 juli 1910 (som den lyder i henhold til endringslov av 27 februar 1930) har nemlig enhver aksjeeier rett til å overdra sine aksjer, medmindre noe annet er avtalt eller følger av lov.

Erhververne opplyser at de ikke på forhånd har truffet noen avtale med de øvrige aksjeeiere om godkjenning av de opstilte betingelser, og hververne anser det meget tvilsomt om en sådan avtale vil kunne tilveiebringes, idet det blandt de mange aksjeeiere lett vil kunne være noen som vilde motsette sig at aksjenes omsettelighet blir innskrenket.

Ifølge den ved kgl. resolusjon av 6 april 1934 godkjente lømpning i selskapets vedtekter skulde selskapets styre nekte å godkjenne eiendomsovergang av aksjer til ikke norske statsborgere eller selskaper eller til norske selskaper, hvis grunnkapital ikke for minst $\frac{8}{10}$ er norsk. Denne bestemmelse er i overensstemmelse med den ved lov nr. 19 av 24 juni 1931 vedtatte endring i konsesjonslovgivningen, hvorefter et aksjeselskap anses som helt norsk, når det har helt norsk styre med sete i Norge og minst $\frac{8}{10}$ av grunnkapitalen er norsk.

Punkt 1 i de ved kgl. resolusjon av 1 november 1934 opstilte vilkår er således strengere enn den nugjeldende konsesjonslovs bestemmelser på dette punkt. Departementet antar efter det foreliggende at det ikke foreligger avgjørende grunner for å oprettholde denne stramning av bestemmelsene i A/S Unions vedtekter. Man vil derfor anbefale at nevnte punkt 1 frafalles, således at § 3, annet ledd i A/S Unions vedtekter får den lydelse som blev godkjent ved kgl. resolusjon av 6 april 1934, jfr. «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind XXI, side 43.

Som ovenfor nevnt er det også søkt om frafallelse av punkt 2 i de ved kgl. resolusjon av 1 november 1934 opstilte vilkår.

I anledning herav skal departementet bemerke at dette punkt er formet overensstemmende med konsesjonslovens § 37 punkt 3, kun med den forskjell at det istedenfor ordene «anses som norsk» er satt «anses som helt norsk». Departementet antar at denne forskjell i ordlyden er uten reel betydning, idet vilkåret kun er ment som et referat av lovens bestemmelse.

Man vil imidlertid anbefale at ordet «helt» for tydelighets skyld sløifes.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

De ved kgl. resolusjon av 1 november 1934 opstilte betingelser for tillatelse for disponert Olaf T. Messelt og generalkonsul J. Sejersted Bødtker til å erhverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Union (Union Co.) endres således som foreslått i Arbeidsdepartementets foredrag av 25 januar 1935.

2. A/S Kinservik.

(Tillatelse for Aluminium Limited, Toronto, Kanada, til å erverve mer enn 35 pct. av aksjekapitalen).

Kgl. resol. av 1 februar 1935.

Ved kgl. resolusjon av 17 januar 1907 og 13 mai 1908 fikk A/S Kinservik tillatelse til å erverve den vesentligste del av Kinsovassdraget i Hardanger samt tillatelse til å regulere vassdraget. Ved kgl. resolusjon av 14 mai 1926 erholdt selskapet tillatelse til å erverve de nederste hundre fallmeter i vassdraget. Det er bl. a. betinget at over halvdel av selskapets styremedlemmer skal være norske statsborgere, derimot er det ikke betinget at noen del av aksjekapitalen skal være på norske hender. I forbindelse med konsesjonen i 1926 blev det meddelt Aluminium Co. of America tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Kinservik på følgende betingelser:

1. Tidsbegrensning.

Tillatelsen utløper samtidig med den A/S Kinservik ved kgl. resolusjon av 17 januar 1907 meddelte konsesjon, senest 17 januar 1982.

2. Representant i Norge.

Alle rettstvister som måtte opstå mellom Aluminium Company of America på den ene side som aksjeeier i A/S Kinservik og staten eller norske rettssubjekter på den annen side avgjøres ved norske domstoler og etter norsk rett.

Aluminium Company of America skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket som i de ovennevnte anliggender er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte opnevne noen representant opnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Hordaland fylke.

Man henviser herom til «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind XIII, side 64—70.

Under 29 mai 1933 har A/S Kinservik på vegne av det kanadiske selskap, Aluminium Limited, Toronto, Kanada ansøkt om tillatelse for sistnevnte selskap til å overta aksjemajoriteten i A/S Kinservik.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 14 desember 1934 har avgitt følgende uttalelse:

«Med det ærede departements brev av 6 juni 1933 har man mottatt til uttalelse følgende andragende fra A/S Kinservik av 29 næstfôr.:

«I forbindelse med andragende fra A/S Kinservik av 29 mai d. å. om forlengelse av den ved kgl. resolusjon av 14 mai 1926 fastsatte frist for vassdragets utbygning, tillater jeg mig på vegne av det Kanadiske selskap, Aluminium Limited, Toronto, Kanada, å andra om godkjennelse av dette selskaps overtagelse av aksjemajoriteten i A/S Kinservik, hvilken aksjemajoritet i medhold av kgl. resolusjon av 14 mai 1926 tidligere har tilhørt Aluminium Company of America.

Som det vil være det ærede departement bekjent er Aluminium Limited fremkommet ved en reorganisasjon av Aluminium Company of America i 1928, men det er et selvstendig og av dette siste uavhengig selskap. Ved Aluminium Limiteds stiftelse blev største parten av Aluminium Company of Americas interesser utenfor De Forente Stater overtatt av Aluminium Limited.»

Kinsarvik herredsstyre har i møte 27 desember 1933 enstemmig fattet følgende beslutning:

«Heradstyret kan vanskeleg uttala seg um denne søknaden, då ein ikkje hev det minste kjennskap til dette firma.

For oss er det um å gjera at selskapet ikkje vert veikare økonomisk og soleis vil glida burt som skatteobjekt for kommunen. Ein vil vona at departementet vil varena kommunen sine interesser i dette høve. Kan ikkje kommunen verta trygda i dette, vil ein råda ifrå godkjenning av yverføring av aktiemajoriteten til nemnde selskap.

I denne yverføring av aktiemajoriteten i selskapet til eit nytt firma å sjå som eit fritt sal, gjeng ein ut ifrå at departementet kan fastsetja vanlege konsesjonsavgifter av heile den kraftmengde som kan eller ein gong vil verta utbygd i Kinsovassdraget.»

Ullensvang herredsstyre har likeledes enstemmig i møte den 15 januar 1934 sluttet sig til det som Kinsarvik herredsstyre har uttalt.

Fylkesmannen i Hordaland har i påtegning av 3 februar 1934 uttalt at han ikke har noe å bemerke ved at ansøkingen om overføring av aksjemajoriteten til Aluminium Limited, Toronto blir imøtekommet når det så langt råd er blir tatt hensyn til de vilkår som de to herredsstyrer har satt.

Hovedstyret skal bemerke:

Som nevnt i andragende fikk ved kgl. resolusjon av 14 mai 1926 Aluminium Company of America tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Kinservik på visse betingelser som vedligger i avtrykk. De går ut på at tillatelsen skulde være tidsbegrenset, at visse rettstvister skulde avgjøres av norske domstoler og etter norsk rett og endelig at det amerikanske selskap skulde ha en fullmektig her i riket. — Det kanadiske selskap, Aluminium Limited, Toronto, som nu søker om tillatelse til å overta aksjemajoriteten som altså tidligere har tilhørt Aluminium Company of

America, er ifølge andragendet fremkommet ved en reorganisasjon av sistnevnte selskap og opplyses å være selvstendig og uavhengig av dette.

Hovedstyret minner om at A/S Kinservik som i sin tid fikk tillatelse til å erverve og regulere Kinso på visse betingelser har fått fristen innen hvilken en viss del av utbygningen skal være ferdig forlenget flere ganger, senest ved kgl. resolusjon av 28 september i år hvorved den er forlenget til 17 januar 1939.

Der foreligger såvidt skjønnes ikke noe som taler imot at søknaden innvilges og Hovedstyret finner derfor å kunne anbefale at man stiller sig imøtekommende. I anledning av forslaget fra distriktet om å fastsette konsesjonsavgifter for hele den kraftmengde som kan eller en gang vil bli utbygget i Kinsovassdraget minner man om at A/S Kinservik i forbindelse med tidligere gitte erhvervs- og reguleringsstillatelser er pålagt å betale følgende årlige avgifter:

Ved kgl. resolusjon av 13 mai 1908:

1. Kinsovassdraget kr. 1000.00
2. Gryttingelven » 1000.00

Avgiften svares fra den dag kraftstasjonen tas i bruk for de respektive anlegg.

Ved kgl. resolusjon av 11 mai 1909:

Til staten kr. 1.00 pr. HK for innvunnet kraftkvantum utover 65 000 el. HK i kraftstasjonen i Hølen.

Ved kgl. resolusjon av 14 mai 1926:

Til staten kr. 1,50 pr. nat.HK.
» fylkes-, herreds- og bykommuner » 2,00 » »

Kraftmengden hvorav disse avgifter skal erlegges fastsettes til 1/9 av den totale gjennomsnittlige kraftmengde.

Å kreve ytterligere avgifter på grunn av at aksjemajoriteten går over til det nye selskap kan Hovedstyret ikke tilråde.

Betingelsene antas å burde bli de samme som de som er opstilt i forbindelse med ovennevnte tillatelse gitt ved kgl. resolusjon av 14 mai 1926.

Dokumentene følger.

Behandlet i møte 10 desember 1934.»

Departementet skal bemerke:

A/S Kinserviks aksjekapital utgjorde opprindelig 5 mill. kroner (hvorav 50 pct. er innbetalt) og er fordelt på 10 000 aksjer, hvorav Aluminium Co. of America tidligere innehadde 9998 aksjer, som nu er erhvervet av Aluminium Limited. Ved departementets skrivelse av 11 september 1923 er kapitalen midlertidig,

inntil utbygningsarbeidet gjenoptas, tillatt nedskrevet til kr. 2 500 000.

Som det vil ses, er det kanadiske selskap Aluminium Limited, Toronto, som nu søker om tillatelse til å overta aksjemajoriteten i A/S Kinservik, fremkommet ved en reorganisasjon av Aluminium Company of America, som ved kgl. resolusjon av 14 mai 1926 fikk tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Kinservik.

Ved Aluminium Limited's stiftelse blev størsteparten av Aluminium Company of America's interesser utenfor De forente Stater overtatt av Aluminium Limited.

Departementet finner med Hovedstyret at det ikke er noe som taler imot at søknaden innvilges. Man antar med Hovedstyret at tillatelsen bør tilknyttes tilsvarende betingelser som dem, som blev opstillet i 1926 for Aluminium Co. of Americas aksjeerhverv, og finner at det ikke er grunn til å gjøre tillatelsen avhengig av ytterligere betingelser.

Man vil i henhold hertil anbefale den ansøkte tillatelse meddelt på følgende betingelser:

1. Tidsbegrensning.

Tillatelsen utløper samtidig med den A/S Kinservik ved kgl. resolusjon av 17 januar 1907 meddelte konsesjon, senest 17 januar 1932.

2. Representant i Norge.

Alle rettsvister som måtte opstå mellom Aluminium Limited, Toronto på den ene side som aksjeeier i A/S Kinservik og staten eller norske rettssubjekter på den annen side avgjøres ved norske domstoler og efter norsk rett.

Aluminium Limited, Toronto skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket som i de ovennevnte anliggender er bemyndiget til å representere og forplikte selskapet. Såfremt selskapet ikke måtte opnevne noen representant opnevnes denne med bindende virkning for selskapet av fylkesmannen i Hordaland fylke.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 36, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 Aluminium Limited, Toronto, Kanada å erverve mer enn 35 pct. av aksjekapitalen i A/S Kinservik.

Tillatelsen tilknyttes de i Arbeidsdepartementets foredrag av 1 februar 1935 anførte vilkår.

3. A/S Norsk Soyamelfabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 2500 kW. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap m. v.)

Kgl. resol. av 8 februar 1935.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 29 januar 1935 har man mottatt et andragende, datert 5 november 1934 fra A/S Norsk Soyamelfabrik om konsesjon på leie av inntil 2500 kW. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 5 november 1934 søker A/S Norsk Soyamelfabrik om konsesjon på leie av inntil 2500 kW. spillkraft til fremstilling av damp ved selskapets bedrift i Larvik.

Andragendet er sålydende:

«Undertegnede norske selskap har med Vestfold Kraftselskap avsluttet kontrakt av 14 juni/7 juni 1933 om levering av inntil 2500 kW. som spillkraft til fremstilling av damp.

I henhold til § 23 i Erhvervsloven av 14 desember 1917 tillater vi oss å andra om konsesjon på leie av inntil 2500 kW. spillkraft til fremstilling av damp ved vår bedrift i Larvik.»

Larvik bystyre har i møte den 12 desember 1934 enstemmig anbefalt andragendet innvilget.

Vestfold Kraftselskap har i påtegnning av 24 desember 1934 til fylkesmannen i Vestfold bemerket følgende:

«Da det her kun handler sig om leie av spillkraft, — eller rettere sagt kjøp av dampmengder fra Vestfold Kraftselskap produsert ved ledig kraft som dette selskap måtte være i besiddelse av, bør det her ikke komme på tale avgift og heller ikke kraftavståelse. Såfremt på grunn av lovens utførmning sistnevnte punkt, kraftavståelse, allikevel må medtas i konsesjonstillatelsen, vil Vestfold Kraftselskap forbeholde sig å bli tildelt den avståtte kraftmengde.»

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegnning hertil av 2 januar 1935 meddelt at han henholder sig til foranstående uttalelse av 24 desember 1934 fra Vestfold Kraftselskap.

I henhold til vedliggende gjenpart av kontrakt av 7/14 juni 1933 mellom Vestfold Kraftselskap og A/S Norsk Soyamelfabrik leverer kraftselskapet til sistnevnte selskaps bedrift inntil 2500 kW. elektrisk energi som spillkraft til fremstilling av damp. Kjele-anlegget (elektrodekjelen) installeres av kraftselskapet.

Kraftleiekontrakten er for begge parter bindende i 10 år regnet fra 1 september 1933.

Man vil anbefale den søkte konsesjon meddelt for et tilsvarende tidsrum.

Som i lignende tilfelle hvor den elektriske kraft anvendes til erstatning for kull ved fremstilling av damp vil man foreslå tillatelsen gitt uten vilkår om avgift av den leiede spillkraft.

Under henvisning hertil vil Hovedstyret anbefale at der meddeles A/S Norsk Soyamelfabrik tillatelse til å leie inntil 2500 kW. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den mellom Vestfold Kraftselskap og A/S Norsk Soyamelfabrik oprettede kontrakt av 7/14 juni 1933 om leie av inntil 2500 kW. spillkraft står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1 september 1943.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktier skal to tredjedeler til enhver tid befinne sig på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet.

Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfalle statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse

av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 9 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

Post 8 om kraftavståelse (10 pct. til kommuner) i foranstående betingelser er inntatt i henhold til bestemmelsene i § 23, punkt 5 i ervervsloven. Efter samråd med kraftleverandøren vil man i nærværende tilfelle foreslå den kraft som kan kreves avstått til kommuner tildelt Vestfold fylkeskommune.

Erklæring fra styret i A/S Norsk Soyamelfabrik i henhold til ervervslovens § 24 samt sakens øvrige dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 26 januar 1935.»

Man vedlegger avskrift av den omhandlede kraftleiekontrakt, samt erklæring fra styret for A/S Norsk Soyamelfabrik i henhold til ervervslovens § 24 om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at der i medhold av ervervslovens kap. IV meddeles A/S Norsk Soyamelfabrik tillatelse til å leie inntil 2500 kW. spillkraft fra Vestfold Kraftselskap.

Man vil anbefale at tillatelsen meddeles på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Tillatelsen er foreslått tidsbegrenset til 1. september 1943, jfr. post 1.

Avgift er ikke foreslått betinget, idet kraften skal anvendes som erstatning for kull ved fremstilling av damp.

I post 8 er der foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner. Denne kraft anbefales tildelt Vestfold fylkeskommune.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV A/S Norsk Soyamelfabrik å leie inntil 2500 kW.

spilkraft fra Vestfold Kraftselskap på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 8 februar 1935 inntatte betingelser.

- Den kraft som i henhold til konsesjonsvilkårenes post 8 kan kreves avstått til kommuner tildeles Vestfold fylkeskommune.

4. Vittingfos Bruk A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 1500 turbinHK. og inntil 1000 kW. fra Tønsberg Elektrisitetsverk.

Kgl. resol. av 15 februar 1935.

Ved kgl. resolusjon av 2 april 1917 blev det i medhold av lov av 18 september 1909, kap. I meddelt et under dannelse værende selskap A/S Vittingfoss tillatelse til å erverve Vittingfoss bruk med vannfall samt Hajernvassdraget i Ytre Sandsvær i Buskerud. Samtidig blev det i medhold av samme lovs kap. IV gitt den tidligere eier, Edw. Lloyd Ltd., London tillatelse til å leie bruket med fornøden vannkraft. Herom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» IV, side 78 flg.

Det omhandlede selskap, A/S Vittingfoss blev imidlertid ikke registrert, idet bruket med vannfall kort efter blev solgt til Tønsberg kommune, som efter en del forhandlinger ved kgl. resolusjon av 25 februar 1921 blev meddelt konsesjon på erverv av bruket og vannfallet. Samtidig blev Hajernvassdraget overdratt til staten. Man henviser herom til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» VIII side 8—13.

Ved skrivelse til departementet av 23 april 1934 har et nytt selskap, Vittingfoss Bruk A/S ansøkt om tillatelse til å leie det omhandlede bruk med fornøden kraft til dets drift.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, som under 11 desember 1934 har avgitt følgende uttalelse:

«Med påtegning av 11 mai 1934 mottok Hovedstyret fra det ærede departement til uttalelse søknad av 23 april 1934 fra Vittingfos Bruk A/S om konsesjon på kraftleie. Den 15 mai og 8 juni 1934 har man fått oversendt ytterligere dokumenter i saken.

Det fremgår av dokumentene at der den 4 desember 1933 er opprettet kontrakt mellom Vittingfos Bruk A/S og Tønsberg kommune angående leie av brukets forskjellige eiendommer og industrielle anlegg m. v. ifølge nærmere spesifikasjon samt leie av driftsvann for brukets drift. Kontrakten er gjeldende inntil 1 juli 1936.

Til enhver tid i leietiden inntil 1 januar

1936 har imidlertid leieren rett til å ombytte leieforholdet med kjøp og kraftleie i henhold til 2 kontrakter, som i november 1933 er avsluttet mellom Vittingfos Bruk A/S og Tønsberg Elektrisitetsverk.

Kontrakten av 4 desember 1933 samt de nevnte to kontrakter av november 1933 angående kjøp respektive kraftleie er i avskrift vedlagt søknaden.

Justisdepartementet har i skrivelse av 30 april 1934 til fylkesmannen i Vestfold godkjent Tønsberg bystyres vedtak av 5 januar 1934 om foran nevnte bortleie av Vittingfos Bruk med rett for leieren til innen 1 januar 1936 å ombytte leieforholdet med kjøp og kraftleie. Departementet uttaler at det er en forutsetning for godkjenningen at det i tilfelle blir gitt konsesjon på kraftleien.

Saken sees derpå av Arbeidsdepartementet gjennom fylkesmannen i Vestfold å ha vært forelagt Tønsberg kommune til innhentelse av opplysninger angående størelsen av den vannkraft som aktes bortleiet m. v. Herpå har departementet mottatt følgende redegjørelse fra Tønsberg Elektrisitetsverk datert 15 mai 1934 — oversendt Hovedstyret med påtegning av 8 juni 1934:

«Ved kgl. resolusjon av 2 april 1917 blev Edw. Lloyd Ltd., London meddelt tillatelse til å leie Vittingfos Bruk med fornøden kraft til dets drift.

Tillatelsen gjelder for et tidsrum av 21 år regnet fra den dag kraftleveringen begynte (til 1 oktober 1937).

Det som nu er skjedd er at leieforholdet er gått over fra det engelske selskap til et helt norsk selskap, Vittingfos Bruk A/S, idet disponent Hans Olaf Nilsen har overdratt sine rettigheter og forpliktelser ifølge sin kontrakt med Tønsberg kommune til dette selskap.

Leveringsbetingelsene for de to leieforhold er i det vesentlige ens, det dreier sig derfor heller ikke nu om bortleie av vannfall, men kun om vanlig kraftleie. Kraften leveres dels som mekanisk kraft på slipeturbinakslene og dels som elektrisk kraft fra generatorne — i begge tilfelle over brukets maskiner.

Vittingfos vannfall yder med den nuværende regulering ca. 9000 årshestekrefter — derav går ca. 5000 HK. til Tønsberg, ca. 2000 HK. til fylket og de øvrige ca. 2000 HK. til Vittingfoss Bruk.

Kraftanlegget er for den bygningstekniske del utbygget for en kapasitet av vel 20000 eff. HK — der er foreløbig installert maskineri for vel 10000 eff. HK.

Vedlagt følger en plan over kraftanleggets og brukets bygninger.

Sluttelig skal meddeles at Vittingfoss Bruk A/S hverken eier eller bruker vannfall noe steds i riket — dette gjelder også for disponent Nilsens vedkommende.»

Y t t r e S a n d s v æ r herredsstyre har i møte den 10 mars 1934 enstemmig besluttet

å anbefale Vittingfos Bruk A/S's konsesjonsandragende innvilget på følgende betingelser (jfr. vedlagte særutskrift vedrørende sak nr. 9):

- «1) Fabrikkene må ikke overdrages utlendinger eller innenlandske selskaper, som vil nedlegge bedriften eller omlegge produksjonen til andre formål enn de i nuværende vedtekter bestemt.
- 2) Under ellers like vilkår, kvalitet og pris levert fabrikk, skal fortrinnsvis kun anvendes norsk råmaterieell.
- 3) I den utstrekning det er mulig, skal der fortrinnsvis kun benyttes norske arbeidere.
- 4) Overensstemmende med tidligere kontrakt mellom kommunen og selskapet fastsettes videre nedennførte betingelse. Selskapet skal opprette et fattigfond ved en årlig avsetning av 2 pct av brukets nettofortjeneste, dog minst kr. 1500 pr. år. Fondet skal kunne benyttes under større arbeidsstans og for øvrig etter fattiglovens bestemmelser.»

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning av 7 mai 1934 til Arbeidsdepartementet meddelt at han slutter sig til herredsstyrets enstemmige anbefaling.

I tilslutning til sin søknad av 23 april 1934 meddeler Vittingfos Bruk A/S i skrivelse av 21 august 1934 til Hovedstyret følgende:

«Under henvisning til vårt andragende av april 1934 og senere konferanse tillater vi oss for å undgå misforståelse å presisere at andragendet er å forstå således at vi i henhold til erhvervsloven av 14 desember 1917 § 22 andrar om konsesjon på leie av 600 å 1000 kW fra Tønsberg Elektrisitetsverk i henhold til kontrakt tidligere innsendt.

For drift av slipeturbinene leier vi ifølge samme kontrakt vann representerende ca. 1000/1500 HK så langt vannforholdene tillater det, idet Tønsberg Elektrisitetsverk først og fremst dekker sitt behov.

Vi har intet å bemerke til Ytre Sandsvær herredsstyres vedtak 10 mars 1934 angående betingelsene for konsesjon.»

Hovedstyret skal bemerke:

I 1917 kjøpte A/S Vittingfoss, Vittingfos bruk med vannfall i Numedalslågen samt Hajernvassdraget i Ytre Sandsvær. Forutsetningen for kjøpet var at selgeren Edw. Lloyd Ltd. fikk adgang til å leie Vittingfoss bruk med kraft til dets drift.

Ved kgl. resolusjon av 2 april 1917 fikk A/S Vittingfoss — i henhold til lov av 18 september 1909 kap. I — tillatelse til å erverve Vittingfos bruk med vannfall og Hajernvassdraget. Ved samme kgl. resolusjon fikk Edw. Lloyd Ltd. tillatelse til — i henhold til nevnte lov kap. IV — å leie Vittingfos bruk med fornøden vannkraft. I kraftleietillatelsen punkt 8 blev selskapet pålagt

å opsamle et sikringsfond for vedkommende fattigkommune. Kraftleietillatelsen er for øvrig meddelt på vanlige betingelser.

Vittingfos bruk med vannfall samt Hajernvassdraget blev senere kjøpt av Tønsberg kommune, som igjen solgte Hajern til staten. Bruket med tilliggende rettigheter er ved førnevnte kontrakter av november og desember 1933 overdratt Vittingfoss Bruk A/S. Angående disse kontrakter skal bemerkes:

Kontrakt om leie av bruket m. v.

I leie av bruket og for drivkraft og fabrikasjonsvann betaler selskapet en nærmere fastsatt godtgjørelse pr. tonn produsert tremasse og papir. Som minsteavgift for den kraft som er tilsikret papirfabrikken og C-sliperiet garanterer leieren kr. 65 000 pr. år.

Leieforholdet gjelder inntil 1 juli 1936 med rett for leieren til i leietiden inntil 1 januar 1936 å ombytte leieforholdet med kjøp og kraftleie.

Leiekontrakten inneholder enn videre bestemmelser angående eventuell omlegning av jernbanetransporten fra bruket (fra Holmestrand til Tønsberg).

Kontrakt om kjøp av bruket m. v.

Kjøpet omfatter samtlige brukets eiendommer og rettigheter i den utstrekning de er spesifisert i kontrakten.

Dog skal selgerens nuværende rett til vassdragets utbygning og utnyttelse — når bortses fra hvad der i kontrakten er anført om fløtningen, fløtningsinnretningene og fiskeretten i Lågen — tilligge selgeren som om de eiendommer og rettigheter kontrakten omfatter ikke var solgt.

Også her er inntatt en klausul angående eventuell transport fra bruket over Tønsberg.

Kontrakt om leie av kraft i tilfelle kjøp av bruket m. v.

For den elektriske energi som produseres i og overføres fra brukets kraftstasjon betaler selskapet kr. 85,00 pr. kW. pr. år. Kjøperen er forpliktet til i kontraktstiden å utta vann til produksjon i brukets kraftstasjon av max. 1000 kW. og min. 600 kW. Kontrakten omfatter dessuten leie av nødvendig vann til drift av slipeturbinene m. v. Herfor betaler kjøperen en godtgjørelse som beregnes pr. tonn av produksjonen. For begge kraftkategorier tilsammen utgjør minimumsleien kr. 65 000 pr. år.

Kraftleiekontrakten blir i tilfelle kjøp bindende for selgeren til 1 juli 1951, men kan av kjøperen opsies med 6 måneders varsel til

ophør hvert femte års 1 juli, første gang 1 juli 1941.

Hovedstyret antar etter det nu foreliggende at de kontrakter som er inngått mellem Tønsberg kommune og Tønsberg Elektrisitetsverk på den ene side og Vittingfos Bruk A/S på den annen side, om rett til såvel elektrisk kraft som til driftsvann for slipeturbinene må opfattes som leie av energi frembragt ved vannkraft og ikke som erhverv av bruksrett til vannfall. En eventuell tillatelse vil da bli å meddele i henhold til erhvervslovens kap. IV. Der henvises i denne forbindelse til at Edw. Lloyd Ltd. ved kgl. resolusjon av 2 april 1917 fikk tillatelse til kraftleie (kap. IV i lov av 18 september 1909) på grunnlag av en kontrakt som er oplyst å være av vesentlig samme innhold, som den der nu er avsluttet med Vittingfos Bruk A/S.

Hovedstyret vil anbefale at Vittingfos Bruk A/S får den ansøkte konsesjon. Denne må formentlig bli å meddele for den tid kraftleiekontrakten er gjort gjeldende — altså inntil 1 juli 1951 — dog med den reservasjon at konsesjonen bortfaller den 1 juli 1936, såfremt leieforholdet ikke blir ombyttet med kjøp — jfr. leiekontrakten av 4 desember 1933.

Man vil anbefale at der i konsesjonen fastsettes den samme betingelse om plikt til å opsamle et sikringsfond for vedkommende fattigkommune, som pålagt Edw. Lloyd Ltd.

Videre vil man foreslå betinget en årlig avgift til staten av 1 krone pr. kW av den kraft som leveres over brukets egen kraftstasjon og hvorav der skal betales leie. Den vannkraft som medgår til drift av slipeturbiner m. v. foreslås ikke pålagt avgift. For øvrig forutsettes opstilt de vanlige vilkår.

Under henvisning til foranstående vil Hovedstyret anbefale at der meddeles Vittingfos Bruk A/S tillatelse til å leie inntil 1500 turbin HK og inntil 1000 kW fra Tønsberg Elektrisitetsverk på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Vittingfos Bruk A/S måtte leie inntil 1500 turbin HK og inntil 1000 kW i henhold til kontrakten av 4 desember 1933 om leie av Vittingfos Bruk og kraftleiekontrakten av november 1933 mellem Vittingfos Bruk A/S og Tønsberg Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn inntil 1 juli 1951.

Konsesjonen bortfaller dog 1 juli 1936 såfremt leien av bruket m. v. ikke blir ombyttet med kjøp.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre, som skal ha sitt sete her i landet, skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets kapital skal til enhver tid være på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1.00 — en krone — pr. kW pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50.00 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellem forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare oven-

nevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegene hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes viss major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den elektriske kraft som leveres over brukets kraftstasjon og hvorav der betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares derefter 6 % årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Sikringsfond.

Selskapet er forpliktet til ved ovennevnte anlegg å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende

med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Ennvidere er selskapet forpliktet til å finne sig i at det ved lov bestemmes, at fondet overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring av fattigkommunene, men som også skal kunne tillates anvendt til andre formål til beste for arbeiderne.

11. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

12. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 11 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte den 10 desember 1934.

Erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24 samt sakens øvrige dokumenter vedlegges.»

Man vedlegger sakens dokumenter.

Departementet skal bemerke:

I møte den 5 januar 1934 har Tønsberg bystyre vedtatt en med skrivelse fra Styret for Tønsberg Elektrisitetsverk av 20 desember 1933 oversendt kontrakt med disponent Hans Olaf Nilsen om bortleie av Vittingfoss Bruk.

I kontrakten var det forbeholdt leieren rett til i leietiden å overdra sine rettigheter og forpliktelser ifølge kontrakten til et aksjeselskap med en fullt innbetalt aksjekapital av minst kr. 100 000. Leien omfatter foruten tresliperier, papirfabrikk, sagbruk m. v. også brukets kraftstasjon med maskiner og rett til drivkraft og fabrikasjonsvann, derimot ikke selve vannfallet. Med i leien følger heller ikke Tønsberg Elektrisitetsverks kraftstasjon for den almindelige elektrisitetsforsyning, som ligger helt adskilt fra brukets kraftstasjon og med særskilt inntak. (Tønsberg Elektrisitetsverks kraftstasjon leverer kraft dels til Tønsberg by og dels til Vestfold fylke.)

Leieren er forpliktet til straks å ombygge og modernisere papirmaskineriet. Omkost-

ningene hermed, maksimalt kr. 127 000 refunderes leieren ved kompensasjon i kraftavgifter.

Kontrakten gjelder til 1 juli 1936, dog med rett for leieren til innen nevnte dag å ombytte leieforholdet med kjøp av bruket og kraftleie på betingelser som er stipulert i samtidig vedtatte kontraktsutkast.

Utkastet til kjøpekontrakt omfatter det vesentlige av brukets eiendommer og fabrikkbygninger, kraftstasjonen med inntak og turbinrør, derimot ikke demningsinnretninger samt heller ikke selve vanfallet og retten til utnyttelse av dettes vannføring. Det som her er undtatt forblir selgerens eiendom og er forutsatt fraskilt ved skylddelingsforretning.

Utkastet til kontrakt om levering av kraft til brukets kraftstasjon og driftsvann for slipeturbinene skal gjelde for tidsrummet inntil 1 juli 1951, men skal av kjøperen kunne opsies med 6 måneders varsel til opphør hvert femte års 1 juli, første gang 1 juli 1941.

Ved ekstraordinær lav vannføring må bruket tåle innskrenkning i leveringen av kraft i samme forhold som avtagerne fra Tønsbergs Elektrisitetsverks kraftstasjon, jfr. kontraktens § 9.

Tønsberg bystyres ovennevnte vedtak er under 30 april 1934 godkjent av Justisdepartementet i henhold til bykommunelovens § 43, dog under forutsetning av at konsesjon på kraftleien i tilfelle blir gitt.

Søknaden om sådan konsesjon er inngitt av Vittingfos Bruk A/S og undertegnet av dettes styre, hvis formann er disponent Hans Olaf Nilsen. Selskapet er opplyst å ha helt norsk styre og grunnkapital.

Ifølge selskapets tilleggskrivelse av 21 august gjelder søknaden leie av 600 à 1000 kW elektrisk energi samt ca. 1000 à 1500 HK for drift av slipeturbinene.

Departementet finner etter det foreliggende å kunne anbefale at den ansøkte kraftleietillatelse blir meddelt i henhold til den almindelige konsesjonslovs kapitel IV og at at tillatelsen tilknyttes de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Konsesjonen er foreslått gitt for den tid de nevnte kontrakter blir gjeldende — altså maksimalt til 1 juli 1951 og således at konsesjonen bortfaller 1 juli 1936, såfremt det midlertidige leieforhold ikke til da ombyttes med kjøp og kraftleie.

Det betinges helt norsk styre og helt norsk grunnkapital.

I henhold til lovens § 23 punkt 4 er foreslått en årlig avgift til staten av 1 krone pr. kW av den kraft som leveres konsesjonæren over brukets kraftstasjon, mens den vann-

kraft som medgår til drift av slipeturbiner m. v. foreslås avgiftsfri.

Ennvidere er i henhold til lovens § 23 punkt 5 foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner.

Konsesjonæren forpliktet til å opsamle sikringsfond for vedkommende fattigkommune.

For øvrig foreslås de vanlige betingelser om fortrinsvis anvendelse av norske arbeidere og norsk materiell. I anledning av Ytre Sandsvær herredsstyres uttalelse bemerkes at den vanlige preferanse for norske varer ikke omfatter råstoffer til fremstilling av produkter i konsesjonærens bedrift.

Der foreligger erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Vittingfos Bruk A/S å leie inntil 1500 turb.HK og inntil 1000kW fra Tønsberg Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 15 februar 1935 inntatte betingelser.

5. A/S Nordlige Sportsselskap.

(Tillatelse til å erverve 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap.)

Kgl. resol. av 1 mars 1935.

Fra advokat Aage Schou har departementet mottatt et andragende, datert 14 mai 1934, om tillatelse for G. F. Hotblack, London, til å erverve 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap.

Andragendet har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 20 februar 1935 har avgitt følgende uttalelse:

«Det Kongelige Departement har under 14 mai 1934 sendt hovedstyret til uttalelse følgende andragende fra h.r. advokat Aage Schou:

«På vegne av Mr. G. F. Hotblack, 122 Leadenhall Street, London, E. C. 3, tillater jeg mig å andra om konsesjon til ervervelse for ham av oberst Kyrkes enkes 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap à 200 kr. pålydende. Jeg tillater mig å henvise til vedlagte avskrift av andragende av 19 desember 1933 til Handelsdepartementet og medsender dettes approbasjon på overdragelse av de 3 fiskehytter til A/S Nordlige Sportsselskap. Dette selskap har helt norsk styre, bestående av konsul Kjeldsberg, Trondheim og undertegnede. Selskapet eier ½ Laxfors i Vefsnelven og nærmest tilstøtende elvestrekning.

Mr. Hotblack har for et tidsrum av 10 år forpaktet en strekning av elven, tilhørende

de Brodtkorbske arvinger, som gjerne ser at Mr. Hotblack erholdt tillatelse til å overta Mr. Kyrkes 58 aksjer. På grunn av nedgang i laksefisket er det ikke lenger lett for de norske grunneiere ved Vefsnelven å opnå antagelig pris for leie av fiskerettigheter og det er av betydning å få Mr. Hotblack nøie knyttet til Vefsnelven.»

Av det av søkeren påberopte andragende av 19 desember 1933 hitsettes:

«Mr. R. H. Venables Kyrke utøvet i en meget lang årrekke laksefiske i Vefsnelven med hjemmel av forpaktningkontrakten med Brodtkorbske arvinger m. fl. på 10 år ad gangen. På grunn av den lange strekning bygget Mr. Venables Kyrke sig 3 hytter, den ene på gården Stjernberg, den annen på gården Falland og den tredje på gården Laxfors; hyttene står på leiet grunn; leieavgiften er respektive 40, 50 og 50 kroner pr. år. Mr. Venables Kyrke erhvervet sig derhos i 1907 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap, som var basert på 60 aksjer à 200 kr. og som hadde helt norsk styre; aksjeselskapet eier 1/2 Laxfors og litt elvestrekning nedenfor fossen.

Da Mr. Venables Kyrke avgikk ved døden, inntrådte hans arving oberst Venables Kyrke i hans rettigheter. Oberst Kyrke døde i februar 1933 og hans hustru er blitt enig med Mr. Hotblack om at denne skal overta fiskerettighetene m. v. Mr. Hotblack ser helst at husene tillates overført til A/S Nordlige Sportsselskap og han venter også tillatelse av det offentlige til erhvervelse av 58 aksjer i dette selskap.

Prisen for Stjernberg fiskehytte er 50 £, for Falland fiskehytte 150 £ og for Laxfors hytte 100 £, for erhvervelse av fiskerettighetene og for aksjene i A/S Nordlige Sportsselskap skal han betale 750 £.

Såvidt jeg vet er det Handelsdepartementet som avgjør konsesjon vedrørende nevnte bygninger, mens aksjeerhvervelsen i A/S Nordlige Sportsselskap, som eier en del av et vannfall, formentlig må bevilges av Arbeidsdepartementet.

Efter alt hvad jeg har hørt er Mr. Hotblack en gentleman som det vil være ønskelig å se som leier av fiskerettighetene m. v. Fisket i Vefsnelven er avtatt sterkt, og det vil være vanskelig å finne leier til heromhandlede elvestrekning til en rimelig leie. Grunneierne finner det vil være særdeles heldig for dem å kunne få Mr. Hotblack som leier.

I henhold til det anførte andras om konsesjon til overdragelse av Mrs. Kyrke til A/S Nordlige Sportsselskap på de henne tilhørende 3 fiskehytter, respektive på Stjernberg, Falland og Laxfors.»

Denne tillatelse blev meddelt av Handelsdepartementet under 2 mai 1934 og uten betingelser.

Det nu foreliggende andragende har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Vefsn herredsstyre og Grane herredsstyre anbefaler under henholds-

vis 31 oktober og 24 november 1934 enstemmig andragendet innvilget.

Fylkesmannen i Nordland anbefaler under 4 desember s. å. tillatelse gitt på vanlige vilkår.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

A/S Nordlige Sportsselskap er stiftet i 1904 med en aksjekapital på kr. 12 000 fullt innbetalt og fordelt på 60 aksjer à kr. 200 lydende på navn. I 1906 blev aksjekapitalen nedskrevet fra kr. 12 000 til kr. 6 000. Ifølge de foreliggende vedtekter er selskapets formål kjøp eller leie av fiskerettigheter, faste eiendommer og eiendomshierligheter forøvrig samt salg eller bortleie av samme.

A/S Nordlige Sportsselskap eier som foran nevnt en halvpart av Laksfoss i Vefsn. Efter her ved kontoret foreliggende opplysninger vil denne foss (i sin helhet) ved regulering antagelig kunne utbringes til omkring 10 000 nat.HK. Da videre erhvervelsen omfatter mere enn 35 hundredeler av samtlige aksjer trenges der til samme tillatelse i medhold av erhvervslovens § 36.

Hovedstyret har efter det foreliggende intet å innvende mot den ansøkte tillatelse og anbefaler sådan meddelt.

Tillatelsen foreslås tilknyttet følgende betingelser:

1) Alle rettstvister som måtte opstå mellom Mr. G. F. Hotblack på den ene side og staten eller norske rettssubjekter på den annen side angående tillatelsen skal avgjøres ved norske domstoler og efter norsk rett.

2) Mr. G. F. Hotblack skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket som i alle anliggender vedrørende tillatelsen er bemyndiget til å representere og forplikte ham. Såfremt Mr. G. F. Hotblack ikke måtte opnevne nogen representant opnevnes denne med bindende virkning for Mr. G. F. Hotblack av fylkesmannen i Nordland.

Hovedstyrets utkast til betingelser har vært forelagt advokat Schou — som under 18 ds. på vegne av Mr. G. F. Hotblack meddeler at de foreslåtte betingelser vedtas. Et eksemplar av Hovedstyrets utkast med påtegning herom vedligger.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 13 februar 1935.»

Man vedlegger avskrift av selskapets vedtekter samt av anmeldelsen til handelsregistret.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at der i medhold av erhvervslovens § 36 meddeles G. F. Hotblack

tillatelse til å erverve 58 aksjer i selskapet på de av hovedstyret foreslåtte betingelser, som er vedtatt av søkeren.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 G. F. Hotblack, London, å erverve 58 aksjer i A/S Nordlige Sports-selskap på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 1 mars 1935 inntatte betingelser.

6. Haugesund kommune.

(Ytterligere 5 års forlengelse av fristen for fullførelse av Haugesund kommunes regulering og utbygning av Etnavassdraget.)

Kgl. resol. av 29 mars 1935.

Ved kgl. resolusjon av 20 april 1923 blev der meddelt Haugesund kommune tillatelse til å foreta regulering av Etnavassdraget (Litledalsvassdraget) i Etne, Hordaland fylke overensstemmende med fremlagte planer.

Angående denne tillatelse og de dertil knyttede betingelser henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» bind X side 56 flg. og til den sammesteds påberopte St. prp. nr. 53, 1922.

Blandt konsesjonsvilkårene var som post 5 oppstillet bestemmelse om at regulering- og utbygningsarbeidet må være fullført innen en frist av 7 år efterat konsesjonen er gitt.

Ved kgl. resolusjon av 3 juli 1931 blev fristen for fullførelsen av de konsederte reguleringarbeider forlenget med 5 år til 20 april 1935.

Under 24 oktober 1934 har styret for Haugesunds Elektrisitetsverk inngitt søknad om ytterligere 10 års forlengelse av fullførelsesfristen. Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 13 mars 1935 har avgitt følgende uttalelse:

«Det Kongelige Departement har under 27 oktober 1934 sendt hovedstyret til uttalelse et fra Haugesunds Elektrisitetsverk innkomet andragende om ytterligere fristforlengelse. Andragendet, som er datert 24 oktober 1934, lyder:

«Ved skrivelse av 6 november 1929 søkte undertegnede styre på vegne av Haugesunds kommune om utsettelse i 10 år — til 20 april 1940 — med fullførelse av den konsesjonerte regulering i rubr. vassdrag med undtagelse for de arbeider, nemlig 8 m. opdemning av Løkelsvatn og 4 m. opdemning av Hardelandsvatn, som allerede var fullført ved vassdragets delvise utbygning i årene 1916—20.

Ved kgl. resolusjon av 3 juli 1931 blev sådan utsettelse innvilget for 5 år, altså til 20 april 1935, uten forandring av de i den oprinnelige reguleringskonsesjon fastsatte vilkår.

Denne meddelte fristforlengelse utløper således neste år og undertegnede styre tillater sig derfor herved på ny på Haugesund kommunes vegne å anmode det ærede departement om ytterligere forlengelse av utbygningsfristen i nye 10 år, altså til 20 april 1945.

Til støtte for dette andragende tillater man sig å henvise til hvad der er anført i førnevnte andragende av 6 november 1929, idet man til ytterligere orientering tør opplyse følgende:

Ved rasjonalisering av driften og omlegning av elektrisitetsverkets strømtariffer i de senere år er det lykket å opnå en så stor forøkelse i kraftanleggets effektive utnyttelse at dette til tross for en betydelig stigning i den almene anvendelse av elektrisitet til borgerlig forsyning allikevel ennå er fullt tilstrekkelig ved den nuværende regulering til å dekke behovet og også ta imot en del forøkelse i dette. Den i andragendet av 6 november 1929 omtalte kraftleiekontrakt med A/S Saudefaldene har derfor kunnet opsties ved første leilighet og er også utgått fra 1 juli 1933.

For imidlertid å sikre elektrisitetsverket leveranser i ugunstige vannår og for å forøke kraftanleggets utnyttelsesmuligheter ved vassdragets nuværende delvise regulering og derved sette elektrisitetsverket i stand til på lønnsom basis å kunne tilfredstille de kraftbehov som melder sig, er det som erstatning for ovennevnte kraftleiekontrakt med A/S Saudefaldene inngått en kraftsuppleringskontrakt med samme selskap, som gir elektrisitetsverket opsjon på, frem til 1947 å kunne utta en betydelig kraftmengde mot kun å svare en rimelig kWtimeavgift for den kraft som virkelig uttas. Denne kontrakt forhindrer dog ikke elektrisitetsverket i å foreta videre reguleringer i egne vassdrag når man finner dette formålstjenlig, om enn opsjonen bortfaller når så er gjort.

Derved er elektrisitetsverket kommet i den gunstige situasjon at det efter hvert som behovet for kraft utover eget anleggs nuværende ydeevne melder sig og til en avgift som den hele tid står i forhold til behovet, kan dekke dette ved kraftleie inntil det tidspunkt inntreffer at det blir økonomisk riktigere å foreta egen videre regulering istedet for fortsatt å leie kraft.

Ved den avtalte pris på opsjonskraften og foretatte beregninger over omkostningene for videre reguleringarbeider inntreffer antagelig dette når elektrisitetsverkets maksimalbelastning kommer over vel 6 000 kilowatt. Sistnevnte driftsår var denne belastning tilsvarende 4 650 kW.

Elektrisitetsverket står således rustet til å tilfredstille på den under omstendighetene mest rasjonelle og økonomisk riktigste måte de kraftbehov som melder sig og det er av overordentlig stor betydning for det sterkt overkapitaliserte elektrisitetsverk og den økonomisk tungt belastede kommune at dette rasjonelle grunnlag kan opprettholdes, bl. a. ved at den her søkte forlengelse av utbygningsfristen imøtekommes.

I denne forbindelse tillater man sig også å anføre at der fra elektrisitetsverkets side er tatt rimelige hensyn til konsesjonskommunen. Etne herred, derved at der i forbindelse med forrige fristforlengelse blev inngått en av elektrisitetsverket uopsigelig kraftleiekontrakt med et i herredet dannet andelslag, Etne Elektrisitetslag.

Ved denne kontrakt er laget — eller herredet til hvem kontrakten kan overdras — sikret kraft til en pris som ikke alene er forholdsvis lavere enn tilsvarende leveranser fra andre i disse distrikter, men der er også innrømmet en reduksjon i denne pris på kr. 25,00 pr. kWår for de første 100 kW «så lenge Haugesunds kommune ikke pålegges av det offentlige større forpliktelser overfor Etne kommune eller nogen av dens innbyggere enn fastsatt i Haugesunds kommunes reguleringskonsesjon for Litledalsvassdraget m. v. av 20 april 1923 med forlengelse av utbygningsfristen for samme av 3 juli 1931».

Kraftlevering etter denne kontrakt begynte i september 1933.

Foruten levering til dette lag er også avsluttet kraftleiekontrakt med et i Ølen herred dannet andelslag og der arbeides også med spørsmålet om forsyning innen andre av de tilstøtende distrikter, hvorav i første rekke Skånevik.

Det gjøres således hvad gjøres kan for å nyttiggjøre elektrisitetsverkets kraftkilder på teknisk økonomisk grunnlag ved fremme av elektrisitetsforsyningen så vel i Haugesund som i de distrikter der naturlig sogner til disse kraftkilder. Og når man derfor allikevel må anmode om forlengelse av utbygningsfristen skyldes dette således utelukkende den omstendighet at man for tiden har kraft nok ved den foreliggende regulering og for den første tid frem over teknisk økonomisk riktigst kan supplere etter behovet ved foreliggende kontrakt.

Under henvisning til foranstående tør man derfor anmode om at den søkte 10 års forlengelse med utbygningsfristen innvilges samt at dette skjer på de hittil for omhandlede regulerings gjeldende konsesjonsvilkår.»

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Etne herredsstyre har i møte 20 desember 1934 vedtatt følgende uttalelse:

«Herredsstyret er opmerksom på at Haugesunds elektrisitetsverk har overenskomst med A/S Saudefaldene om at Saudefaldene skal støtte til med elektrisk kraft når Haugesund trenger det. Dersom Haugesund ikke hadde hatt denne overenskomst så er det sannsynlig at der forholdsvis straks vilde måtte bli utbygget ytterligere kraft til Haugesunds behov. Men på denne måte som det nu går utsettes utbygningen og Etne går glipp av den konsesjonsavgift kommunen hadde krav på, dersom hele Haugesunds kraftbehov skulde bli dekket fra vassdragene i Etne.

På dette grunnlag skulde Etne ha rimelig krav på å få utbetalt en årlig godtgjørelse for den konsesjonsavgift man således går glipp av.

Herredsstyret er dog opmerksom på at Haugesund for tiden er i en vanskelig øko-

nomisk situasjon og antas å ha betydelige vanskeligheter med å foreta ytterligere utbygning de nærmeste år. Etne herredsstyre finner derfor — når alle rimelige hensyn skal tas i betraktning — å måtte anbefale at Haugesund får utsettelse med utbygningen uten ytterligere godtgjørelse eller avgift til Etne. Herredsstyret vil dog kun anbefale at utsettelse gis for 5 — fem — år, idet forholdene godt kan forandre sig i dette tidsrum.»

Ingeniøren for Hordaland fylkes elektrisitetsforsyning med tilslutning av fylkesmannen anbefaler 5 års utsettelse med fullførelsen av reguleringsarbeidene.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Haugesund kommune fikk ved kgl. resolusjon av 20 april 1923 tillatelse til å regulere Etnevassdraget (Litledalsvassdraget) i Etne bl. a. på betingelse av at reguleringsarbeidet skulde være fullført innen 7 år etterat konsesjonen var gitt. Denne frist blev som nevnt i andragendet ved kgl. resolusjon av 3 juli 1931 forlenget med 5 år til 20 april 1935. Kommunen søker nu som sist om 10 års fristforlengelse.

Hovedstyret antar etter det foreliggende at man også denne gang bør stille sig imøtekommende til en forlengelse av fristen for fullførelse av reguleringsarbeidet, men ser som forrige gang ikke tilstrekkelig grunn til å gå lengere enn til 5 år. Som forholdene ligger an finner man heller ikke nu tilstrekkelig grunn til å foreslå tillatelsen gjort avhengig av betingelser.

Hovedstyret anbefaler i henhold hertil at nevnte frist forlenges med 5 år til 20 april 1940.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 12 mars 1935.»

Departementet skal bemerke:

Haugesund kommunes konsederte regulering av Litledalsvassdraget m. v. i Etne er planlagt fullført med en samlet kraftøkning på 31 080 nat.HK. Herav er kun utført en mindre del. Kraftstasjonen er utbygget med en samlet installasjon på 7 600 turb.HK.

Efter det oplyste er anlegget ennu fullt tilstrekkelig til å dekke byens behov. Det leveres dessuten kraft til andelslag såvel i Etne som i Ølen kommuner, likesom det arbeides med spørsmålet om forsyning av andre av de tilstøtende distrikter.

Konsesjonæren har inngått kontrakt med A/S Saudefaldene om leie av suppleringskraft, hvorved ytterligere kraftbehov kan dekkes, inntil det måtte vise sig økonomisk riktigere å foreta en videre regulering og utbygning av vassdraget.

Departementet har etter det foreliggende intet å innvende mot at konsesjonæren innrømmes en ytterligere forlengelse av fristen for fullførelsen av de konsederte reguleringsarbeider.

Man vil med Hovedstyret anbefale at byggefristen forlenges med 5 år, altså til 20 april 1940. Man antar ikke at det for fristforlengelsen bør oppstilles særlige betingelser.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 3 juli 1931 fastsatte frist for fullførelsen av Haugesund kommunes regulerings- og utbygningsarbeider i Etnevassdraget forlenges med 5 år til 20 april 1940.

7. A/S Høyangfaldene.

(5 års ytterlige forlengelse av fristen for fullførelse av A/S Høyangfaldenes utbygnings- og reguleringsarbeider.

Kgl. resol. av 3 mai 1935.

Ved kgl. resolusjon av 19 november 1915 fikk A/S Høyangfaldene, Norsk Aluminium Co., tillatelse til å erverve og regulere Høyangvassdraget i Sogn, og ved kgl. resolusjon av 2 april 1917 tillatelse til å erverve og regulere Kråkeelven i Sogn og til å overføre samme til Høyangvassdraget, alt på nærmere angitte betingelser.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» II side 36 ff. og IV side 98 ff., hvor de nevnte resolusjoner er inntatt.

Fristen for fullførelse av utbygning og regulering i nevnte vassdrag er senest ved kgl. resolusjon av 29 november 1929, fastsatt til 19 november 1934.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» XVI side 83—84.

Departementet har fra A/S Høyangfaldene mottatt en søknad datert 1 november 1934 om ytterligere fristforlengelse.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 5 april 1935 har anført følgende:

«Det Kongelige Departement har under 6 november 1934 sendt hovedstyret til uttalelse et fra A/S Høyangfaldene innkommet andragende om ytterligere fristforlengelse. Andragendet som er datert 1 november 1934, lyder:

«Ifølge det ærede departements skrivelse av 6 desember 1929 er fristen for fullstendig utbygning av vassdraget forlenget til 19 november 1934.

Vi tillater oss herved å søke om ytterligere forlengelse av fristen. Selskapet har på grunn av de økonomiske forhold ikke anledning til å gå igang med videre utbygning av vassdraget, likesom fabrikkens nuværende kraftbehov er tilstrekkelig dekket av den kraftmengde som kan leveres fra den utbyggede del av vassdraget.

Vi tillater oss for øvrig å henvise til de i vårt brev av 12 april 1929 gitte opplysninger angående samme sak og håper at det ærede departement vil gå med på å forlenge fristen f. eks. til 19 november 1944.»

Av det påberopte brev av 12 april 1929 hitsettes:

«— — — Som departementet bekjent er vassdraget utbygget for ca. 28 000 HK der er bortleid til Norsk Aluminium Company. Noen ytterligere utleie av kraft til dette selskap er for tiden ikke aktuell.

Hertil kommer at da der ikke er plass i Høyanger for flere storindustrielle bedrifter måtte kraften i tilfelle den skulde utleies til en annen kraftleier overføres annetsteds. Men noen sådan kraftleier har hittil ikke vært å erverve — — —»

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Kyrkjebø herredsstyre foreslår i møte 4 desember 1934 at fristen for videre utbygning av vassdraget forlenges med 5 år til 19 november 1939.

Fylksmannen i Sogn og Fjordane slutter sig under 18 desember 1934 til herredsstyret.

Arbeidsdepartementet har under 15 desember 1934 oversendt en fra herr Olaf Ramsli, Kyrkjebø innkommet henstilling, datert 5 s. m., hvor bl. a. fremholdes at han som bruksberettiget ikke er blitt delaktig i fordelingen av den kraftmengde som eiere og bruksberettigede ved Uldalsvatn i Kråkeelven fikk som ulempeerstatning for reguleringen. Han gjør opmerksom at selskapet ikke har hevdet hans rettigheter ved magasinet og at det plikter å yde ham avsningsgodtgjørelse herfor.

Selskapet anfører i redegjørelse av 8 januar 1935 at det i 1917 inngikk kontrakt med eiere og bruksberettigede ved Uldalsvatn, hvorefter de som ulempeerstatning for reguleringen hadde betinget sig en gratis kraftmengde av 100 HK og at denne kraftmengde senere er delt mellom de interesserte ved voldgiftsskjønn. Selskapet fremholder at Ramsli aldri har fremlagt noen som helst bevisligheter for sine påstander, men bare henvist til arvefestebrev av 1874.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ved kgl. resolusjon av 19 november 1915 fikk A/S Høyangfaldene tillatelse til å erverve og regulere Høyangvassdraget og ved kgl. resolusjon av 2 april 1917 tillatelse til å erverve og regulere Kråkeelven og til å overføre samme til Høyangvassdraget, alt på nærmere angitte betingelser.

Den del av vassdragene som hittil er utbygget er Øre- og Jetlandselven samt regulering og overføring av Kråkeelven. I Dalevasdraget (Eriksdals- og Gautesdalselv) er arbeidet ikke påbegynt.

Fristen for fullførelse av utbygning m. v. av denne del av Høyangvassdraget er ved kgl. resolusjon senest av 29 november 1929 forlenget med 5 år til 19 november 1934.

Videre gjenstår utbygning av den del av vannføringen som fremdeles skal gå til Kråkeelven. Fristen for fullførelse herav er ved kgl. resolusjon av 11 november 1932 forlenget til 2 april 1937.

Selskapet søker nu om 10 års fristforlengelse forsåvidt Høyangvassdraget angår.

Hovedstyret finner etter det foreliggende nu som sist at man bør stille sig imøtekomende til en forlengelse av fristen, men det ser heller ikke denne gang tilstrekkelig grunn til å gå lenger enn til 5 år, altså det samme som herredsstyret og fylkesmannen anbefaler. Som forholdene ligger an finner man heller ikke nu tilstrekkelig grunn til å foreslå tillatelsen gjort avhengig av betingelser.

Hvis fristforlengelse innrømmes går hovedstyret ut fra at påløpen mulkt for oversittelsen av den nu gjeldende fullførelsesfrist ikke blir innkrevd.

Hovedstyret anbefaler i henhold hertil at nevnte frist forlenges med 5 år til 19 november 1939.

Den fra herr Olaf Ramsli innkomne henstilling antas etter det foreliggende ikke å gi anledning til noen forføining fra det offentlige.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 5 april 1935.»

Departementet finner etter det foreliggende med Hovedstyret å kunne anbefale at det tilståes A/S Høyangfaldene ytterligere 5 års utsettelse til 19 november 1939 med regulerings- og utbygningsarbeidets fullførelse.

Man har med Hovedstyret etter forholdene ikke funnet å burde foreslå tillatelsen gjort avhengig av særlige betingelser.

Departementet finner med Hovedstyret ikke grunn til å treffe noen forføining i anledning av den fra herr Olaf Ramsli, Kyrkjebø

innkomne henstilling. Man finner at saken i tilfelle må bli å løse av domstolene.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 29 november 1929 fastsatte frist for fullførelse av utbygning og regulering av Høyangvassdragene i Sogn forlenges med 5 år til 19 november 1939.

8. A/S Titania.

(Tillatelse til å leie ca. 1500 turb.HK. fra The Jøssingfjord Manufacturing Co. A S, Rogaland fylke.)

Kgl. resol. av 7 juni 1935.

Departementet har fra advokat Jens Blom mottatt en søknad, datert 13 april 1935 på vegne av A/S Titania om konsesjon på leie av den i The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S's kraftstasjoner disponible elektriske energi.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i skrivelse av 31 mai 1935 har avgitt følgende uttalelse:

Med Arbeidsdepartementets påtegning av 16 april 1935 har man mottatt til uttalelse et andragende av 13 april 1935 fra høiesterettsadvokat Jens Blom på vegne av A/S Titania om tillatelse til å leie av The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S den disponible kraft (ca. 1500 turb.HK) i sistnevnte selskaps kraftstasjoner i Jøssingfjord i Sokndal landsogn.

Dette andragende er sålydende:

«I forbindelse med den foreliggende ansøking fra A/S Titania om tillatelse til å erverve aktiemajoriteten i The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S tillater jeg mig herved på selskapenes vegne at ansøke om tilladelse til at avslutte en kraftleiekontrakt hvorefter den disponible kraft fra Jøssingfjord kraftstasjon skal leveres til A/S Titania i dette selskaps transformatorstasjon på Sandbæk for en pris av kr. 62.50 pr. HK.

Forutsætningen er at Titanias ansøking om tilladelse til å erverve aktiemajoriteten i The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S blir innvilget.

Jøssingfjord kraftstasjon er beregnet at kunne avgi ca. 1500 turb.HK etter en planlagt ombygning. Der installeres maskineri for 3000 HK. Kraften skal leveres i Titanias transformatorstasjon som trefaset vekselstrøm med 50 perioder pr. sek. og en linjespenning av 6000 volt, kontinuerlig året og døgnet rundt og anvendes i Titanias gruber, vaskeri og andre anlegg i Sogndal i Dalene til motordrift, belysning og oppvarming. Særskilt ansøking om tilladelse til kraftoverføringen er innsendt til hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.»

Sokndals landsogns formannskap har i møte den 30 april fattet følgende enstemmige beslutning i sak 90 vedrørende omhandlede ansøking:

«Sokndal landsogn og ladested har i 1913 inngått overenskomst med Emil Saugstad, nu Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap, hvorefter dette selskap er tilstått eneretten til strømlevering for lys og kraft innen de 2 kommuner.

Forsåvidt denne overenskomst ikke stiller sig hindrende i veien for den omsøkte kraftleietilladelse anbefales andragendet innvilget.

Da kraftleveringen skal skje fra et anlegg som tidligere ikke er pålagt konsesjons- eller reguleringsavgifter mener herrestyret at kraftleien bør pålegges sådan avgift i henhold til erhvervslovens § 23 punkt 4 og under hensyntagen til den gunstige stilling kraftanlegget står i ved såvel avgiftsfrihet som at der ikke påhviler det hjemfallsrett.

I konsesjonen bør der også inntas bestemmelser som sikrer kommunen rett til å overta den almindelige borgerlige elektrisitetsforsyning i Jøssingfjord og omliggende distrikt, når kommunen måtte overta forsyningen i den øvrige del av herredet, samt at der opnåes adgang til å få leie eventuell nødvendig konsesjonskraft på rimelige vilkår.

Foruten forutsettes at der inntas vanlige bestemmelser om fattigfond, politiopsyn og øvrige forhold som berører kommunens interesser.»

Rogaland fylkes konsulent i vassdrags- og elektrisitetsaker redgjør i skrivelse av 8 mai 1935 til fylkesmannen i Rogaland for de kontraktsforhold som for tiden består mellom Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S på den ene side og de to Sogndalskommuner resp. A/S Titania på den annen side. Konsulenten anfører bl. a.:

«Denne kraftleie vil antagelig før eller senere medføre at kraftleveringen fra Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap blir innskrenket og kraftselskapets stilling derved forverret. Dette vil også gå ut over kommunene når de engang måtte overta elektrisitetsforsyningen.»

Videre bemerker fylkets konsulent at det «efter elektrisitetssakens utvikling i Soknedal synes rimelig at der treffes en ordning mellom de to selskaper som ikke kan medføre at Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap blir økonomisk ugunstigere stillet enn nu. Kraftselskapet er et selskap med helt norsk kapital men såvidt vites arbeider A/S Titania med vesentlig utenlandsk kapital.»

Fylkesmannen i Rogaland uttaler i påtegning hertil av 9 mai 1935 følgende:

«Jeg henviser til herrestyrets og fylkets elektrisitetskonsulents uttalelse.

Jeg er i adskillig tvil om i hvilken utstrekning de inngåede overenskomster mellom Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap og de respektive kommuner binder de sistnevnte eller det offentlige.

Imidlertid vil det foreliggende andragende om det innvilges, øve innflytelse på det nu-

værende selskaps stilling og få betydning for elektrisitetsforsyningen innen herredene. Jeg må derfor anbefale at der søkes truffet en ordning med Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap angående dette selskaps interesser og således at fremtidige konflikter kan undgås.

I øvrig tiltredes herrestyrets uttalelse angående de nærmere vilkår.»

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Titania har hittil dekket sitt kraftbehov fra A/S Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap i henhold til kontrakt av 9/24 oktober 1930. A/S Titania er etter kontrakten bundet til å betale en minsteavgift svarende til et gjennomsnittlig årsforbruk av 400 el. HK. Kontrakten gjelder inntil den opsies med 2 års varsel. Opsigelse kan ikke fra noen av sidene skje før til 1 januar 1938.

Ved at A/S Titania har erhvervet aksjemajoriteten i The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S — jfr. Hovedstyrets skrivelse av 6 april 1935 til Arbeidsdepartementet — og nu vil overføre sistnevnte selskaps disponible kraft fra Jøssingfjord kraftstasjon til A/S Titanias grubeanlegg frykter Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S for at de endrede forhold vil kunne føre til at kontrakten med A/S Titania blir opsagt. I skrivelse til Hovedstyret av 13 mai 1935 meddeler A/S Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap at det har tilbudt A/S Titania å se bort fra den enerett som selskapet ifølge overenskomst med kommunene mener å ha på kraftleveringen i kommunene sålenge A/S Titania er i drift i minst 15 år mot at A/S Titania forhoier minsteavgiften fra 400 HK til 500 HK i denne tid. Kraftselskapet hevder at det vil bli økonomisk ruinert hvis ikke A/S Titania vil gå med på i kontraktsform å sikre kraftleveringen fra A/S Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap også etterat grubene blir tilført kraft fra kraftstasjonen i Jøssingfjord.

A/S Titania har på sin side gjort gjeldende at selskapet etter all sannsynlighet også fremtidig vil få bruk for kraften fra Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap, men selskapet ønsker ikke å binde sig til kraftleveringen fra Vestlandske utover den nugjeldende kontrakt.

Da Hovedstyret mente at man, særlig på grunn av den mellom kommunene og kraftselskapet bestående avtale ang. distriktets kraftforsyning, burde søke å få istand en ordning så ikke den nye situasjon som vilde opstå ved tilførsel av ny kraft fra Jøssingfjord skulde forverre stillingen for Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap, henstillet man til partene ved direkte forhandlinger å søke å komme til enighet. Disse forhandlinger førte imidlertid ikke frem. Ved Hovedstyrets

mellemkomst er det imidlertid under forhandlingene med partene den 20 og 21 ds. opnådd et resultat, idet partene er blitt enige om bl. a. å forlenge den tidligere omtalte kontrakt av oktober 1930 til utgangen av desember 1948 med bibehold av minsteavgiften — jfr. skrivelse av 22 ds. fra advokat Jens Blom. Hermed antas det fremtidige forhold mellom A/S Titania og Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap å være ordnet på en for partene og distriktet tilfredsstillende måte.

Angående Sokndal landsogns foran refererte uttalelse av 30 april 1935 skal man tillate sig å bemerke:

Som det sees anfører formannskapet at der i konsesjonen på kraftleien bør pålegges avgift i henhold til erhvervslovens § 23 punkt 4 og under hensyntagen til den gunstige stilling kraftanlegget står i ved så vel avgiftsfrihet som at det ikke påhviler det hjemfallsrett. I den anledning kan bemerkes at der i henhold til kgl. resolusjon av 29 februar 1924 vedrørende kraftanlegget i Jøssingfjord er fastsatt en årlig avgift til staten av 1 krone pr. kW av den kraft som påregnes overført fra generatoren i Øvre Hellenen samt til en transformator ved Holmen. Avgiften er inntil videre fastsatt til ialt kr. 367.00. Hovedstyret vil for kraftleiekonsesjonen foreslå fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 1.00 pr. kW av den kraft hvorav der betales leie. Konsesjonstiden foreslås begrenset til 40 år — samme tidsbegrensning som i henhold til vanlig praksis er tenkt fastsatt i konsesjonen på kraftoverføringsanlegget til grubene.

Den del av formannskapets uttalelse som går ut på at der i konsesjonen bør inntas bestemmelser for å sikre kommunens rett til å overta den almindelige borgerlige elektrisitetsforsyning i Jøssingfjord og omliggende distrikt skal Hovedstyret være opmerksom på ved behandlingen av fremtidige søknader om ledningskonsesjoner.

Hvad spørsmålet om konsesjonskraften angår tillater Hovedstyret sig å henvise til det i det følgende inntatte utkast til konsesjonsbetingelser som inneholder de vanlige bestemmelser herom.

Formannskapet sees videre å forutsette at der i konsesjonen blir inntatt «vanlige bestemmelser om fattigfond, politiopsyn og øvrige forhold som berører kommunens interesser». Hertil kan bemerkes at A/S Titania allerede ved kgl. resolusjon av 1 juni 1927 vedrørende tillatelse for National Lead Company til å erverve aktiemajoriteten i Titan Co. A/S er pålagt å yde bidrag til opsamling av et fond som skal tjene til økono-

misk støtte for Soknedal landsogns og Sognedal ladesteds kommuner i tilfelle av at selskapet innstiller driften. Etter punkt 2 i Handelsdepartementets forslag til betingelser for A/S Titanias tillatelse til å overta aktiemajoriteten i The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S er det før nevnte fond forutsatt øket til kr. 200 000 ved hjelp av produksjonsavgifter. Enn videre er det av National Lead Company innbetalt til statskassen kr. 100 000 til samme formål. Hovedstyret finner derfor ikke grunn til å foreslå inntatt noen bestemmelse om fattigfond i en eventuell konsesjon på kraftleie. Da det her gjelder en bestående bedrift finner Hovedstyret heller ikke grunn til å foreslå andre betingelser utover de vanlige.

Under henvisning til foranstående vil Hovedstyret anbefale at der meddeles A/S Titania tillatelse til å leie av The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S den disponible kraft — ca. 1500 turb.HK i sistnevnte selskaps kraftstasjoner i Jøssingfjord i Sokndal landsogn på følgende betingelser:

1. Tidsbegrensning.

Konsesjonen meddeles for et tidsrum av 40 — firti — år regnet fra konsesjonens datum.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og skal til enhver tid bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av kraft.

Den kjøpte kraft kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en — krone — pr. kW. pr. døgn etter departementets nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Den leiede kraft må ikke uten departementets samtykke anvendes til annet formål enn til driften av Titanias anlegg i Sokndal.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal departementet, såfremt det av almene hensyn finner grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har

norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet.

Er der adgang til å velge mellom forskjellige innlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Departementet kan dispensere fra reglen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av departementet en mulkt av inntil 15 — femten — prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme priser og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eiere.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av dem som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes viss major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1.00 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfall, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av departementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte den 31 mai 1935.

Erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24 samt sakens øvrige dokumenter vedlegges.»

De i Hovedstyrets skrivelse påberopte bilag vedlegges.

Departementet skal bemerke:

Den foreliggende søknad om konsesjon på kraftleie fra The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S er, som det vil sees, inngitt i forbindelse med en annen søknad av 25 februar 1935 om tillatelse i henhold til konsesjonslovgivningen til å erverve aksjemajoriteten i The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S, som foruten vannfall og kraftstasjon også eier fabrikanlegg med grunnarealer, funksjonærboliger og havneanlegg.

Nærværende departement har i skrivelse til Handelsdepartementet av 25 april anbefalt at sistnevnte søknad blir innvilget. Under forutsetning av at så skjer, vil man også an-

befale at den av A/S Titania ansøkte kraftleiekonsesjon samtidig blir meddelt i medhold av den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 § 23.

Angående forholdet til søkerens nuværende kraftleverandør, Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S henviser man til det som Hovedstyret har anført. Etter de av Hovedstyret istandbragte forhandlinger er sistnevnte kraftselskaps kontrakt gjort gjeldende til utgangen av desember 1948 med bibehold av den nuværende minsteavgift, svarende til et årsforbruk av 400 el. HK.

Med hensyn til betingelsene for den søkte kraftleiekonsesjon slutter departementet sig til Hovedstyrets forslag. Advokat Blom har på A/S Titanias vegne i skrivelse av 4 juni 1935 meddelt at A/S Titania er villig til å akseptere de opstilte vilkår.

Tillatelsen foreslås meddelt for et tidsrum av 40 år. Avgift til staten er betinget med et årlig beløp av kr. 1.00 pr. kW (jfr. post 9). I henhold til lovens § 23, punkt 5 er det opstillet plikt for konsesjonæren til å avstå inntil 10 pct. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer (jfr. post 8).

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV A/S Titania å leie av The Jøssingfjord Manufacturing Co. A/S den disponible kraft — ca. 1500 turb.HK i sistnevnte selskaps kraftstasjoner i Jøssingfjord i Sokndal landsogn på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 7 juni 1935 inntatte betingelser.

9. A/S Foss Jernstøperi.

(Forlengelse av tillatelse til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Lysverker.

Kgl. resol. av 14 juni 1935.

Ved kgl. resolusjon av 3 mars 1932 fikk A/S Foss Jernstøperi tillatelse til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Elektrisitetsverk (nu Oslo Lysverker) på nærmere angitte vilkår.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» XIX side 24 flg.

Ifølge betingelsenes post 1 gjelder tillatelsen inntil 1 januar 1934.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 5 juni 1935 har man mottatt et andragende fra A/S Foss Jernstøperi, datert 25 mars 1935, om 10 års forlengelse av konsesjonen.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 25 mars 1935 søker A/S Foss Jernstøperi om forlengelse — for et tidsrum av 10 år — av bedriftens konsesjon av 3 mars 1932 på leie av inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Elektrisitetsverk.»

Dette andragende er sålydende:

«Ved nærværende tillater vi oss at ansøke om forlengelse av vor kraftleiekonsesjon av 3 mars 1932 på leie av inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Elektrisitetsverk og for et tidsrum av 10 år, da vi står i begrep med at anskaffe en ny elektrisk smelteovn på 1000 kW.»

Oslo bystyre har i møte den 16 mai 1935 anbefalt andragendet innvilget.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus fylker meddeler i påtegning til Hovedstyret av 25 mai 1935 at Oslo bystyres ovennevnte vedtak er fattet i lovlig møte.

Ved kgl. res. av 3 mars 1932 meddeltes A/S Foss Jernstøperi tillatelse til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Elektrisitetsverk. Tillatelsen gjelder inntil 1 januar 1934.

Hovedstyret vil anbefale at A/S Foss Jernstøperis kraftleiekonsesjon av 3 mars 1932 forlenges for et tidsrum av 10 år inntil 1 januar 1944.»

Andragendet er anbefalt av Oslo Lysverker og av bystyret.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at tillatelsen blir forlenget som ansøkt.

Man tillater sig således å

innstille:

Den A/S Foss Jernstøperi ved kgl. resolusjon av 3 mars 1932 meddelte tillatelse til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Lysverker forlenges for et tidsrum av 10 år inntil 1 januar 1944.

10. A/S Lillestrøms Cellulosefabrik.

(Endring i betingelsene for den A/S Lillestrøms Cellulosefabrik ved kgl. resolusjon av 5 januar 1934 meddelte kraftleiekonsesjon.)

Kgl. resol. av 14 juni 1935.

Ved kgl. resolusjon av 5 januar 1934 blev det i medhold av kap. IV i lov nr. 16 av 14 desember 1917 tillatt A/S Lillestrøms Cellulosefabrik å leie inntil 900 kW. elektrisk energi fra A/S Glommens Træsliberi.

Ved kgl. resolusjon av 21 september 1934 er det dessuten tillatt samme selskap å leie ytterligere 250 kW. fra samme kraftleverandør.

Begge tillatelser er tilknyttet bl. a. følgende betingelse:

9. Avgift.

«Av den kraft, hvorav der efter kraftleiekontrakten skal betales leie, erlegges fra det tidspunkt, da belastningen oversteg 500 elektr. HK. til statskassen en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.»

A/S Lillestrøms Cellulosefabrik har ved skrivelse av 11 april 1935 søkt om frafallelse av denne betingelse. Skrivelsen er sålydende:

«A/S Lillestrøms Cellulosefabrik's ledelse blev våren 1933 overtatt av A/S Sulfitpatenter, som var eiere av ingeniør Haglunds patent for cellulosekokning. En av fordelene ved denne metode var at man kunde fremstille sulfitcellulose av furu, hvorved produksjonsomkostningene vesentlig skulde reduseres.

Man gikk igang med store nyanlegg, som delvis blev ferdig høsten 1933 og delvis våren 1934. Disse nyanlegg krevet mere drivkraft, og vi søkte derfor den 5 januar 1934 det ærede Departement om konsesjon på økning av vår kraftleie fra Glommens Træsliberi inntil 900 kW., og den 21 september 1934 på ytterligere 250 kW.

En av konsesjonsbetingelsene er, at der skal betales en årlig avgift av kr. 1 pr. kW. som erlegges fra det tidspunkt da belastningen oversteg 500 elektr. HK.

Nu viser det sig dessverre at vårt kraftforbruk allerede i 1918 oversteg 500 HK. og der skulde således allerede dengang ha vært søkt konsesjon. Hvilken virkning det har at dette blev undlatt er muligens ikke helt klart. Vi forstår at Vassdragsvesenet mener at den i 1934 meddelte konsesjon får tilbakevirkende kraft således at avgift også skal erlegges i tiden før konsesjonens meddelelse. Det er oss opgitt, at det beløp vi således får å betale anslagsvis ligger mellom 8—10 000 kr. Vi har i sakens anledning konferert med vår juridiske rådgiver, som nærmest er av den opfatning, at vi ikke plikter å svare konsesjonsavgift for tiden før konsesjonens meddelelse. Vi må derfor for nærværende reservere oss mot å erkjenne nogen sådan plikt.

Imidlertid tillater vi oss uten hensyn til dette rettsspørsmål å anmode Det Kongelige Departement om å frafalle mulige krav på konsesjonsavgiften. Det er selvsagt en feil av den daværende ledelse i vårt selskap, at den ikke har vært opmerksom på at konsesjonen skulde søkes i 1918, men dels mener vi at det tjener som undskyldende omstendighet, at vårt selskap ikke fra vår kraftleverandør har fått nogen meddelelse om at det måtte konsesjon til, og dels gjør vi opmerksom på at vårt selskap nu ikke alene har helt ny ledelse, men at også størsteparten av selskapets aksjer har skiftet eier, idet Den norske Creditbank har måttet overta aksjer for kr. 650 660 av den samlede aksjekapital kr. 758 000.

Til ytterligere begrunnelse for vårt andragende skal vi bemerke at på den tid da konsesjonen blev gitt i januar 1934, var man nettop kommet igang med drift efter Haglunds metode, og vårt daværende styre så meget lyst på fremtiden. Man mente å kunne regne med en stor fortjeneste og et beløp som det det her er tale om vilde isåfall ikke ha spillt nogen nevneverdig rolle.

Disse forhåpninger er dessverre ikke blitt innfridd. Etterhvert som uteksperimenteringen i fabrikken på Lillestrøm skred frem, dukket der stadig op nye problemer og forholdet er nu det, at vi på Lillestrøm har måttet opgi Haglunds metode og igjen fra dette års begynnelse gå over til vanlig fremstillingsmetode.

A/S Sulfitpatenters interesser i A/S Lillestrøms Cellulosefabrik er dermed bortfalt, og de store nyanlegg står delvis ubenyttet. Vår kraftleie er derved igjen blitt redusert til ca. 800 kW.

Utproberingen av Haglunds metode har påført Lillestrøms Cellulosefabrik meget store tap — det bokførte underskudd for 1934 er således kr. 708 746,26 — og de vanskelige forhold på cellulosemarkedet med de lave priser bevirker at fabrikkens drift ikke kan fortsettes med den gamle metode, som vi nu er henvist til, uten at nye penger settes inn til dekning av det løpende underskudd, som driften uvegerlig under disse forhold betinger. Når vår bankforbindelse — Den norske Creditbank — allikevel har funnet å burde hielpe oss med midler til å fortsette driften, må man forutsette at dette ikke minst gjøres av hensyn til arbeidere og funksjonærer, og særlig da det store antall arbeidere (120 mann) som vilde miste sitt arbeide såfremt fabrikken blev nedlagt.

Forat det ærede Departement kan få et inntrykk av under hvilke vanskelige forhold vi arbeider, kan vi gjøre opmerksom på, at vi nu i flere måneder har forhandlet med en rekke større kreditorer om et akkordmessig oppgjør av deres tilgodehavende. Hvorlenge og i hvilken utstrekning vår bankforbindelse vil hielpe oss vil naturligvis bero på størrelsen av de ofre som må bringes, og vi er derfor nødt til å bringe våre utgifter ned til et absolutt minimum.

Vi tillater oss derfor høfligst å søke det ærede Departement om:

1. At den allerede forfallne konsesjonsavgift må bli strøket.
2. Å bli fritatt for erleggelse av konsesjonsavgift fremover for derigjennem å gi oss større muligheter for å kunne opretholde fabrikkens drift.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning under 1 januar 1935 uttalt følgende:

«Tilbakesendes det ærede Arbeidsdepartement bilagt med en fra kraftleverandøren innhentet opgave over kraftforbruket for A/S Lillestrøm Cellulosefabrik for det tidsrum forbruket oversteg 500 el. HK., jfr. pkt. 9 i selskapets konsesjon av 5 januar 1934. Det fremgår av opgaven at den avgift selskapet skal betale utgjør i alt kr. 8 326 for tiden til og med 1934.

Hovedstyret vil anbefale at avgiften oppkreves kun fra 1 januar 1934, overensstemmende med skrivelse herfra av 25 oktober 1933.

Selskapets andragende om å bli fritatt for erleggelse av konsesjonsavgift fremover kan Hovedstyret derimot av hensyn til konsekvensene ikke anbefale imøtekommet.

Behandlet i hovedstyremøte den 31 mai 1935.»

Den i skrivelsen påberopte opgave over kraftforbruket vedlegges.

Departementet skal bemerke at man av hensyn til konsekvensene overfor andre kraftleiekonsesjonærer som arbeider under vanskelige økonomiske forhold, ikke finner å kunne frafalle den betingede konsesjonsavgift. Det vil imidlertid som følge av de betydelige omkostninger og tap som konsesjonæren har hatt på grunn av den i søknaden omhandlede omlegning av produksjon etter ingeniør Haglunds patent, være særlig hårdt å kreve at selskapet skal etterbetale konsesjonsavgift helt fra 1920 av.

Under hensyn hertil vil departementet med Hovedstyret anbefale at konsesjonsavgiften for årene før konsesjonens meddelelse frafalles. Departementet antar at dette bør skje ved at § 9 i de to kraftleiekonsesjoner endres derhen at avgiften til staten kun pliktes erlagt av den kraftmengde som har vært leiet siden 1 januar 1934. Paragrafen foreslås derfor gitt følgende lydelse:

«9. Avgift.

Av den kraft hvorav der efter kraftleiekontrakten skal betales leie erlegges fra 1 januar 1934 til statskassen en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke ved forfalltid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.»

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

De ved kgl. resolusjoner av 5 januar og 21 september 1934 fastsatte betingelser for tillatelse for A/S Lillestrøms Cellulosefabrik til å leie henholdsvis 900 og 250 kW. elektrisk energi fra A/S Glommens Træsliberi endres således som angitt i Arbeidsdepartementets foredrag av 14 juni 1935.

II. Stavanger kommune.

(Endring av betingelsene for den ved kgl. resolusjon av 16 november 1917 meddelte konsesjon på erhverv og regulering av Flørli-vassdraget i Torsand herred, Rogaland fylke.)

Kgl. resol. av 4 juli 1935.

Ved kgl. resolusjon av 16 november 1917 fikk A/S Flørli Kraft- og Elektrosmelteverk i medhold av lov nr. 4 av 18 september 1909 tillatelse til å erverve eiendommen g. nr. 25, b. nr. 1, Flørli med tilhørende vannrettigheter i Forsand herred, Rogaland fylke. Videre fikk selskapet i medhold av lov av 4 august 1911 tillatelse til å foreta regulering av Flørlivassdraget sammesteds i det vesentlige overensstemmende med en fremlagt plan.

I konsesjonsbetingelsenes post I punkt 19 blev bestemt:

«Med hensyn til rett for staten til innløsning av anleggene, innen konsesjonstiden er utløpet, skal gjelde for denne tillatelse de lovbestemmelser, der måtte bli vedtatt av statsmyndighetene ved den forestående revisjon av konsesjonslovgivningen for vassdrag. De nærmere bestemmelser om innløsningen fastsettes av Kongen på grunnlag av de eventuelle lovregler.

Dog skal innløsning ikke kunne forlanges føre 40 — firti — år er gått, regnet fra konsesjonens datum, eller i tilfelle — i tilslutning til en ny konsesjonslovs bestemmelse — fra et senere tidspunkt.»

I betingelsenes post I punkt 20 blev bestemt:

«Når 60 — seksti — år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vannfall med alle de innretninger, hvorigjennem vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneller, bassenger, rørledninger m. v. samt de til utbygningen og kraftanleggene erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjoner med tilhørende maskineri og annet tilbehør, såvelsom reguleringsanleggene med tilhørende grunn og øvrige rettigheter og de av hensyn til reguleringen og kraftstasjonenes drift opførte bygninger staten med full eiendomsrett og uten vederlag.

Anlegg og bebyggelse som måtte være til ulempe for anleggets anvendelse kan det offentlige forlange fjernet innen en av vedkommende departement fastsatt frist.

Selskapets grunn og anlegg for øvrig, som ikke tilfaller staten, kan den innløse for deres verdi efter skjønn på sin bekostning.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn av uvillige menn på selskapets bekostning. Selskapet plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så hen-seende måtte bestemme.»

Endelig blev i betingelsenes post II punkt 1, 1. punktum, bestemt:

«Reguleringstillatelsen meddeles for et tidsrum av 60 år, regnet fra tillatelsens datum (jfr. I punkt 19).»

6 juli 1917 hadde selskapet sluttet en 10-års kontrakt om kraftleie med Stavanger kommune, og 20 desember 1926 besluttet Stavanger kommune å kjøpe anlegget for kr. 3 750 000. Kommunens beslutning er godkjent ved kgl. resolusjon av 9 september 1927, og ved kgl. resolusjon av 21 oktober 1927 blev bestemt:

«Den A/S Flørli Kraft- og Elektrosmelteverk ved kgl. resolusjon av 16 november 1917 meddelte tillatelse til erhverv og regulering av Flørlivassdraget i Ryfylke tillates benyttet av Stavanger kommune på uforandrede vilkår.»

I brev til Arbeidsdepartementet av 19 desember 1928 søkte advokat Annæus Schjødt på vegne av Stavanger kommune om frafallelse av statens hjemfallsrett (konsesjonsbetingelsenes I, punkt 20) og innløsningsrett (I punkt 19) samt om reduksjon av den pålagte avgift til staten (II punkt 2). Bestemmelse om reduksjon av avgiften blev truffet ved kgl. resolusjon av 7 november 1930. Derimot fant Arbeidsdepartementet med tilslutning av Justisdepartementet at § 27 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 ikke åpner adgang for Kongen eller Kongen med Stortingets samtykke til å frafalle den i en meddelt konsesjon betingede hjemfalls- og innløsningsrett.

Ved en henvendelse til Stortinget av 26 oktober 1932 har dernæst advokat Schjødt på vegne av Stavanger kommune søkt om at det gjennom en spesiallov eller gjennom en lovforandring som utvider administrasjonens adgang til å forandre konsesjonsvilkårene i et tilfelle som det foreliggende, må bli åpnet adgang til å frafalle hjemfallsretten og innløsningsretten overfor Stavanger kommune.

Av søknaden hitsettes:

«Som det vil fremgå av Meddelte Vassdragkonsesjoner IV side 235 og bilag 1 ad 1 hermed side 416 avsluttet Flørliselskapet 6 juli 1917 (med tilleggskontrakt av 30 desember 1919) en 10-års kraftleiekontrakt med Stavanger kommune. Etter krigen kom imidlertid såvel Flørliselskapet som dets bankforbindelse, Stavanger Handels- og Industribank i økonomiske vanskeligheter. Samtidig hadde Stavanger kommune stor interesse av å sikre sin fremtidige elektrisitetsforsyning. Der blev fra Hovedstyrets side under de forhandlinger som fant sted sterkt fremholdt at samfundøkonomiske hensyn talte for at kommunens kraftbehov blev dekket av de forhåndenværende anlegg istedetfor ved nybygning.

Kommunen hadde dengang andre planer oppe, bl. a. utbygning av sitt eget vannfall Aensire. Ikke minst i betraktning av det ovennevnte hensyn blev man dog enig om overtagelse av Flørli hvorved dette kraftanlegg er blitt helt ut kommunalt.

Som realitetsbegrunnelse for andragendet skal jeg bemerke:

1. Stavanger kommune er såvidt jeg vet den eneste kommune i landet hvor elektriske kraftanlegg er beheftet med hjemfallsrett og innløsningsrett. Etter erhvervslovene av 1909 og 1917 trenger en kommune overhodet ingen erhvervs-konsesjon. Og efter reguleringslovene av 1911 og 1917 (henholdsvis § 13 og § 10) kan kommuner gis reguleringstillatelse for ubegrenset tid, en adgang som såvidt jeg kan se alltid har vært benyttet.
2. Når Stavanger kommune er kommet i denne uheldige særstilling, skyldes det bestemmelsen i erhvervsloven av 14 desember 1917 § 2 punkt 22, hvorefter erhververen av et konsesjonsbundet vannfall må underkaste sig de oprinnelige betingelser, selvom erhververen er en kommune.

Hensikten med den nevnte lovbestemmelse var alene å forhindre at en privat konsesjonær skulde ha adgang til å gjøre hjemfallsretten illusorisk ved å overdra anlegget til andre mot slutten av konsesjonstiden (Ot. prp. nr. 1 for 1909 s. 57, motivene til post 1). At en slik omgåelse måtte forhindres er klart, men loven har på den annen side klarligvis gått lenger enn formålet tilsier. Bestemmelsen er blitt formet så absolutt at den også griper inn hvor det er åpenbart at ingen omgåelse er tilsiktet og hvor det ikke i og for sig kan finnes rimelig at den erhvervende kommune skal være bundet av hjemfallsrett og innløsningsrett.

Det foreliggende tilfelle står for mig som et nokså typisk eksempel: Flørliselskapets konsesjon var på 60 år regnet fra 16 november 1917 og det var således kun forløpet 9 år da overdragelsen til kommunen fant sted, hvilket for øvrig skjedde efter langvarige forutgående forhandlinger. Selv i disse 9 år hadde kraften faktisk helt ut vært anvendt til dekning av kommunens behov. Når Flørliselskapet solgte var det fordi det selv og dets bankforbindelse var kommet i økonomiske vanskeligheter og ikke av nogen- somhelst hensyn til hjemfallsretten. Den gjenstående del av konsesjonstiden var lengere enn den maksimumstid som efter loven av 1917 § 2 punkt 17 kan innrømmes uten Stortingets samtykke.

De her meddelte fakta vil gjøre det klart at overdragelsen til Stavanger kommune av Flørlianlegget ikke har nogen- somhelst forbindelse med motivene til erhvervslovens § 2 punkt 22. Selve konsesjonstiden var så lang og der var i 1917 forløpet en så liten del av den at hjemfallsretten dengang i hvert fall kun hadde en minimal økonomisk interesse for staten. Og kommunen har sikkerlig ikke på grunn av den påheftede hjemfallsrett fått anlegget billigere enn den ellers vilde fått. Heller ikke er stillingen den at den byrde som hjemfallsretten og innløsningsretten betyr opveies ved at Stavanger for øvrig har gunstigere betingelser enn andre kommuner. I det hele tatt vil en frafallelse av hjemfallsretten og innløsningsretten ikke bety ophevelsen av byrder som kommunen på annen måte har fått kompensasjon av nogen art for.

3. Vår konsesjonslovgivning har alltid ansett det som et av sine hovedformål å beskytte og fremme statens og almenhetens — derunder fortrinsvis kommunenes — interesser i vassdragenes utnyttelse, se f. eks. Ot.prp. nr. 1 for 1909 s. 46 flg. Det er ut fra dette formål at kommuner i flere henseender er gitt en begunstiget stilling m. h. t. erhvervelse og utnyttelse av vannfall. Ved loven av 15 august 1911 åpnet man endog adgang for kommuner til å ekspropriere vannfall. Det har ligget helt utenfor lovgivningens tanke at staten ved hjemfallsrett eller innløsningsrett skulde vanskeliggjøre kommunenes forsøk på en planmessig og forutseende kraftforsyningspolitikk.

En kommune må i sin kraftforsyningspolitikk regne med meget lange tidsrum — ganske anderledes lange enn en privat bedrift. For Stavanger kommune har kraftforsyningssspørsmålet i en rekke år vært aktuelt og forskjellige planer har vært drøftet. Kommunens store interesse av å få sikret sig herredømmet over sin elektrisitetsforsyning fremover i tiden blev erkjent av Norges Bank som tiltross for de vanskelige tider erklærte sig villig til å låne kommunen 3 mill. kr. til innkjøp av Flørli (bilag 1 ad 1 hermed s. 414.)

Som det vil fremgå av bilag 4 hermed står Stavanger kommune nu overfor den oppgave å øke sin elektrisitetsforsyning og her møter da hjemfallsretten og innløsningsretten som en spesiell vanskelighet. En av de alternativer som ligger nærmest er nemlig en utvidelse av Flørlianlegget, men en slik utvidelse kan ikke tenkes å komme istand uten ved sammenbygning med det nuværende anlegg og man vil da komme op i en praktisk lite ønskelig situasjon, hvis hjemfallsretten og innløsningsretten oprettholdes for den nu eksisterende del av anlegget, se fremstillingen i bilag 4 hermed s. 5 flg.

Jeg vil tilslutt fremholde at Forsand kommune hvori det nuværende reguleringsanlegg er beliggende, må forutsettes å ha større interesse i å få dette anlegg utvidet enn av å se hjemfallsretten og innløsningsretten oprettholdt (kfr. erhvervslovens § 41).

Forøvrig henviser jeg til bilagene hermed, deriblant mitt tidligere andragende til Arbeidsdepartementet.

Søknaden blev oversendt Hovedstyret og av dette forelagt distriktet til uttalelse. Hovedstyret har derefter under 24 oktober 1934 anført følgende:

«Forsand herredsstyre har i møte den 18 november 1933 enstemmig anbefalt andragendet innvilget på følgende vilkår:

- «1. Til Forsand kommune betaler Stavanger Elektrisitetsverk kr. 3500 årlig i 20 år. Godtgjørelsen begynner å løpe fra det tidspunkt hjemfalls- og Statens innløsningsrett er endelig ophevet.
2. Såfremt Stavanger Elektrisitetsverk innen utløpet av 20 år ved videre utbygning i Flørli har øket anleggets ydelsesevne med minst 8000 kW. eller ved utbygning annensteds i Forsand herred har

utbygget tilsvarende ydelse faller avgiftene bort, dog skal disse erlegges i minst 10 år.

3. Forutsetningen er da at Stavanger Elektrisitetsverk ikke foretar noe for å få endret de nuværende konsesjonsavgifters størrelse før efter 1950, dette forsåvidt angår avgiftene til Forsand for den regulering som nu er gjennomført.»

Av foreliggende utskrift av Forsand Formannskaps forhandlingsprotokoll i møte 10 november 1933 fremgår bl. a. at Stavanger Elektrisitetsverk har gått med på å betale det årlige erstatningsbeløp som Forsand har forlangt.

Rogaland fylkes elektrisitetskontor fremholder i skrivelse av 26 januar 1934 bl. a. følgende:

«Ved siden av staten og Stavanger er også Forsand kommune, hvor hele Flørlianlegget er beliggende, berørt av hjemfallsrettens ophevelse. Efter erhvervslovens § 41 skal, når et anlegg tilfaller staten, endel av anlegget eller dets verdi, dog ikke over en tredjepart, tildeles de kommuner som på grunn av regulering avgir særlig vannkraft, eller som står i så nær forbindelse med anlegget at dette har direkte fordel av forbindelsen.

Ved eventuell ophevelse av hjemfallsretten må Forsand gi avkall på den delvise eiendomsrett som her er sikret kommunen, og dette har den gått med på efter at Stavanger har tilbudt å betale et nærmere omforenet beløp i et bestemt antall år, samt ikke søke reduksjon i de nuværende kommunale reguleringsavgifter før efter 1950.

Forholdet til Forsand skulde, forsåvidt dette spørsmål angår, derved være ordnet på en tilfredsstillende måte.

Tilbake står da spørsmålet om Flørli stilling som kraftleverandør til omliggende distrikter utenom Stavanger. Her blir det også bare Forsand kommune som kan komme i betraktning, idet kommunene vesten og sønnenfor Høgsfjord naturlig sogner til Maudal Kraftanlegg og vil få ordnet sin elektrisitetsforsyning på den mest tilfredsstillende måte herfra. For kommunene nordenfor Lysefjorden blir A/S Ryfylke Kraftanlegg den naturlige kraftkilde når behovet måtte melde sig.

For Forsands vedkommende vil elektrisitetsforsyningen til å begynne med antagelig bli fremmet ved bygning av større og mindre grendelag, men det er mulig at forbruket i fremtiden kan bli så stort at en fellesforsyning med tilknytning til Flørli kan bli aktuell. For dette tilfelle vilde jeg ansett det ønskelig om der i overenskomsten eller konsesjonen var blitt inntatt bestemmelser som sikrer Forsand elektrisk energi på rimelige vilkår. Erfaringsmessig viser det sig at fastsettelse av kraftprisen efter erhvervslovens § 2 pkt. 12 (denne konsesjons § 14) medfører så høie elektrisitetspriser at de blir uanvendelige for kommunene.

Under henvisning til foranstående tillater jeg mig å anbefale vedtagelse av omsøkte lovforandring og i tilfelle at Stavanger blir fritatt for hjemfalls- og innløsningsrett for Flørli Kraftanlegg.»

Fylkesutvalget har i møte den 6 februar 1934 tiltrått uttalelsen fra elektrisitetskontoret og anbefalt andragendet og fylkesmannen har i sin oversendelses-skrivelse av 8 s. m. tiltrått fylkesutvalgets vedtak.

Hovedstyret skal bemerke:

Som anført i andragendet søkte Stavanger kommune i desember 1928 om forskjellige lettelser i konsesjonen på erhverv av Flørli kraftanlegg. Det gjaldt også den gang hjemfalls- og innløsningsretten samt dessuten nedsettelse av de årlige avgifter til staten. Om statens hjemfalls- og innløsningsrettigheter uttalte hovedstyret at disse bestemmelser hører til de grunnregler som Kongen ikke kan endre i medhold av erhvervslovens § 27 samt at spørsmålet om Kongen med Stortingets samtykke kan endre eller sløife de nevnte betingelser likeledes må besvares benektende, idet begge myndigheter formentlig er bundet av loven. Heri erklærte departementet sig enig, se det foredrag som ligger til grunn for kgl. resolusjon av 7 november 1930 hvori nedsettelse av avgiften til staten blev innrømmet.

Nu søkes der altså om at forholdet blir ordnet enten gjennom en spesiallov eller lovforandring som utvider administrasjonens adgang til å forandre konsesjonsvilkårene.

Bestemmelsen i den nugjeldende erhvervslovs § 2 punkt 22 om at der til videre overdragelse av et vannfall utkreves konsesjon selv om den nye erhverver er norsk kommune fantes allerede i loven av 18 desember 1909 om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom. Derimot fantes den ikke i den midlertidige lov av 12 juni 1906 og er såvidt sees første gang foreslått i Ot. prp. nr. 11 for 1908. Forslaget er gjentatt i Ot. prp. nr. 1 for 1909 og er her begrunnet således:

«Efter utkastets § 3 vil norske kommuner og norske borgere i almindelighet kunne erhverve vannfall uten tillatelse og følgelig uten å underkaste sig særegne vilkår. Hensynet til ønskeligheten av at de almene interesser overfor utnyttelsen av våre vannfall tilgodesees i så stor utstrekning som mulig, antas imidlertid å tilsi at når et vannfalls anvendelse gjennom konsesjon i henhold til nærværende paragraf er blitt undergitt visse vilkår så bør ikke disse vilkår bortfalle om fallet senere overdras til norsk kommune eller norsk borger. Ellers vilde navnlig konsesjonsvilkårene angående tidsbegrensning kunne gjøres illusorisk ved overdragelse til norske enkeltmenn eller kommuner i løpet av konsesjonstiden. Departementet har derfor overensstemmende med hvad konsesjonskomiteen har foreslått for selskaper med vesentlig utenlandsk kapital optatt en bestemmelse om

at tillatelse skal være nødvendig også til sådan overdragelse og at erhververen i ethvert tilfelle plikter å underkaste sig de før fastsatte vilkår.»

I de forarbeider som ligger til grunn for nugjeldende erhvervslov kan ikke bestemmelsen sees å være nærmere omhandlet.

Efter det anførte har hensikten med bestemmelsen altså vært å hindre at et vannfall hvorpå der en gang er gitt konsesjon og som derved er påheftet visse betingelser, særlig da hjemfallsrett til staten, skal bli konsesjonsfritt igjen ved at det overdras til noen som ikke trenger konsesjon. Efter loven av 1909 trengte ikke norske statsborgere konsesjon og risikoen for omgåelse av loven var derfor utvilsomt til stede. Senere, nemlig gjennom loven av 1917, er foreslått at norske statsborgere trenger konsesjon, se dens § 1, nu er det altså bare staten og norske kommuner som går fri. De betenkeligheter som fikk uttrykk i forarbeidene til loven av 1909 er derfor såvidt skjønnes ikke lenger til stede i samme utstrekning.

Hvad nu Flørli kraftanlegg angår så var det oprindeligen tenkt utnyttet til drift av et elektrisk smelteverk, men det kom aldri istand. Allerede da erhvervs- og reguleringskonsesjonen av 1917 blev gitt var der inngått en 10-års kontrakt om levering av elektrisk energi til Stavanger kommune, den skulde gjelde til 1 januar 1928. I desember 1926 besluttet imidlertid Stavanger kommune å kjøpe vassdraget og anlegget og konsesjon herpå blev overdratt ved kgl. resolusjon av 21 oktober 1927. Kraftanlegget har således fra første stund av tjent et kommunalt formål, idet hele den frembragte energi har vært brukt av kommunen, først som leier og senere som eier.

Som realitetsbegrunnelse for andragendet om å bli fritatt for hjemfallsretten og statens innløsningsrett bemerker ansøkeren at Stavanger kommune såvidt vites er den eneste i landet hvor et slikt anlegg er beheftet med hjemfallsrett og innløsningsrett. Når Stavanger er kommet i den uheldige stilling skyldes det bestemmelsene i erhvervslovens § 2 punkt 22 hvorefter erhververen av et konsesjonsbundet vannfall må underkaste sig de oprinnelige betingelser selv om erhververen er en kommune. Ansøkeren peker på at hensikten med lovbestemmelsen var å hindre at en privat konsesjonær skulde gjøre hjemfallsretten illusorisk ved å overdra anlegget til andre mot slutten av konsesjonstiden. I loven har man imidlertid gått lengere enn formålet tilsier, bestemmelsen er blitt formet så absolutt at den også griper inn hvor det er åpenbart at ingen omgåelse er tilsiktet og

hvor det ikke i og for sig kan finnes rimelig at den erhvervende kommune skal være bundet av hjemfalls- og innløsningsrett. Ved kjøpet av Flørli var der forløpet bare 9 av konsesjonstidens 60 år og selv i disse 9 år hadde kraften faktisk helt ut vært brukt til å dekke kommunens behov. Når Flørliselskapet solgte var det fordi det selv og dets bankforbindelse var kommet i økonomiske vanskeligheter og ikke av noget som helst hensyn til hjemfallsretten. Konsesjonstiden var så lang og det var i 1917 forløpet så lite av den at hjemfallsretten den gang i ethvert fall kun hadde en minimal økonomisk interesse for staten. Og kommunen har sikkert ikke på grunn av den påheftede hjemfallsrett fått anlegget billigere enn den ellers vilde fått. Heller ikke er stillingen den at den byrde som hjemfalls- og innløsningsretten betyr opveies ved at Stavanger forøvrig har gunstigere betingelser enn andre kommuner. Endelig peker ansøkeren på at vår konsesjonslovgivning alltid har ansett det som sitt hovedformål å beskytte og fremme statens og almenhetens — derunder fortrinsvis kommunenes — interesser i vassdragenes utnyttelse og det er ut fra dette formål at kommunene i den henseende er gitt en begunstiget stilling med hensyn til erhvervelse og utnyttelse av vannfallet.

Det som her er nevnt og som hovedstyret i det vesentlige kan tiltre taler for at man stiller sig imøtekommende til den foreliggende henvendelse og det kan såvidt skjønnes skje uten særlige vanskeligheter. Man tenker spesielt på erhvervslovens § 41 hvorefter «de kommuner som på grunn av regulering avgir særlig vannkraft eller som står i så nær forbindelse med anlegget at dette har direkte fordel av forbindelsen» skal ha en del av anlegget eller dets verdi, dog ikke over en tredjepart når et vannfall eller anlegg ifølge meddelt konsesjon eller tillatelse tilfaller staten. Flørlivassdraget ligger i sin helhet innenfor Forsand kommunes grenser, og det kan etter forholdene vanskelig tenkes at der blir spørsmål om andre kommuner i denne forbindelse. Forholdet til Forsand kommune er som det fremgår av ovenstående ordnet gjennom avtale gående ut på at Stavanger betaler en årlig godtgjørelse et visst antall år, og dette har Stavanger kommune akseptert.

Det vil da av ovenstående fremgå at Hovedstyret vil anbefale at man stiller sig velvillig til andragendet. Spørsmålet blir da om man skal ordne sig med en spesiallov

for det foreliggende tilfelle eller en lovforandring som utvider administrasjonens adgang til å endre konsesjonsvilkårene i lignende tilfelle.

Nogen almindelig lovforandring synes mindre påkrevd, idet for tiden i ethvert fall såvidt vites ingen andre kommuner er i lignende stilling som Stavanger kommune. Adgangen til å opnå sådan endring i konsesjonsvilkårene bør heller ikke være lett, og dette markeres vel best ved at der utferdiges en spesiallov.

Man antyder følgende forslag til en sådan lov:

«§ 27, jfr. § 2 punkt 22 i lov om erhverv av vannfall m. v. av 14 desember 1917 skal ikke være til hinder for at Stavanger kommunes konsesjon på erhverv av Flørlivassdraget endres derhen at betingelsene om innløsningsrett og vederlagsfri overgang til staten ved konsesjonstidens utløp frafalles.»

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 22 oktober 1934.»

Dette departement fant med Hovedstyret å burde stille sig velvillig til søknaden og henstillet i skrivelse av 8 mars 1935 til Justisdepartementet å søke utvirket sådan spesiallov som av ansøkeren antydte.

Man anførte bl. a. følgende:

«I det man henviser til sakens dokumenter, skal departementet bemerke:

Kommuners erhverv av ukonsedert vannfall har som bekjent alltid været uavhengig av konsesjon, mens derimot videre overdragelse av et konsedert vannfall tiltrenger konsesjon, selvom erhververen er en kommune, konsesjonsloven av 14 desember 1917 § 2 pkt. 22, og lov av 18 september 1909 § 2 pkt. 12.

Regelen i de nevnte lovbestemmelser om at erhververen av et konsedert vannfall i ethvert tilfelle vil ha å underkaste sig de i den tidligere konsesjon opstilte betingelser, antas å ha hatt for øie å hindre omgørelser av konsesjonslovens hjemfallsbestemmelse, jfr. Ot. prp. nr. 1, 1909, side 57.

Flørliselskapets konsesjon blev gitt i 1917 i henhold til loven av 18. september 1909. Ved Stavanger kommunes kjøp av vassdraget var det bare forløpet 9 av konsesjonstidens 60 år og selv i disse 9 år hadde kraften faktisk helt ut vært brukt til å dekke nevnte kommunes behov. Flørliselskapets salg var begrunnet i den omstendighet at det selv og dets bankforbindelse var kommet i økonomiske vanskeligheter.

Idet man forøvrig henviser til det i andragendet og i Hovedstyrets skrivelse an-

førte, skal departementet bemerke at det efter det foreliggende må ansees å være på det rene at der ved overdragelsen til Stavanger kommune ikke har vært tilsiktet nogen omgåelse av konsesjonsloven. Erhvervsløsen er skjedd for å sikre byens almindelige elektrisitetsforsyning, og da Stavanger er den eneste kommune for tiden, hvis vannfall m. v. er belagt med hjemfallsrett og innløsningsrett, må dette fremstille sig som litet rimelig.

Departementet vil med Hovedstyret anbefale at man stiller sig velvillig til andragendet.

Forholdet til vedkommende distrikt (jfr. lovens § 41) vil man efter omstendighetene anse tilfredsstillende ordnet ved at Stavanger går med på de av Forsand kommune stilte krav. Flørlivassdraget ligger i sin helhet innen Forsand herred og det kan — bemerket Hovedstyret — efter forholdene vanskelig tenkes å bli spørsmål om andre kommuner i denne forbindelse.

Man finner med Hovedstyret en almindelig lovforandring for tiden mindre påkrevet og anser det mest hensiktsmessig at det i tilfelle blir vedtatt en spesiallov i det vesentlige overensstemmende med det av Hovedstyret formulerte utkast.

Såfremt en lov som antydnet måtte bli vedtatt, forutsetter man at det ved kgl. resolusjon blir truffet bestemmelse om frafallelse av den omhandlede vannfallskonsesjons post I pkt. 19 og 20. Konsesjonens post II pkt. 1, første punktum om tidsbegrensning av reguleringstillatelsen forutsettes likeledes frafalt.

I henhold til det anførte tillater man sig å henstille til det ærede departement forsåvidt det er enig å søke utvirket en spesiallov som antydnet.»

Justisdepartementet fant med Hovedstyret og nærværende departement at det i et tilfelle som det foreliggende burde åpnes adgang til å frafalle konsesjonens betingelser om hjemfallsrett og innløsningsrett, men antok at saken helst burde ordnes ved en endring i de almindelige lovregler. Nevnte departement foranlediget fremsatt forslag om en tilføielse til § 2 post 22 i erhvervsloven av 14 desember 1917 således at nevnte post skulde lyde:

«Til videre overdragelse av vannfallet utkreves konsesjon, selv om den nye erhverver er norsk kommune. Erhververen må i ethvert tilfelle underkaste sig de i den oprinnelige konsesjon fastsatte betingelser. Til konsesjonen kan dessuten knyttes de betingelser som er omhandlet ovenfor under post 1. *Er erhververen en norsk kommune, kan Kongen helt eller delvis frafalle de betingel-*

ser som er fastsatt i den oprinnelige konsesjon.»

Dette lovendringsforslag blev vedtatt av odelstinget og lagtinget, jfr. ot. prp. nr. 51, 1935, innst. O. nr. 71 og ot. forh. for 1935, side 378 samt forhandlingene i lagtinget 25 mai, sak nr. 5. Lovforandring er derefter sanksjonert av Kongen under 7 juni 1935, jfr. lov nr. 4 av 7 juni 1935. Under henvisning hertil vil dette departement tilråde at det treffes bestemmelse om frafallelse av betingelsene i konsesjonen vedkommende Flørlivassdraget post I pkt. 19 og 20 om hjemfallsrett og innløsningsrett for staten samt post II pkt. 1, første punktum om tidsbegrensning forsåvidt angår reguleringen.

Betingelsenes post II, punkt 1 annet punktum foreslås gitt følgende ordlyd: «Reguleringstillatelsen kan ikke overdras.»

I henhold hertil skal departementet

innstille:

Betingelsene for den ved kgl. resolusjon av 16 november 1917 meddelte konsesjon vedkommende erhverv og regulering av Flørlivassdraget i Ryfylke endres således som anført i Arbeidsdepartementets foredrag av 4 juli 1935.

12. Bergens kommune.

(5 års ytterligere forlengelse av fristen for fullførelse av Bergens Elektrisitetsverks reguleringsarbeider i Samnangervassdraget.)

Kgl. resol. av 12 juli 1935.

Ved kgl. resolusjon av 11 april 1913 fikk Bergens kommune tillatelse til å foreta en regulering av Samnangervassdraget i Hordaland på nærmere angitte vilkår og i det vesentlige overensstemmende fremlagte planer. Fristen for arbeidets påbegynnelse og fullførelse blev satt til henholdsvis 11 april 1915 og 11 april 1920. Fullførelsesfristen er senere gjentagende blitt forlenget. Senest er den ved kgl. resolusjon av 23 mai 1930 forlenget til 11 april 1935. Man henviser herom til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» bind II, side 81 flg., IX, s. 53 flg., XII, s. 30 flg. og XVII, s. 71—73.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en skrivelse av 28 juni 1935 vedrørende søknad fra Bergens Elektrisitetsverk om ytterligere fristforlengelse.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Bergens Elektrisitetsverk har under 9 februar 1935 innsendt andragende sålydende:

«Ved kgl. resolusjon av 23 mai 1930 blev fristen for reguleringens fullførelse forlenget med 5 år til 11 april 1935.

Der gjenstår fremdeles regulering av Øvre og Nedre Dukevatn, Kvandalsvatn og Herfangen.

Til regulering av Øvre og Nedre Dukevatn er der i møte i Bergens bystyre den 17 desember 1934 bevilget kr. 282 000. Det er forutsetningen at disse arbeider skal igangsettes i den nærmeste fremtid og utføres etterhvert som lysverkenes råd gir bevilgning hertil på elektrisitetsverkets budgetter. Hittil er avsatt kr. 72 655,01 og foreslått avsatt kr. 35 000, tilsammen kr. 107 655,01.

Man skulde derfor anta at reguleringen av Øvre og Nedre Dukevatn vil være tilendebragt i løpet av en ny 5-års periode.

Hvad reguleringen av Kvandalsvatn og Herfangen angår, er det ikke foreløbig forutsetningen at disse arbeider skal igangsettes og er det for tiden vanskelig å ha nogen begrunnet mening om når disse arbeider bør komme til utførelse.

Under henvisning til ovenstående tillater man sig å søke det ærede Departement om at fristen for fullførelse av reguleringen av Samnangervassdraget må bli ytterligere forlenget til 11 april 1940.»

Kvam og Samnanger herredsstyre, Hordaland fylkes Elektrisitetsforsyning og fylkesmannen i Hordaland anbefaler andragendet.

Hovedstyret finner efter det oplyste at man bør stille sig imøtekommende til andragendet og anbefaler dette innvilget uten betingelser.

I henhold hertil tillater man sig å innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 23 mai 1930 fastsatte frist for fullførelse av Bergens kommunes regulering av Samnangervassdraget i Hordaland forlenges med 5 år til 11 april 1940.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 26 juni 1935.»

Departementet finner efter det foreliggende å kunne anbefale den ansøkte fristforlengelse innvilget.

Man forutsetter på samme måte som ved de tidligere innvilgede fristforlengelser at arbeidsdriften søkes oprettholdt i så stor utstrekning som efter omstendighetene mulig og at bygdens folk under ellers like forhold får fortrinsret til arbeide. Herom vil man rette henvendelse til ansøkeren.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 23 mai 1930 fastsatte frist for fullførelse av Bergens kommunes regulering av Samnangervassdraget i Hordaland fylke forlenges med 5 år til 11 april 1940.

13. Statsregulering av Reinungavatn.

(Fastsettelse av betingelser for statsregulering av Reinungavatn i Flåmselven m. v.)

Kgl. resol. av 1 august 1935.

I forbindelse med jernbaneanleggenes budgett for 1935—36 har Stortinget i møte 14 juni 1935 fattet beslutning om anlegg av kraftverk for elektrisk drift av Flåmsbanen. Herom henvises til St. prp. nr. 1 for 1935, kap. 1201 side 39 flg. og budgett-innst. S. nr. 154 for 1935.

I planen inngår bl. a. regulering av Reinungavatn i Flåmselven.

Man hitsetter det i budgettforelegget inntatte forslag til reguleringsbestemmelser, hvortil Stortinget ikke har gjort nogen bemerkninger:

I.

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder for et tidsrum av 50 år regnet fra nærværende resolusjons datum.

2.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer efter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Efter forfall svares 6 pct. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betaling av avgifter efter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 9, skal, forsåvidt de ikke er fastsatt

av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Reguleringsanlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

5.

Ved damanlegget skal der kunne treffes de fornødne militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at vassdragets vannfallseiere har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse, likesom vannfallseierne uten godtgjørelse må finne sig i den bruk av anlegget som skjer i krigsøiemed.

6.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

7.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke.

8.

Vassdragets vannfalls- og brukseiere skal finne sig i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

9.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, etter departementets bestemmelse, etterhvert som utbygning skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra lednings-

nett, hvad enten ledningene tilhører vedkommende vannfallseier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og vannfallets eier eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av vannfallets eier forlanges revidert hvert 5 år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater eieren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

10.

Vassdragets vannfalls- og brukseiere underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av vedkommende vannfallseier efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

11.

Nærværende bestemmelser skal tinglese i de tinglag hvor anlegget er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende bestemmelser måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers folier i pante-registret.

II.

De vannfalls- og brukseiere som benytter det ved reguleringen innvunne driftsvann, jfr. I § 2, erlegger til statskassen en årlig godtgjørelse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og efter følgende regler:

Som grunnlag benyttes hvad der er medgått til såvel grunn- og skadeserstatninger og forføininger til avvergelse av skade som til reguleringsanlegget, alt med tillegg av rentetap under byggetiden. Det derved fremkomne beløp, som fastsettes av departementet, når anlegget er ferdig, blir å forrente og amortisere med annuiteter i så mange år som gjenstår av reguleringstiden når anlegget settes i drift. Rentefoten skal med avrundning opad til nærmeste halve procent være den effektive rente som staten betaler for siste statslån på det tidspunkt da staten foretar reguleringen. Hertil legges et av departementet nærmere fastsatt beløp til dekning av utgifter til drift og vedlikehold samt skatter.

Det samlede beløp for året deles mellem vannfallseiere, som helt eller delvis har tatt det økede driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9 punkt 4.

En vannfallseiers bestemmelse om å ta det innvunne driftsvann i bruk er bindende for den gjenstående del av reguleringstiden.

Godtgjørelsen erlegges ukrevd efterskuddsvis ved årets utgang. Efter forfall beregnes 6 pct. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning.

Den vannfallseier eller bruker som ikke erlegger skyldig reguleringsgodtgjørelse i rette tid, er uberettiget til å benytte den regulerte vannføring.

Departementet kan kreve sikkerhet for godtgjørelsens erleggelse.

Bestemmelsene i nærværende post gjelder ikke A/S Leinafallis bruk av vannet, idet der overfor dette er truffet særavtale.

Angående fastsettelse av manøvreringsreglement for reguleringen, jfr. betingelsen post 6, har man mottatt følgende skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, datert 14 desember 1934:

«Hovedstyret behandlet nevnte regulering i møte 22 oktober d. å. Manøvreringsreglement blev imidlertid utskutt da ikke alle distriktsuttalelser var innkommet, jfr. brev av 23 s. m.

Forslaget bygger på den av A/S Leinafalli opstilte forutsetning for å delta i reguleringen, nemlig: at vannslipningen gjennom eller forbi Kjosfossen kraftanlegg, såvidt mulig ordnes således at A/S Leinafalli ved sitt anlegg kan påregne en gjennomsnittlig minstevannføring ikke vesentlig under 700 liter pr. sek., jfr den av A/S Leinafalli under 1 juni 1934 undertegnede erklæring. For øvrig inneholder forslaget de vanlige ordinære bestemmelser. Det lyder så:

1.

Øvre reguleringsgrense kote 764,50
Nedre reguleringsgrense » 763,00

Reguleringshøide 1,50 m.

Koteholdene refererer sig til Vassdrags- og Elektrisitetsvesenets høider benyttet i plan av september 1933. Kfr. tegn. F. 6738. Reguleringsgrensene skal angis på et fast og tydelig vannstandsmerke med tilhørende kontrollmerke.

2.

Det skal ved vannslipningen has for øie at vassdragets naturlige lavvannføring ikke forminskes til annenmanns skade. Vannslipningen skal foregå gjennom Kjosfossen kraftanlegg eller forbi dammen og ordnes såvidt mulig således at den gjennomsnittlige minstevannføring ved A/S Leinafallis kraftanlegg i Leinafossen ikke synker vesentlig under 700 l. pr. sek.

For øvrig foregår vannslipningen efter Kjosfoss kraftanleggs behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Der føres protokoll over manøvreringen samt avleses og noteres vannstander efter Vassdrags- og Elektrisitetsvesenets bestemmelse. På forlangende av dette observeres og noteres også regnhøide, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet hvert kvartal.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de i reguleringen interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

Distriktsuttalelsene, som nu foreligger, går i hovedsaken ut på følgende:

A/S Leinafalli har under 12 oktober 1934 festet sig ved uttrykket «den gjennomsnittlige» minstevannføring og anfører at en gjennomsnittsvannføring i dette tilfelle er helt uten interesse. For at der ikke skal opstå ugreie på noget vis ber selskapet om at de nevnte ord i pkt. 2 strykes. Videre ønsker selskapet forslaget pkt. 4 tilføiet at det på forlangende kan få avskrift av den protokoll som skal føres over manøvreringen m. v. For øvrig har selskapet intet å bemerke.

Overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke støtter under 20 oktober 1934 A/S Leinafalli i krav om at ordene «den gjennomsnittlige» strykes. Videre foreslår han også ordet «vesentlig» i samme pkt. sløifet. Han anbefaler at der ikke treffes nogen avgjørelse med hensyn til reglement og lignende før der er tatt standpunkt til spørsmålet om kraftforsyning av bebyggelsen omkring Myrdal stasjon.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane erklærer sig under 26 s. m. enig med overingeniøren i at uttrykket «gjennomsnittlige minstevannføring» kan gi rum for misforståelse og at det må være forbehold nok når det står at vannslipningen «såvidt mulig» skal ordnes således o. s. v.

Han ber om at der må bli tatt mest mulig hensyn til de interesser som knytter sig til A/S Leinafalli.

Hovedstyret finner å kunne tilråde at ordene «den gjennomsnittlige minstevannføring» i pkt. 2 endres til «minstevannføringen» slik som A/S Leinafalli ønsker. Det må være klart at selskapet kan få avskrift av den omhandlede protokoll uten at det uttrykkelig er sagt i reglementet, pkt. 4 foreslås derfor bibeholdt uforandret.

Å stryke ordet «vesentlig» i pkt. 2 således som Overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen mener man bør gjøre kan hovedstyret ikke tilråde, man bør være forberedt på til sine tider å underskride nevnte kvantum, men det skulde etter forholdene bli lite og kortvarig.

Man vedlegger utkast til manøvreringsreglement slik som det efter dette antas å

burde se ut og foreslår at det som vanlig blir gjort gjeldende inntil videre.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 10 desember 1934.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Øvre reguleringsgrense	kote 764,50
Nedre reguleringsgrense	» 763,00
Reguleringshøide	<u>1,50 m.</u>

Kotehøidene refererer sig til Vassdrags- og Elektrisitetsvesenets høider benyttet i plan av september 1933. Kfr. tegn. F. 6738. Reguleringsgrensene skal angis på et fast og tydelig vannstandsmerke med tilhørende kontrollmerke.

2.

Det skal ved vannslipningen has for øie at vassdragets naturlige lavvannføring ikke forminskes til annenmanns skade. Vannslipningen skal foregå gjennom Kjosfossen kraftanlegg eller forbi dammen og ordnes såvidt mulig således at minstevannføringen ved A/S Leinafallis kraftanlegg i Leinafossen ikke synker vesentlig under 700 l. pr. sek.

For øvrig foregår vannslipningen efter Kjosfoss kraftanleggs behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Der føres protokoll over manøvreringen samt avleses og noteres vannstander efter Vassdrags- og Elektrisitetsvesenets bestemmelse. På forlangende av dette observeres og noteres også regnhøide, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet hvert kvartal.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etterat de i reguleringen interesserte har hatt anledning til å uttale sig.»

Hovedstyrets skrivelse av 14 desember 1934 er av departementet blitt forelagt for Hovedstyret for Statsbanene, som i skrivelse av 13 juli 1935 har meddelt at det ikke har noget å bemerke til det oversendte utkast til manøvreringsreglement.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at der i henhold til § 15 pkt. 1 i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 blir utferdiget betingelser for reguleringen av Reinungavatn overensstemmende med det foran inntatte utkast, og at der i henhold til betingelsenes post 6, jfr. reguleringslovens § 12, pkt. 12, blir fastsatt manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Man tillater sig således å

innstille:

1. For den av Stortinget under 14 juni 1935 besluttede statsregulering av Reinungavatn i Flåmselven fastsettes i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 § 15, pkt. 1, betingelser overensstemmende med de i Arbeidsdepartementets foredrag av 1. august 1935 inntatte utkast.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

14. A/S Tinfos Papirfabrik.

(Om midlertidig leie av inntil 4 000 kW. fra Norsk Hydro.

Kgl. resol. av 27 september 1935.

A/S Tinfos Papirfabrik har under 9 september 1935 inngitt søknad om konsesjon på midlertidig leie av inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Norsk Hydro.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 19 september 1935 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 12 september 1935 har man mottatt til uttalelse en søknad av 9 september 1935 fra A/S Tinfos Papirfabrik om konsesjon på midlertidig leie av inntil 4 000 kW. fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvelstofaktieselskab.

Søknaden er sålydende:

«Undertegnede Tinfos Papirfabrik, Notodden, tillater sig herved å søke tillatelse til å leie inntil 4 000 kW. elektrisk kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvelstofaktieselskabs kraftstasjon Svelgfoss i Heddal. Kraftleien er nødvendiggjort ved den store vannmangel, som vil tvinge oss til å avskjedige en stor del av arbeiderne ved våre tresliperier, hvis vi ikke får anledning til å skaffe oss kraft annenstedsfra. Leieforholdet er derfor av midlertidig natur, og det vil ophøre senest den 30 juni 1936. Den betingede pris er kr. 25 pr.

kW.år. Kraften vil som nevnt bli anvendt i våre tresliperier på Notodden. Vi gjør dog oppmerksom på at kraften vil bli ført inn i vår kraftstasjon Tinfos II og samkjørt med den der produserte kraft som også anvendes til andre formål, nemlig til fremstilling av jernlegeringer og karbid etc. Men det blir tresliperiene som må stoppes, hvis vi ikke får adgang til å leie kraft.

Da leieforholdet er rent midlertidig, og da det kommer istand for å avbøte følgene av upåregnelige naturhindringer, tør vi regne med at det ikke vil bli pålagt kraften nogen avgifter til det offentlige. Vi minner i denne forbindelse om at verdensmarkedets priser på tremasse ligger på et sådant lavmål, at det ikke vil være regningsvarende for oss å holde sliperiene i gang, hvis vi i tillegg til den stipulerte kraftleie, som er maksimum av hvad vi kan betale, skal pålegges avgifter eller andre byrder. Vi tillater oss også å gjøre oppmerksom på at det for Notodden kommune i dens vanskelige økonomiske stilling og med dens store arbeidsløshet er av den største betydning at det gjøres alt mulig for at ikke arbeidsledigheten ytterligere skal forøkes.

Kraftleien er forutsatt å tre i kraft så snart som overhodet mulig. Det er derfor meget ønskelig at saken fremmes hurtigst. For å spare tid har vi tillatt oss å forelegge saken for Notodden formannskap, hvis enstemmige tilråding til konsesjonen vedlegges.

Som bilag hermed følger gjennemslag av vår søknad av 8. ds. til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet om tillatelse til å iverksette overføringen, hvori finnes en nærmere beskrivelse av hvorledes overføringen aktes ordnet. Videre vedlegges et situasjonskart med overføringsledningen inn-tegnet.

Erklæring fra vårt styre overensstemmende med erhvervslovens § 24, annet ledd, skal bli eftersendt snarest.»

Notodden formannskap har i møte 9 september 1935 enstemmig anbefalt søknaden innvilget, men går ut fra «at forbindelsesledningene ikke anordnes på en sådan måte at det muliggjør utførelse av kraft fra Notodden.»

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning av 10 september 1935 meddelt at han anbefaler den søkte tillatelse til midlertidig kraftleie og overføring gitt.

Med skrivelser av 10 og 11 september 1935 fra A/S Tinfos Papirfabrik fikk man oversendt selskapets lover og erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24. Herav fremgår at A/S Tinfos Papirfabrik er et på Notodden registrert aktieselskap med norsk aktiekapital og norsk styre.

Hovedstyret skal bemerke:

Som det av søknaden vil sees har A/S Tinfos Papirfabrik, for å avhjelpe følgene av vannmangel ved bedriftens tresliperi, gått til leie av inntil 4 000 kW. fra Norsk Hydros kraftstasjon på Svelgfoss for et kortere tids-

rum. Leieforholdet er rent midlertidig og skal senest opphøre 30 juni 1936.

Den samme situasjon med hensyn til manglende driftsvann forelå også i 1933. Den gang blev spørsmålet om suppleringskraft ordnet midlertidig ved levering av kraft fra Rjukan gjennom Rjukanledningen og Skiensfjordens kommunale Kraftselskaps ledning Arlifoss—Notodden. Denne levering varte ca. 4 uker inntil Norsk Hydro selv trengte hele sin kraftproduksjon. Derefter overtok staten (Nore) leveringen, som varte til ut april 1934. Senere har A/S Tinfos Papirfabrik forhandlet med staten om en noget fastere ordning. Herunder blev det av hensyn til de vanskelige arbeidsforhold på Notodden stillet A/S Tinfos Papirfabrik i utsikt levering av 9 000 kW. til en pris av kr. 30 pr. kW. pr. år. Forutsetningen for denne kraftleie var dog at Nore skulde ha fortrinsrett til all levering til Tinfos utenfra.

Forholdet er endret derved at Hydro for tiden har ledig store kraftmengder som det kan bortleie til lav pris men til gjengjeld uten å binde sig til mer enn kortvarige leveringer.

Den nu foreliggende søknad må sees på denne bakgrunn. Forholdet er nettop av den art som man tidligere har påpekt som ufordelaktig for Nore, at tilfeldig ledig industrikraft kastes inn på markedet — til fortregning for Nore — (jfr. St. prp. nr. 17 for 1933 side 4). Dette taler forsåvidt mot at konsesjonen meddeles.

Imidlertid kan det ikke sees bort fra at det er nærliggende for Tinfos under en vannfattig periode å søke hjelp hos Norsk Hydro hvis kraftkilder ligger umiddelbart i nærheten av selskapets egne anlegg i samme vassdrag.

Hovedstyret antar derfor at den søkte tillatelse bør meddeles. Man vil anbefale at den blir gitt for den tid det midlertidige leieforhold varer, dog ikke lenger enn til 30 juni 1936.

Under henvisning til det av Notodden formannskap tatte forbehold om at kraften ikke må føres ut fra Notodden vil man anbefale at det i konsesjonsbetingelsene fastsettes at kraften bare må benyttes ved selskapets bedrift på Notodden.

Da leieforholdet som nevnt er rent midlertidig og da kraften skal erstatte manglende kraft fra Tinfos's egne anlegg under den herskende vannmangel vil man anbefale at der i nærværende tilfelle ikke kreves avgift til staten eller kommuner.

For øvrig anbefales konsesjonen meddelt på vanlige betingelser således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Tidsbegrensning.

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Tinfos Papirfabrik midlertidig måtte leie inntil 4 000 kW. fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab, dog ikke lenger enn til 30 juni 1936.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aktier skal til enhver tid befinne sig på norske hender.

3. Overdragelse av kraft.

Den kjøpte kraft kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Den kjøpte kraft må hverken direkte eller indirekte anvendes til annet enn drift av Tinfos's anlegg på Notodden.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er

utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 % overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet.

Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 % i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 % av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 % av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter er-

stattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 9 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden etter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte den 19 september 1935.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvori blandt erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24 om at det ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke de virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte vilkår.

I vilkårenes post 1 er leietiden begrenset til 30 juni 1936. Vilkår om fattigfond og sikkerhetsstillelse er ikke medtatt. Også avgiften til stat og kommuner er etter omstendighetene sløifet, hvorimot avgivelse av 10 pct. av kraften til kommuner er medtatt overensstemmende med lovens præseptoriske bestemmelse (§ 23 pkt. 5).

Det foreslås fastsatt at kraften bare må benyttes ved selskapets bedrift på Notodden, jfr. post 4.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

Det tillates A/S Tinfos Papirfabrik i henhold til lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV å leie inntil 4000 kW. elektrisk kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 27 september 1935 inntatte betingelser.

15. A/S Knaben Molybdængruber.

(Tillatelse til å leie inntil 800 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Kgl. resol. av 27 september 1935.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har man motatt følgende skrivelse, datert 19 september 1935, angående andragende fra A/S Knaben Molybdængruber om konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk:

«I skrivelse av 5 mars 1935 har A/S Knaben Molybdængruber søkt om konsesjon på leie av 500 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Dette andragende er sålydende:

«I henhold til lov av 14 desember 1917 tillater vi oss å ansøke om konsesjon for kraftleie av 500 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Kraftmengden er nødvendig til drift av vårt utvidede verk.»

Med skrivelse av 29 mai 1935 fra A/S Knaben Molybdængruber fikk man oversendt vedlagte kraftleiekontrakt av januar 1935 mellom selskapet og Vest-Agder Elektrisitetsverk. Skrivelsen lyder således:

«I henhold til anmodning av Deres ingeniør Finne tillater vi oss hoslagt å oversende avskrift av vår siste kraftkontrakt med Vest-Agder Elektrisitetsverk, hvilken skulde tjene som bilag for vår tidligere innsendte ansøking om konsesjon for denne kraftlevering.

Vi hadde alternativt tilbud på 500 og 600 kW. som fast abonnement, og pr. 15 ds. aksepterte vi alternativet 600 kW., som således nu gjelder inntil 31 desember 1938 hvis ikke ytterligere økning av krafttilførselen blir nødvendig for denne termin.

I henhold til våre konsesjonsvilkår punkt 2 må vårt styre hvert år til Handelsdepartementet innsende erklæring på tro og love undertegnet av samtlige styremedlemmer, og gående ut på at selskapets styre har sitt sete i Oslo og $\frac{2}{3}$ av styrets medlemmer er norske statsborgere, og at bestemmelsen om maksimum $\frac{2}{3}$ av aktiekapitalen kan tilhøre fremmede statsborgere ikke er overtrått. Vår siste erklæring av dette innhold er datert 29 april 1935 og sendt Departementet.»

Fjotland herredsstyre har i møte den 24 april 1935 fattet følgende enstemmige vedtak:

«Når det ikkje kjem noko utlegg på kommunen med lina og anna, vert søknaden imøtekommen.»

Fylkesmannen i Vest-Agder har i påtegning hertil av 1 mai 1935 meddelt at det fra fylkets side intet vites å bemerke til at andragendet innvilges.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 21 mars 1930 fikk A/S Knaben Molybdængruber — for et tidsrum av 50 år — tillatelse til å erverve og igangsette bergverksdrift m. v. i Fjotland herred.

Post 2, punkt a), b) og c) i konsesjonsbetingelsene lyder således:

- a. Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og minst $\frac{2}{3}$ av styrets medlemmer skal til enhver tid være norske statsborgere.
- b. Ved ny aktietegning skal norsk kapital gis anledning til under iakttagelse av aktielovens bestemmelser å delta i foretagendet med inntil $\frac{1}{3}$ av den kapital som ønskes tegnet.
- c. Uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke må ikke mere enn $\frac{2}{3}$ av aktiekapitalen til enhver tid tilhøre

fremmede statsborgere eller utenlandske selskaper. Aktiemajoriteten må ikke tilhøre nogen som forøvrig driver bergverksdrift her i riket, eller som sitter inne med aktiemajoriteten i noget annet selskap som driver bergverksdrift her i riket. Styret skal til enhver tid, når det kommer til kunnskap om at disse bestemmelser om aktiemajoriteten er overtrått, uopholdelig innberette dette til vedkommende regjeringsdepartement.»

Det er disse konsesjonsvilkår det siktes til i den foran citerte skrivelse av 29 mai 1935.

Den i skrivelsen nevnte erklæring av 29 april 1935 er, efter hvad man har bragt i erfaringsinnkommet til Handelsdepartementet.

I henhold til § 1 i kraftleiekontrakten av januar 1933 forplikter Vest-Agder Elektrisitetsverk sig til fra 15 mai 1935 å levere Knaben Molybdængruber 600 kW. elektrisk energi og Knaben Molybdængruber forplikter sig til fra samme tidspunkt å motta og betale for disse 600 kW. hvad enten dette effektkvantum benyttes eller ikke.

Knaben Molybdængruber er dog i henhold til kraftleiekontraktens § 3 berettiget til å overskride det faste abonnement med inntil 200 kW. som overforbruk. Selskapet trenger således konsesjon på leie av inntil 800 kW.

For det faste kvantum på 600 kW. betaler Knaben Molybdængruber årlig kr. 100 pr. kW. og for overforbruk (inntil 200 kW.) betales 2,5 øre pr. kWh. Kontrakten er for begge parter bindende inntil 31 desember 1938 med rett for Knaben Molybdængruber med 1 års forutgående varsel til å forlange kontrakten forlenget med 3 år.

Hovedstyret vil anbefale at A/S Knaben Molybdængruber får tillatelse til å leie inntil 800 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk for den tid kraftleiekontrakten står ved makt, dog ikke lenger enn til 31 desember 1941.

Konsesjonen anbefales meddelt på de samme betingelser med hensyn til selskapets styre og kapital med videre som er fastsatt i bergverkskonsesjonens post 2 a, b og c.

Videre vil man foreslå at konsesjonen gis på betingelse av at der til staten betales en årlig avgift av kr. 1,00 pr. kW. hvorav der i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie.

Herunder regnes for overforbrukets vedkommende kW. = $\frac{\text{kWh.}}{4000}$.

For øvrig anbefales konsesjonen meddelt på vanlige vilkår, således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Kna-ben Molybdængruber måtte leie inntil 800 kW. i henhold til kontrakt av januar 1933 med Vest-Agder Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 31 desember 1941.

2. Styre og kapital.

- a. Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og minst $\frac{2}{3}$ av styrets medlemmer skal til enhver tid være norske statsborgere.
- b. Ved ny aktietegning skal norsk kapital gis anledning til under iakttagelse av aktielovens bestemmelser å delta i foretagendet med inntil $\frac{1}{3}$ av den kapital som ønskes tegnet.
- c. Uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke må ikke mere enn $\frac{2}{3}$ av aktiekapitalen til enhver tid tilhøre fremmede statsborgere eller utenlandske selskaper. Aktiemajoriteten må ikke tilhøre nogen som forøvrig driver bergverksdrift her i riket, eller som sitter inne med aktiemajoriteten i noget annet selskap som driver bergverksdrift her i riket. Styret skal til enhver tid, når det kommer til kunnskap om at disse bestemmelser om aktiemajoriteten er overtrådt, uopholdelig innberette dette til vedkommende regjeringsdepartement.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbod av inntil kr. 1,00 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjø-

rende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygging og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 % overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet.

Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 % i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 % av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 % av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller

lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft skal uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Av den kraft, hvorav der efter kraftleiekontrakten skal betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1,00 — en krone — pr. kW. Ved fastsettelsen av det avgiftspliktige kvantum regnes for overforbrukets

$$\text{vedkommende kW.} = \frac{\text{kWh.}}{4\,000.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 % årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 10 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917, nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte den 18. september 1935.»

Man vedlegger sakens dokumenter, hvoriblandt avskrift av den omhandlede kraftleiekontrakt av 1—25 januar 1933.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at der blir meddelt A/S Knaben Molybdængruber tillatelse til å leie inntil 800 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Med hensyn til konsesjonsbetingelsene slutter departementet sig til hovedstyrets forslag.

Leietiden er foreslått begrenset til 31 desember 1941, jfr. post 1.

I post 2 er foreslått vilkår angående styre og kapital overensstemmende med de for selskapets bergverkskonsesjon av 21 mars 1930 fastsatte bestemmelser.

I post 9 er der anbefalt betinget en årlig avgift til staten av kr. 1,00 pr. kW.

Forøvrig er der bare foreslått vanlige betingelser.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kapitel IV, A/S Knaben Molybdængruber å leie inntil 800 kW. elektrisk energi fra Vest-Agder Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 27 september 1935 inntatte betingelser.

16. A/S Tyssefallene.

(5 års forlengelse av fullførelsesfristen.)

Kgl. resol. av 27 september 1935.

A/S Tyssefallene har under 1 august 1932 inngitt søknad om forlengelse av fullførelsesfristen for den ved kgl. resolusjon av 28 april 1928 konsederte regulering av Øvre Tysse.

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenets, som under 19 september 1935 har avgitt følgende uttalelse:

«Det Kongelige Departement har under 2 august 1932 sendt hovedstyret til uttalelse et fra A/S Tyssefallene innkommet andragende om fristforlengelse vedrørende regulering av Øvre Tysse.

Andragendet, som er datert 1 august 1932, lyder:

«Under henvisning til punkt 6 i nevnte konsesjon tillater vi oss å andra det ærede Departement om å forlenge fristen for fullførelse av reguleringsarbeidet med 5 år utover den fastsatte tid.

Vi påbegynte reguleringsarbeidet sommeren 1928, men innstillet dette inntil videre høsten 1931 efter at arbeidet med tappetunneler ved Nybu og Breivatn var ferdig.

Som bekjent har vår eksportindustri det meget vanskelig for tiden og våre kraftavtagere kan av den grunn ikke tilnærmedesvis utta den kraftmengde de har kontrahert og må betale for. Av hensyn hertil er alle videre reguleringsarbeider stilt i bero i påvente av bedre tider.

Den i konsesjonen fastsatte frist er som vi fremholdt under behandlingen av nevnte konsesjonsbetingelser altfor kort for et anlegg av så store dimensjoner. Vi går derfor ut fra at det ærede Departement vil finne vårt andragende berettiget og innrømme oss en forlengelse av fristen som foran nevnt.»

Andragendet blev under 5 august 1932 sendt fylkesmannen i Hordaland med anmodning om å innhente uttalelse fra Odda og Ullensvang herredsstyrene og om selv å uttale sig.

Saken har vært forlagt av Odda kommunes vedkommende så distriktsuttalelsene først foreligger nu og med følgende resultat:

Odda herredsstyre tilråder i møte 16 mai 1935 enstemmig andragendet imøtekommet.

Ullensvang herredsstyre har i møte 17 juni 1935 enstemmig fattet sådan beslutning: «Heradstyret hev ikkje noko å merkja til at A/S Tyssefaldene får den umsøkte fristforlenging.»

Hordaland fylkestekniske konsulent i vassdrags- og elektrisitetssaker tilråder under 21 juni 1935 likeledes andragendet imøtekommet og fylkesmannen henholder sig hertil.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

A/S Tyssefaldene fikk ved kgl. resolusjon av 28 april 1928 tillatelse til å regulere Øvre Tysse bl. a. på betingelse av at reguleringsarbeidet skulde være fullført innen 7 år efterat konsesjonen var gitt. Selskapet søker nu om 5 års forlengelse av denne frist.

Hovedstyret antar efter det foreliggende at man bør stille sig imøtekommende og anbefaler at andragendet innvilges. Som forholdene ligger an finner man ikke grunn til å anbefale tillatelsen gjort avhengig av betingelser.

Blir tillatelsen innvilget anbefaler man at den i konsesjonsbetingelsene fastsatte mulktbestemmelse ikke bringes til anvendelse.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 18 september 1935.»

Sakens dokumenter vedlegges.

Departementet finner på grunnlag av de gitte opplysninger og erklæringer å burde anbefale at konsesjonærens søknad om 5 års fristforlengelse innvilges.

Man anbefaler med Hovedstyret at fristforlengelsen ikke gjøres avhengig av særlige betingelser samt at den i konsesjonsbetingelsene fastsatte mulktbestemmelse for oversittelse av påbegynnelsesfristen ikke bringes til anvendelse. Søknaden var innsendt lenge før fristens utløp.

I henhold til det anførte tillater man sig å

innstille:

Fristen for fullførelse av den ved kgl. resolusjon av 28 april 1928 konsederte regulering av Øvre Tysse forlenges med 5 år til 28 april 1940.

17. A/S Fiskå Verk.

(Tillatelse for A/S Fiskå Verk til å leie inntil 8 300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 31 oktober 1935.

Fiskå Verk, Vågsbygden pr. Kristiansand, blev i sin tid anlagt av Badische Anilin- og Sodafabrik på grunnlag av en kraftleiekontrakt mellem nevnte fabrikk og A/S Kristiansands Fossefald og Elektrisitetsverk, datert 29 desember 1906 og 5 februar 1907, omfattende levering av 2000 el. HK. fra Kringsjå. Disse kontrahenters rettsfølger var A/S Fiskå Verk på den ene side og Kristiansands kommunale Elektrisitetsverk på den annen side.

Ved kgl. resolusjon av 17 juli 1925 fikk A/S Fiskå Verk tillatelse til å leie inntil 2500 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk.

Ved kgl. resolusjon av 30 april 1926 fikk samme selskap tillatelse til å leie ytterligere 1000 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk. Ved kgl. resolusjon av 20 mars 1931 fikk selskapet tillatelse til å leie inntil 6000 kW. primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragkonsesjoner XVIII», side 25—30.

Under 9 november 1934 har selskapet ansøkt om konsesjon på leie av inntil 8300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 19 september 1935 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Arbeidsdepartementets påtegning av 12 november 1934 mottok man til uttalelse et andragende av 9 november 1934 fra A/S Fiskå Verk om konsesjon på leie av inntil 8300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Andragendet er sålydende:

«Vi tillater oss herved å ansøke om konsesjon på leie av inntil 8300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk. En kopi av kraftleiekontrakten av 29 oktober d. å. vedlegges. Ved denne kontrakts opprettelse opheves de mellem Kristiansands Elektrisitetsverk og vårt selskap bestående kontrakter av 21 november 1923 og 9 november 1925, omhandlende levering av tilsammen 3500 kW. spillkraft, og dessuten er tidligere kontrakt av 11 august 1906 mellem Kristiansands Elektrisitetsverk og vårt selskap, omhandlende leie av 2000 HK. ophevet, således at vårt selskap nu kun har en kontrakt om leie av ca. 6000 kW. årskraft fra Vest-Agder Elektrisitets-

verk av 24 november 1930, hvorpå der meddeltes konsesjon ved kgl. resolusjon av 20 mars 1931.

Vårt selskap har i nogen tid drevet forsøk med fremstilling av en porøs (skummet) slagge for anvendelse til bygningsmateriale i form av støpte stener, takisolasjon og lettbe-
 tong. Dette materiale vil i så fall kunne erstatte den fra Tyskland innførte naturbims, som finnes i veldige forekomster langs Rhinen. Forutsetningen for å kunne opta konkurransen med den tyske naturbims, som foruten utskibningsomkostningene alene har fraktomkostningene til Norge å bære, er at skumslaggen må kunne fremstilles meget billig, og de kalkyler som vi har kunnet opsette på basis av de hittil foretatte eksperimenter viser, at man må nå frem til en meget stor produksjon, før det er utsikt til å opnå nogen fortjeneste. Når vi allikevel har besluttet å gå i gang med å bygge et mindre anlegg for en regulær produksjon av skumslagge, er dette først og fremst et ledd i våre bestreb-
 belser for å bringe øket beskjeftigelse her i landet, og hvis man kan få produksjonen til å bære sig, vil nettopp dette produkt medføre mange fordeler, idet produksjonsomkostningene så godt som utelukkende sammensetter sig av arbeidslønn og elektrisk kraft. I full forståelse av nødvendigheten av å bringe omkostningene ned til det minst mulige, hvis planen skal kunne gjennomføres med hell, har Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk gått med på å fastsette prisen på spillkraft til 0,35 øre pr. kW.time.

Vi tillater oss under henvisning til ovenstående inntrengende å henstille til det ærede departement å meddele den ansøkte konsesjon uten å pålegge nogen avgift for denne kraft til det offentlige.»

Oddernes herredsstyre har i møte den 19 mars 1935 enstemmig fattet følgende beslutning:

«Andragende om konsesjon anbefales, men herredsstyret finner ikke å kunne tilrå at avgift til kommuner frafalles.»

Fylkesmannen i Vest-Agder meddeler i påtegning av 13 april 1935 at det efter fylkets mening ikke bør bli spørsmål om å frafalle kommuneavgiften.

Hovedstyret skal bemerke:

I henhold til kontrakten av 29 oktober 1934 skal A/S Fiskå Verk som nevnt leie av Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk tilsammen inntil 8 300 kW. spillkraft.

Herav er Vest-Agder Elektrisitetsverk fortrinnsberettiget til å levere de første 1 300 kW. Derefter er Kristiansands Elektrisitetsverk fortrinnsberettiget til å levere de neste 3 800 kW., hvorefter Vest-Agder Elektrisitetsverk atter igjen har forrett til å levere de siste 3 200 kW. Vest-Agder Elektrisitetsverk er dog ikke under nogen omstendighet forpliktet til å levere mer enn ialt 4 500 kW spillkraft. Hvert av elektrisitetsverkene er

berettiget til å levere den del av kraften som det annet ikke kan eller ikke ønsker å levere.

Kontrakten gjelder i 15 år. Energi-
 prisen, 0,35 øre pr. kWh., er basert på en kullpris av kr. 20 pr. tonn. Hvis kullprisen stiger over denne verdi skal kraftprisen forhøies forholdsvis, dog ikke utover 0,6 øre pr. kWh.

Hovedstyret vil anbefale at den søkte kraftleiekonsesjon blir meddelt for den tid kontrakten av 29 oktober 1934 står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 29 oktober 1949.

I betingelsene for Fiskå Verks foran nevnte konsesjon av 20 mars 1931 på leie av ca. 6 000 kW. årskraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk er fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. kW. og en årlig avgift til kommuner av kr. 0,50 pr. kW. De samme avgiftssatser var gjort gjeldende for selskapets konsesjoner av 17 juli 1925 og 30 april 1926 på leie av henholdsvis 2 500 kW. og 1 000 kW. spillkraft fra Kristiansand.

Av hensyn til konsekvensene finner Hovedstyret ikke å kunne tilrå at avgiften til staten frafalles i dette tilfelle.

Oddernes herredsstyre og fylkesmannen har ikke kunnet tilrå at avgiften til kommuner frafalles. Hovedstyret finner heller ikke grunn til å foreslå denne avgift sløifet.

Man antar at den årlige avgift såvel til staten som til kommuner bør fastsettes til kr. 0,50 pr. kW.

Under henvisning til foranstående vil Hovedstyret anbefale at der meddeles A/S Fiskå Verk tillatelse til å leie inntil 8 300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk på samme betingelser som fastsatt i selskapets ovennevnte konsesjon av 20 mars 1931 på leie av ca. 6 000 kW. årskraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, dog således at bestemmelsene om leietid og avgift gis følgende ordlyd:

Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge den mellom A/S Fiskå Verk på den ene side og Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk på den annen side oprettede kontrakt av 29 oktober 1934 om levering av inntil 8 300 kW. spillkraft står ved makt dog ikke lenger enn inntil 29 oktober 1949.

Avgift.

Av den i årets løp gjennomsnittlig benyttede kraft beregnet efter $\frac{\text{kWh.}}{\text{kW.}} = 8760$ erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 0,50 — femti øre — pr. kW. og til de

fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer en årlig avgift av kr. 0,50 — femti øre — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

Behandlet i hovedstyremøte den 18 september 1935.»

Sakens dokumenter vedlegges.

Departementet skal bemerke:

Som det vil fremgå, skal den nu avsluttede kontrakt om leie av inntil 8300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk avløse selskapets tidligere spillkraftkontrakter med Kristiansands Elektrisitetsverk på tilsammen 5500 kW. Søknaden gjelder således en øket spillkraftleie på 2800 kW.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges i medhold av konsesjonsloven av 14 desember 1917 kap. IV.

Man antar med Hovedstyret at det for tillatelsen bør oppstilles vesentlig de samme vilkår som ved kgl. resolusjon av 20 mars 1931 fastsatt for selskapets konsesjon på leie av inntil 6000 kW. primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, med den lempning at de årlige konsesjonsavgifter til stat og kommuner — som av Hovedstyret foreslått — blir å beregne av den i årets løp gjennomsnittlige benyttede kraft, beregnet etter

$kW. = \frac{kWh.}{8760}$. Departementet finner dog at avgiftene kun bør erlegges av den kraftmengde som overstiger de 2000 HK., som selskapet tidligere leiet i henhold til konsesjon av 12 desember 1906.

Avgiftsbestemmelsen foreslås i henhold hertil gitt følgende form:

«9. Avgift.

Av den i årets løp gjennomsnittlig benyttede kraft utover de 2000 HK. som selskapet tidligere har leiet i henhold til konsesjon av 12 desember 1906 erlegges følgende årlige avgifter:

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 — femti øre — pr. kW. ($= \frac{kWh.}{8760}$). Til statskassen kr. 0,50

femti øre — pr. kW. ($= \frac{kWh.}{8760}$).

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.»

Man foreslår med Hovedstyret at konsesjonen tidsbegrenses til 29 oktober 1949.

Selskapet har i skrivelser av 24 og 25 oktober 1935 vedtatt disse betingelser.

I henhold til det anførte skal departementet

innstille:

Det tillates A/S Fiskå Verk i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV å leie inntil 8300 kW. spillkraft fra Kristiansands Elektrisitetsverk og Vest-Agder Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 31 oktober 1935 anførte betingelser.

18. Nordland Portland Cementfabrik A/S.

(Fristforlengelse for fullførelse av utbygning og regulering av Sørfjordvassdraget.)

Kgl. resol. av 15 november 1935.

Ved kgl. resolusjon av 8 april 1921 fikk Nordland Portland Cementfabrik A/S tillatelse til å erverve og regulere Sørfjordvassdraget i Tysfjord, Nordland fylke. Man henviser herom til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» for 1921, side 20 flg.

Avsnitt I, punkt 3 i konsesjonsbetingelsene er sålydende:

«Første og annet utbygningstrin beregnet å gi tilsammen ca. 2500 turbinHK. med tilhørende regulering må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og disse arbeider må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år. Den samlede utbygning og regulering av vassdraget skal være fullført innen 12 år regnet fra konsesjonens datum.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet, hvad der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 16, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinde i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har været umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegges selskapet en løpende mulkt stor kr. 100,00 et

hundre kroner — pr. dag, hvori vedkommende frister oversittes.»

Ved kgl. resolusjon av 12 oktober 1928 blev den i konsesjonen fastsatte frist for fullførelse av 1ste og 2net byggetrin med tilhørende regulering forlenget med 5 år til 8 april 1933.

Under 22 juni 1933 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en søknad fra konsesjonæren om ytterligere fristforlengelse:

«Det Kongelige Departement har under 20 mars 1933 sendt hovedstyret til uttalelse en fra Nordland Portland Cementfabrik A/S innkommet søknad om ytterligere fristforlengelse.

Søknaden som er datert 14 mars 1933 lyder så:

«Ved kgl. resolusjon av 8 april 1921 fikk vårt selskap konsesjon på erhverv og regulering av ovennevnte vassdrag. I konsesjonen I, 3 bestemmes at første- og annet utbygningstrin beregnet å gi tilsammen ca. 2500 turbin HK, med tilhørende regulering må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonsdato, og disse arbeider må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år. Den samlede utbygning og regulering av vassdraget skal være fullført innen 12 år regnet fra konsesjonsdato.

Ved kgl. resolusjon av 12 oktober 1928 blev det bestemt at den i konsesjonen fastsatte frist for fullførelsen av første og annet byggetrin med tilhørende regulering av Sørfjordvassdraget forlenges med 5 år til 8 april 1933.

Vår fabrikk er ikke nogen stor forbruker av elektrisk energi og henhører derfor heller ikke under den egentlige vannfallsindustri. Når vi måtte erhverve og søke konsesjon på et så stort vassdrag som Sørfjordvassdraget var det kun fordi der ikke var adgang til annen kraftkilde. Den utbygning på ca. 1500 el.HK, som er foretatt har vist sig tilstrekkelig til å dekke både vårt og distriktets behov, og der foreligger ingen videre muligheter for utnyttelse av en større kraftmengde.

Vi tillater oss å ansøke det høie Departement om at der må gis utsettelse inntil videre med overholdelse av de i konsesjonens I, 3 fastsatte frister for utbygning av vårt vannfall.»

Søknaden har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Tysfjord herredsstyre har i møte den 22 april 1933 enstemmig fattet sådan beslutning:

«Uaktet herredsstyret er fullt opmerksom på at N. P. C. ikke har mere kraft enn de trenger samt at kommunen årlig taper kraftavgift, kan man allikevel gå med på å anbefale utsettelse med 2net utbygg av Sørfjordvassdraget til utgangen av 1935.»

Nordland Portland Cementfabrik A/S hvem ovenstående uttalelse er forelagt av fylkesmannen, uttaler under 5 mai 1933 at der er ingensomhelst utsikt til at der i løpet av de to første år skal opstå noen mulighet for videre kraftutbygning og at en tidsbegrensning som foreslått av herredsstyret derfor kun vil føre til at selskapet må sende inn nytt andragende allerede efter to års forløp. Det fremholder at av rent praktiske grunner bør en tidsbegrensning — om den er nødvendig — i et hvert fall ikke gjøres kortere enn 5 år.

Fylkesmannen i Nordland anfører under 10 mai 1933 at han er enig i at det er meningsløst under de nuværende forhold å sette fristen til bare 2 år. Han anbefaler 5 års fristforlengelse.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Som det fremgår av søknaden utløp fristen for fullførelse av 1. og 2. byggetrin med tilhørende regulering såvel som for den samlede utbygningen og reguleringen av vassdraget 8 april i år. Selskapet søker om at denne frist må bli forlenget med i hvert fall 5 år. Tysfjord herredsstyre anbefaler utsettelse med 2net byggetrin til ut 1935, altså med vel 2½ år, mens fylkesmannen holder på 5 år.

Hovedstyret finner efter de foreliggende opplysninger å burde tilråde at man stiller sig imøtekommende til tanken om fristforlengelse. Fristen bør dog som vanlig være tidsbegrenset og man er med fylkesmannen stanset ved å anbefale 5 års forlengelse, altså til 8 april 1938. — Som forholdene ligger an antar man at tillatelsen nu som sist ikke bør gjøres avhengig av betingelser.

Hvis fristforlengelse innrømmes går man ut fra at der ikke blir innkrevd påløpen mulkt for oversittelsen av den nu gjeldende frist.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 20 juni 1933.»

Departementet finner efter det foreliggende med Hovedstyret å kunne anbefale at Nordland Portland Cementfabrik tilståes 5 års forlengelse til 8 april 1938 med fullførelse av de samlede utbygning- og reguleringsarbeider i Sørfjordvassdraget.

Man har med Hovedstyret efter forholdene ikke funnet å burde foreslå fristforlengelsen gjort avhengig av særlige betingelser.

Man tilføier at behandlingen av den foreliggende søknad har vært utsatt i påvente av at selskapet skulde ordne med depositionsjon av den konsesjonsmessige sikkerhetsstillelse til et beløp av kr. 10 000,00. Beløpet er nu depotert i norske statsobligasjoner.

I henhold til det anførte tillater man sig å foreta følgende innstillinger:

De ved kgl. resolusjon av 8 april 1921 og 12 oktober 1928 fastsatte frister for fullførelse av utbygning og regulering av Sørfjordvassdraget i Tysfjord, Nordland fylke forlenges til 8 april 1938.

19. Kvam kommune.

(Ytterligere fristforlengelse av reguleringsarbeider i Kaldestadvassdraget i Hordaland.)

Kgl. resol. av 15 november 1935.

Ved kgl. resolusjon av 8 september 1922 fikk Kvam kommune tillatelse til å regulere Kaldestadvassdraget på nærmere angitte vilkår.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragkonsesjoner» IX side 87 flg.

De i konsesjonen fastsatte frister for arbeidets påbegynnelse og fullførelse er senest ved kgl. resolusjon av 27 juni 1930 forlenget til henholdsvis 8 september 1934 og 8 september 1939.

Fra Kvam formannskap og Kvam Elektrisitetsverk har man mottatt en søknad, datert 18 september 1935, om 5 års ytterligere fristforlengelse.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning avgitt følgende uttalelse, datert 26 oktober 1935:

Det Kongelige Arbeidsdepartement har under 10 oktober 1935 sendt hovedstyret til uttalelse en fra Kvam formannskap og Kvam kommunale elektrisitetsverk innkommet søknad om ytterligere fristforlengelse.

Hordaland fylkes tekniske konsulent i vassdrags- og elektrisitetssaker rår under 2 oktober 1935 til at søknaden blir imøtekommet og fylkesmannen i Hordaland erklærer sig under 3 s. m. enig heri.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Kvam kommune fikk ved kgl. resolusjon av 8 september 1922 tillatelse til å regulere Kaldestadvassdraget i det vesentlige overensstemmende med fremlagt plan bl. a. på betingelse av at arbeidet skulde være påbegynt innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullført innen en ytterligere frist av 5 år derefter, jfr. «Meddelte Vassdragkonsesjoner» IX side 87 ff. Disse frister blev senest ved kgl. resolusjon av 27 juni 1930 forlenget til henholdsvis 8 september 1934 og 8 september 1939.

Hovedstyret antar etter det foreliggende at man også denne gang bør stille sig imøtekommende og anbefaler fristene forlenget med 2 år for påbegynnelse og 5 år for fullførelse til henholdsvis 8 september 1936 og 8 september 1944. Som forholdene ligger an finner man heller ikke nu grunn til å foreslå tillatelsen gjort avhengig av betingelser.

Behandlet i møte 25 oktober 1935.»

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at de omhandlede frister blir forlenget som av hovedstyret foreslått.

Man tillater sig således å

innstille:

De senest ved kgl. resolusjon av 27 juni 1930 fastsatte frister for påbegynnelse og fullførelse av Kvam kommunes reguleringsarbeider i Kaldestadvassdraget forlenges til henholdsvis 8 september 1936 og 8 september 1944.

20. A. S. Stephansen A/S.

(Tillatelse til å leie 1100 kW. elektrisk energi fra Haus Elektrisitetsforsyning, Hordaland fylke.)

Kgl. resol. av 29 november 1935.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 18 november 1935 har departementet mottatt en søknad, datert 2 august 1935, fra A. S. Stephansen A/S trikotasjefabrikk på Espeland i Haus om konsesjon på leie av kraft fra Haus kommune.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 2 august 1935 har A. S. Stephansen A/S trikotasjefabrik på Espeland i Haus søkt om konsesjon på leie av kraft fra Haus kommune.

Søknaden er sålydende:

«Da vår kraftleie fra Haus kommune i henhold til brev fra Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Hovedstyret, Oslo til oss den 15 ds. er konsesjonspliktig, tillater vi oss herved å ansøke om konsesjon på denne kraftleie i henhold til vedlagte avskrifter av kraftleiekontrakter av 3 august 1926 og 25 mars 1935.

Likeledes vedlegges gjenpart av selskaps vedtekter, samt erklæring fra styret.»

Haus herredsstyre har i møte den 19 september 1935 anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Hordaland har i påtegning hertil av 24 september 1935 meddelt at han anbefaler søknaden innvilget på vanlige vilkår.

Hovedstyret skal bemerke:

I henhold til kontrakt av 3 august 1926 med A. S. Stephansen A/S skulde Haus Elektrisitetsforsyning inntil 31 januar 1937 levere 240 kW. for kr. 12 000 pr. år.

Den 3 juli 1929 tilbød styret for Haus Elektrisitetsforsyning å forandre kontrakten således at der fra 1 juli 1929 skulde betales 0,75 øre pr. kWh., dog minst 14 000 kr. pr. år. Dette tilbud blev akseptert av selskapet. Senere er minsteavgiften forhøiet til 17 000 kr. pr. år.

Ved tillegg av 25 mars 1935 er kontrakten forlenget fra 1 januar 1937 til 1 januar 1940 med uforandret kWh.pris (0,75 øre) men mot at minste-kraftleien forhøies til 18 000 kr. pr. år så lenge Haus Elektrisitetsforsyning ikke begrenser strømleveringen. Sluttelig har Haus Elektrisitetsforsyning efter avtale datert 25 mars 1935 påtatt sig å levere A. S. Stephansen A/S — inntil 1 juli 1945 — 2 millioner kWh. årlig efter en pris av kr. 0,56 øre pr. kWh. Avtalen er godkjent av Arbeidsdepartementet den 6 mai 1935.

I skrivelse av 11 november 1935 meddeler A. S. Stephansen A/S følgende med hensyn til kraftens anvendelse:

«Som svar på Deres skrivelse av 26 oktober meddeles at vårt kraft og dampbehov for tiden er omtrent følgende:

Lys & kraft ca. 300 000 kWh.

Varme ca. 2 300 000 kWh.

+ kullforbruk ca. 250 tons.

Det elektriske kraftbehov dekkes av egen turbine med generator med ca. 400 000 kWh. Kraftkontrakten med Haus å 0,75 øre pr. kWh., ca. 2 200 000 kWh.

Ved den nye kontrakt vil kullforbruket bli overflødig og vi vil få endel tilovers til utvidelser.»

Hovedstyret vil anbefale den søkte konsesjon meddelt, for den tid leieforholdet varer, dog ikke lenger enn til 1 juli 1945.

Da energien skal anvendes til fremstilling av damp vil man anbefale at der ikke kreves avgift til staten eller kommuner.

For øvrig anbefales konsesjon meddelt på vanlige betingelser således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge A. S. Stephansen A/S måtte leie elektrisk energi fra Haus Elektrisitetsforsyning i henhold til kontrakt av 3 august 1926 med tillegg av 25 mars 1935 og avtale datert 25 mars 1935, dog ikke lenger enn til 1 juli 1945.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdrages videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal så vidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tiltales benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 % overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 % i forhold til utenlandsk vare — ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 % av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang, efter avgjørelse av vedkommende departement, en mulkt av inntil 15 — femten — % av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 % av den leide kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av de i foranstående post 2 og 9 fastsatte betingelser medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i hovedstyremøte den 18 november 1935.»

Man vedlegger de omhandlede kraftleiekontrakter av 3 august 1926 og 25 mars 1935, et eksemplar av selskapets vedtekter samt erklæring fra selskapets styre i henhold til konsesjonslovens § 24.

Ifølge skrivelse fra ansøkeren av 26 november 1935 vil maksimalbelastningen utgjøre ca. 1100 kW.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

I vilkårenes post 1 er leietiden begrenset til 1 juli 1945.

I post 8 er der betinget 10 % kraftavståelse til kommuner.

Avgift er ikke foreslått betinget da energien skal anvendes til fremstilling av damp.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, A. S. Stephansen A/S trikotasjefabrik, Espeland i Haus å leie 1100 kW. elektrisk energi fra Haus Elektrisitetsforsyning på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 29 november 1935 inntatte betingelser.

21. Sandar Fabrikker A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 3 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.)

Kronprinsregentens resol. av 13 desember 1935.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 29 november 1935 har departementet mottatt en søknad fra Sandar Fabrikker A/S, datert 11 november 1935, om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 11 november 1935 søker Sandar Fabrikker A/S om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW. av Vestfold Kraftselskap.

Søknaden er sålydende:

«Herved tillater vi oss under henvisning til kap. IV i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom i ærbødighet å ansøke om konsesjon for leie av elektrisk energi til vår bedrift overensstemmende med vedlagte bekreftede kontraktavskrift.

Som det fremgår av kontrakten dreier det sig om et kraftkvantum på inntil 2 000 kW. med adgang for oss til senere å øke dette kvantum med 1 000 kW. til i alt 3 000 kW. Kraften skal anvendes til elektrolyse for fremstilling av vannstoff for fettherdning samt til nødvendig driftsmaskineri i forbindelse hermed.

Kraftleverandør er Vestfold Kraftselskap. Kontrakten er bindende for begge parter inntil 1. juli 1943 og kan derefter opsies med 6 måneders varsel til utløp hver 30 juni.

Der vedlegges erklæring undertegnet av det samlede styre gående ut på at der ikke

foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.»

Sandar herredsstyre har i møte den 12 november 1935 enstemmig besluttet å anbefale den søkte konsesjon gitt.

Vestfold Kraftselskap har i påtegning av 16 november 1935 til fylkesmannen i Vestfold likeledes anbefalt konsesjons-søknaden innvilget. Hvis det blir pålagt kraftavståelse forbeholder kraftselskapet sig å bli tildelt den avståtte kraftmengde.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning hertil av 19 november 1935 meddelt at han henholder sig til forannevnte uttalelse av 16 november 1935 fra Vestfold Kraftselskap.

I henhold til den vedlagte kraftleiekontrakt datert 1 juli/15 juli 1935 skal Vestfold Kraftselskap levere inntil 2000 kW., eventuelt inntil 3000 kW. til Sandar Fabrikker A/S. Kraften skal leveres ved 52 000 volt i Stub transformatorstasjon og betales efter følgende regler:

- «A) I det første driftsår inntil 30 juni 1936 0,75 øre pr. forbrukt kWh. Som minimal strømavgift erlegges kr. 4000 pr. måned fra den tid energileveringen påbegynnes.
- B) I de følgende 2 driftsår 1 juli 1936—30 juni 1938 betales kr. 25 pr. kW. + 0,5 øre pr. kWh. Til grunn for maksimalbelastningen legges middeltallet av de 3 høieste i løpet av driftsåret forekommende avlesninger på maksimalviseren. Minsteavgiften settes til kr. 60 000 pr. år.
- C) Efter 1 juli 1938 betales kr. 40 pr. kW. pr. år + 0,5 øre pr. kWh. Maksimalbelastningen bestemmes på samme måte som angitt under B. Minimumsavgiften settes til kr. 80 000 pr. år.

Skulde Norekraften efter 1 juli 1938 levert i Slagen med ca. 60 000 volt og med den brukstid fabrikken anvender komme til å koste V. K. mer enn kr. 60 pr. kW/år, tilkommer V. K. en tilsvarende forhøielse av leierens kraftpris ifølge punkt C.

Skulde Norekraftprisen levert under betingelser som ovenfor komme til å koste V. K. under kr. 60 pr. kW/år, er leieren berettiget til en reduksjon i leieavgiften motsvarende halvdelen av differansen mellem Norekraftprisen og de nevnte kr. 60.

Både under A), B) og C) betales i tillegg til ovennevnte priser en nedtransformeringsavgift på 0,75 øre pr. kWh. dog i min. kr. 3,50 pr. beslaglagt kWA. I nedtransformeringsavgiften er inkludert transformertapene med 0,02 øre pr. kWh. Det overskytende anvendes til forrentning og avskrivning av V. K.s anleggskapital. Se § 5. Rentefoten settes til 6 pct.»

Hovedstyret vil anbefale at der meddeles Sandar Fabrikker A/S tillatelse til å leie

inntil 3000 kW. fra Vestfold Kraftselskap. Konsesjonen foreslås gitt for den tid leieforholdet varer, dog ikke lenger enn til 1 juli 1965.

Man vil videre foreslå at der fastsettes en årlig avgift av kr. 1 pr. kW. til statskassen av den kraft hvorav der betales leie.

Forøvrig anbefales konsesjonen meddelt på vanlige betingelser således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 1/15 juli 1935 mellem Sandar Fabrikker A/S og Vestfold Kraftselskap står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1965.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbåt av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal så vidt mulig benytte funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett, dog kan tillates benyttet fremmede funksjonærer og arbeidere når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år, likesom vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekke-

lig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forholdt til utenlandsk vare — ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, herunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som efter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang.

Erlegges den ikke til forfall, svares deretter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av departementet.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av de i foranstående post 2 og 10 fastsatte betingelser medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Man vil anbefale at den kraft som kan kreves avstått i henhold til post 8 i konsesjonsbetingelsene i tilfelle tildeles Vestfold fylkeskommune.

Behandlet i hovedstyremøte den 29 november 1935.»

Man vedlegger den omhandlede kraftleiekontrakt samt erklæring fra selskapets styre i henhold til erhvervslovens § 24.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at der i henhold til erhvervslovens kap. IV meddeles Sandar Fabrikker A/S tillatelse til å leie inntil 3000 kW. fra Vestfold Kraftselskap.

Tillatelsen anbefales tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser. Leietiden er foreslått begrenset til 1 juli 1965, jfr. post 1.

I post 8 er foreslått 10 pct. kraftavståelse til kommuner og i post 9 en avgift til staten av kr. 1 pr. kW.

Man vil videre anbefale at den kraft som kan kreves avstått til kommuner blir tildelt Vestfold fylkeskommune.

Man tillater sig således å innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Sandar Fabrikker A/S å leie inntil 3000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 13 desember 1935 inntatte betingelser.
2. Den kraft som i henhold til konsesjonsvilkårenes post 8 kan kreves avstått til kommuner tildeles Vestfold fylkeskommune.

22. A/S Vafos Brug.

(Tillatelse til å erverve Solumfoss i Kragerø-vassdraget.)

Kgl. resol. av 20 desember 1935.

Ved den norske regjerings resolusjon av 5 juli 1906 blev det meddelt Norsk Elektrokemisk Aktieselskap, Kragerø, tillatelse til å erverve bl. a. Dalsfoss, Solumfoss og Tveitereidfoss i Kragerøvassdraget, jfr. «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind I side 4—13. Under 30 november 1935 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en søknad fra A/S Vafos Brug om tillatelse til å erverve en av de ovennevnte fosser, Solumfoss, for å utnytte denne i forbindelse med sitt nedenforliggende vannfall, Vafoss:

«Det Kongelige Departement har under 11 november 1930 oversendt hovedstyret til uttalelse et fra A/S Vafos Brug innkommet andragende datert 5 s. m. om tillatelse til å erverve Solumfoss i Kragerøvassdraget som nu tilhører Norsk Elektrokemisk Aktieselskap. Andragendet lyder som følger:

«Ifølge kjøpekontrakt av 4 november 1930 har vårt selskap under forbehold av kongelig approbasjon avkjøpt Norsk Elektrokemisk Aktieselskab Solumfoss i Kragerøvassdraget, som har gårdsnummer 25 og 27 og bruksnummer 2, 4 og 18. Solumfossen besitter eierne ifølge konsesjon meddelt 5 juli 1906 med forskjellige tilleggsbevillinger vedrørende utsettelse med utbygning av fossen. De tidligere eiere har ikke kunnet finne anvendelse for fossen eller den elektriske energi som en utvinning av fossen vil skaffe. Norsk Elektrokemisk Aktieselskap, som eier den i samme vassdrag beliggende utbyggede foss, Dalsfoss, har for nærværende adskillig ledig elektrisk kraft, hvorfor der ingen utsikt er til for dette selskap i en overskuelig fremtid å kunne nyttiggjøre sig Solumfoss. Dette selskap har derfor i løpet av et halvt års tid underhandlet med oss om salg av Solumfoss, fordi man er på det rene med at vårt selskap på en rasjonell, billig og heldig måte kan utnytte Solumfossen i forbindelse med vårt nedenforliggende vannfall, Vafoss. Vafoss benyttes nu til fremstilling av tremasse og Solumfossen er også tenkt anvendt i treforedlingens tjeneste. Utnyttelsen skal foreløbig skje på den måte at vi hever vår demning ved Vafoss. Ved Vafoss ligger vår nuværende tremassefabrikk, som har en kapasitet av ca. 18 000 tonn tremasse, hvilken produksjon ved erhvervelsen og utnyttelsen av Solumfoss foreløbig er tenkt øket til ca. 22 000 tonn tremasse, hvilket for oss vil medføre en betydelig billigere produksjonspris og en rasjonalisering av vår bedrift som både er ønskelig og nødvendig.

Vårt selskap beskjeftiger ca. 70 arbeidere og funksjonærer og anvender år om annet ca. 25 000 m³ tømmer fra distriktets skoger. Vår fabrikk ved Vafoss har vært holdt i stadig drift både i gode og dårlige

år, hvilket vi tror har vært av stor betydning for distriktet. Vårt selskap er grunnlagt 1889 og har en aksjekapital på kr. 1 460 000 der helt sitter på norske borgeres hender.

Såvel vår fabrikk som Vafoss og Solumfoss er beliggende i Sannidal herred, Telemark fylke.

Som en bestemmelse i kjøpekontrakten har vi medtatt at kjøpet fra vår side er gjort avhengig av at vi får konsesjon på erhvervelsen av Solumfoss på betingelser som er likeså gode som de vilkår de nuværende eiere har, og likeledes på betingelse av at konsesjon for kjøpet av Solumfoss kan ordnes uten at det vannfall der nu tilhører oss med rettigheter ved erhvervelsen av Solumfoss påføres nogen konsesjonsforpliktelser.

I henhold til foranstående opplysninger tillater man sig underdanigst å ansøke om kongelig tillatelse til å erverve og nyttiggjøre oss Solumfoss.»

Norsk Elektrokemisk Aktieselskap (N. E. A.) fikk ved den norske regjerings resolusjon av 5 juli 1906 tillatelse til å erverve bl. a. Dalsfoss, Solumfoss og Tveitereidfoss i Kragerøvassdraget. Av fossene er kun Dalsfoss utnyttet. Den blev utbygget i 1907—1908. For de to andres vedkommende er den satte frist for utbygningen gjentagne ganger forlenget, senest ved kgl. resolusjon av 11 desember 1931 inntil 5 juli 1935.

Efter de ved hovedstyret foreliggende opplysninger har

Dalsfoss	en brutto fallhøide på 17 m
Tveitereidfoss	—»— » 9 »
Solumfoss ...	—»— » 10,5 »

Ved den nuværende regulerte vannføring som anslåes til ca. 20 sm³ representerer fallene følgende kraftmengder:

Dalsfoss	4 530 nat.HK.
Tveitereidfoss	2 400 —
Solumfoss	2 800 —

N. E. A. anla i årene 1907—08 en karbidfabrikk i Kragerø som blev drevet inntil begynnelsen av 1928, da fabrikken blev nedlagt.

Foruten til karbidfabrikken har N. E. A. levert og leverer kraft til Kragerø by samt til Skåtøy, Sannidal og Drangedal landkommuner ifølge inngåtte kontrakter:

1. Kontrakt med Kragerø av 14 april og 4 mai 1909 om leveranse av 400 el.HK. og
2. Felleskontrakt med Kragerø, Skåtøy og Sannidal kommuner av 25 april og 4 juni 1918. Denne forutsetter kraftlevering efter to alternativer:

I.

I de første 10 kontraktårs	
inntil	600 el.HK.
etter 10 år alt i alt	1200 —

Kommunene har rett til innen to år fra kontraktens datum eller innen utbygning

gen av Solumfoss eller Tveitereidfoss påbegynnes etter valg å gå over til følgende alternativer for energileveringen:

II.

Såsnart Solumfoss eller Tveitereidfoss er utbygget:

I de første 10 år etter utbyggingen inntil 1500 el.HK. og etter 10 år alt i alt 2100 —

Energien skal leveres etter kommunenes valg på et eller flere nærmere angitte steder og til en pris av kr. 60 for de første 300 HK. og kr. 50 for de øvrige. Så snart maksimalforbruket er steget til 75 pct. av de samlede kontraherte antall HK. blir prisen for samtlige forbrukte HK. kr. 50 pr. el.HK. pr. år. Hvis kommunene bestemmer sig for alt. II skal de uten hensyn til om de benytter energien eller ei betale for visse minimumskvanta.

Kontrakten gjelder i 50 år med rett for kommunene til forlengelse av tiden inntil utløpet av N.E.A.s nuværende konsesjonstid (5 juli 1981) mot et tillegg i kraftprisen av kr. 10 pr. el.HK. pr. år.

Ved overenskomst mellom Kragerø kommune og N.E.A. datert oktober og

november 1920 er den pris Kragerø skal betale forhøiet til kr. 65 pr. HK. pr. år for de første 600 HK. og kr. 70 pr. HK. pr. år for de utover dette kvantum uttatte HK. Kragerø har samtidig fått adgang til å utta kraft etter forannevnte kontrakts alt. II, og således at byen kan utta $\frac{1}{3}$ av de i samme omhandlede 2100 HK. og må betale $\frac{1}{3}$ av de for nevnte alternativ fastsatte minimumsavgifter. Videre er kontrakten av 14 april og 3 mai 1909 fornyet.

3. Kontrakt med Drangedal kommune av 12 februar 1931, hvorved tidligere inngått kontrakt av 10 og 22 april 1919 er forlenget dog med endel endringer. Kraften skal her leveres fra samleskinnene i Dalsfoss kraftstasjon. Drangedal skal betale for et minstekvantum av 330 el.HK. og har rett til å utta maksimum 500 el.HK. Prisen er kr. 55 pr. el.HK. pr. år. I tilfelle av innskrenkning av kraftproduksjonen er Drangedal etter denne kontrakt fortrinnsberettiget etter Kragerø, Skåtøy og Sannidal til å få kraft. Kontrakten gjelder i 10 år fra 1 september 1930 men kan med 6 måneders varsel opsies av begge parter til 31 august 1935.

Kommunen skal etter de nevnte kontrakter f. t. ha rett til følgende kraftmengder:

1100 el.HK.	til Kragerø	som etter det foreliggende uttar og betaler for ca. 1 000 el.HK.
400 » »	Skaatøy » » » » » » » » » » » »	140 »
400 » »	Sannidal » » » » » » » » » » » »	170 »
1900 el.HK.		ca. 1 310 el.HK.
500 »	til Drangedal.	Hvor meget der uttas herav foreligger der ingen opplysning om.
2400 el.HK.		

N.E.A. anfører at Kragerøs forbruk har holdt sig nogenlunde konstant i de senere år, mens konsumet i Skåtøy og Sannidal er gått noget ned. Videre at alle kommuner har hatt anledning til å få praktisk talt den kraft de har behovet og at selskapet fremdeles er villig til å utleie kommunene ytterligere kraft såsnart behovet melder sig. N.E.A. tror ikke at noget behov av betydning vil melde sig i overskuelig fremtid og at man ikke kan gjøre regning med at ihvertfall Skåtøy og Sannidal vil kunne utnytte det kvantum de har rett til å utta. Selskapet anfører at grunnen til salget av Solumfoss er at det ikke ser nogen mulighet for i berregbar fremtid å kunne utnytte den.

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Sannidal herredsstyre anbefaler i møte 27 januar 1931 andragendet innvilget på betingelse av at alt. II i kraftlektrakten

med N.E.A. bortfaller og at herredet fremdeles får elektrisk kraft etter nevnte kontrakts alt. I som det nu har. Videre under forutsetning av at fossen blir utbygget innen 3 år og at innenbygdsboende i størst mulig utstrekning benyttes under arbeidet. Kommunen arbeider for tiden tungt og det vil være av den aller største betydning for den om fossen kunde bli tatt i bruk, da det vil bringe levelige vilkår for endel arbeidsledige og dessuten skaffe bygden inntekter i form av skatter. Herredsstyret tilføier at det synes uforsvarlig å la verdier ligge ubenyttet når der gis anledning til å få dem gjort produktive.

Kragerø bystyre protesterer i møte 23 oktober 1931 mot at A/S Vafos Brug gis tillatelse til å erverve og utnytte Solumfoss i Sannidal da Kragerø har rett til å få kraften fra fossen anvendt i byen i henhold til tinglest kjøpekontrakt og skjøte av 1907, hvorefter N.E.A. er forpliktet til «anlegge

hovedfabrikken og således anvende iallfall den vesentligste del av kraften fra fossene samt ha sitt kontor innen Kragerø bys grenser».

Da byen i 1907 gikk til det store offer å skaffe fabrikktomter og overta ulempe-erstatninger m. v., tilsammen et nettoutlegg av over kr. 131 000, så var dette av begge parter ment som et vederlag for den forpliktelse selskapet påtok sig til å anvende kraften innen byens grenser og denne forpliktelse er grunnlaget for hele kontraktsforholdet mellom selskapet og Kragerø kommune. Bystyret betrakter salget av Solumfoss som et brudd på kontrakten av 1907 og forbeholder sig erstatning hvis N. E. A. selger fossen på en sådan måte at kraften ikke blir anvendt i Kragerø.

Skåtøy herredsstyre har behandlet saken i møte 24 oktober 1931. Det fremholder bl. a. at kommunens elektrisitetsverk som har kostet ca. en halv million kroner er bygget under forutsetning av at kommunen når Solumfoss eller Tveitereidfoss blev utbygget skulde få til disposisjon den kraftmengde som er omhandlet i alt. II i forannevnte kontrakt av 1918, ialt 700 HK. Herredsstyret mener at kommunen må ha den samme rett til å få forhøiet sitt strømabonnement nu ved overdragelsen som den efter gjeldende kontrakt vilde ha hatt om Solumfossen var blitt utbygget av N. E. A. Det opplyses at kommunen har forhandlet med N. E. A. om en endring av kontrakten av 1918 og at N. E. A. har akseptert et fremsatt forslag på betingelse av at Skåtøys medkontra-henter Sannidal og Kragerø kommuner ikke gjør nogen innvending eller påfører selskapet noget erstatningsansvar for denne utvidede kraftlevering. Sannidal og Kragerø kommunestyre er imidlertid imot sådan forandring. Skåtøy fastholder kommunens rett til å få forhøiet kraftkvantumet til 700 HK.

Herredsstyret finner at de almene interesser ikke er tjent med at omhandlede foss skal bli liggende ubenyttet og anbefaler derfor andragendet innvilget på betingelse av at N. E. A. forpliktes til å levere Skåtøy kraft overensstemmende med forannevnte forslag.

Fylkesmannen i Telemark peker under 4 november 1931 på at det av Kragerø i kontrakten av 1907 tatte forbehold om at iallfall den vesentligste del av kraften fra fossen skal anvendes innen byens grenser er knyttet til en forpliktelse for den annen part til å anlegge hovedfabrikken i byen, hvad også blev gjort. Driften av den er innstilt for lengere tid siden og det forekommer ham da tvilsomt om byen kan nekte den

annen part å anvende en av fossene, fordi det for 25 år siden blev avtalt at den vesentligste del av den samlede vannkraft skulde brukes av den nu nedlagte fabrikk. Fylkesmannen har tidligere tiltrådt Sannidal herredsstyres anbefaling.

På foranledning har A/S Vafos Brug innsendt erklæring om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse. Videre at hele grunnkapitalen (ifølge aksjeprotokollen) tilhører norske statsborgere og med vedkommende departements samtykke Den norske Creditbank og at det styret bekjent ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Solumfoss har som foran nevnt en brutto fallhøide av ca. 10,5 m og Vafoss ca. 10 m. Efter planen er det meningen å utnytte disse to fall sammen ved å forhøie den nuværende dam ved Vafos hvorved kraftinnvinningen der omtrent vil fordobles. Av fremlagt kart fremgår at avstanden mellem de to fall er 0,5—0,6 km. Ved stedfunnen befarng er konstatert at elvebreddene på den omhandlede strekning er steile og uten nevneverdig vegetasjon og at opdemningen praktisk talt ikke vil gjøre nogen skade. En stor del av den grunn som støter til elven på den strekning som berøres opplystes å tilhøre Vafos Brug.

Som forholdene ligger an antar hovedstyret at det vil være rasjonelt å utnytte Solumfoss efter den ovenfor antydede plan.

Spørsmålet om hvorvidt andragendet bør imøtekommes er av distriktet satt i forbindelse med forsyningen med elektrisk kraft særlig da Kragerø, Skåtøy og Sannidal kommuner. Som nevnt protesterer Kragerø med den begrunnelse at overdragelsen av Solumfoss er brudd på kontrakten av 1907 med N. E. A. Fylkesmannen i Telemark mener som det vil sees at det er tvilsomt at man kan nekte N. E. A. å avhende fossen fordi det for ca. 25 år siden blev avtalt at den vesentligste del av vannkraften skulde brukes innen byens grenser til en fabrikkvirksomhet som senere er nedlagt.

Hovedstyret antar at besvarelsen av spørsmålet om hvorvidt N. E. A. blir erstatningspliktig like overfor Kragerø fordi kraften fra Solumfoss ikke blir utnyttet i byen ikke bør være avgjørende når det gjelder å bedømme om konsesjon skal gis eller ikke.

Skåtøy kommune holder fast ved sin rett til å utta kraft fullt ut etter gjeldende kontrakt med N. E. A. og krever å bli sikret tredjedelen av det maksimale kraftkvantum som nevnte kontrakts alt. II forutsetter. Etter stillingen for tiden bruker Skåtøy 140 el.HK. og kan øke sitt forbruk til 400 el.HK. før det kvantum som den idag har anledning til å ta ut hos N. E. A. er nådd, se kontrakts alt. I.

Sannidal kommune anbefaler andragendet innvilget på betingelse av at alt. II i kraftlektrakten med N. E. A. bortfaller og at herredet får kraft etter nevnte felleskontrakts alt. I som hittil.

Da N. E. A. har ytterligere kraft disponibel i Dalsfoss og etter det foreliggende er villig til å leie ut ytterligere kraft til kommunene så snart behov melder sig skulde disses elektrisitetsforsyning være rimelig tilgodesett selv om Solumfoss utnyttes for andre formål.

Hovedstyret er i det hele kommet til at der efter det som er opplyst ikke foreligger almene hensyn som taler imot at Solumfoss overdras til A/S Vafos Brug, og anbefaler derfor konsesjon gitt.

Som før nevnt har søkeren gjort kjøpet avhengig av at han får konsesjon på erhvervsen på vilkår som er like gode som de der er opstilt ved N. E. A.s konsesjon av 5 juli 1906 og likeledes på betingelse av at konsesjonen kan ordnes uten at det vannfall der nu tilhører søkeren påføres nogen konsesjonsforpliktelser.

Angående anledningen til å endre eller å knytte nye betingelser til en konsesjon på overdragelse av et tidligere konsedert vannfall har Justisdepartementet uttalt sig i skrivelse til Arbeidsdepartementet av 15 november 1927. Det angikk A/S Bjølvefossen og lyder så:

«I skrivelse av 21 oktober d. å. har det kgl. departement forespurt om det er lovlig adgang til å endre de ved kgl. resolusjon av 3 desember 1915 fastsatte betingelser for den A/S Bjølvefossen meddelte tillatelse til erhverv og regulering av Bjølvevassdraget, dersom enten selskapets aksjer eller dets vannfall og anlegg overdras til et annet selskap eventuelt med utenlandsk kapital.

Departementet antar at forsåvidt selskapets vannfall og anlegg overdras til aksjeselskap eller annet selskap med begrenset ansvar med helt norsk styre med sete i Norge og helt norsk grunnkapital (jfr. lov 14 desember 1917 nr. 16 § 2 første ledd) kan de i nevnte kgl. resolusjon av 1915 fastsatte betingelser ikke endres utover hvad § 2 post 22 i loven av 1917 hjemler.

Hvis derimot overdragelse som anført skjer til selskap med utenlandsk kapital (loven av 1917 § 4) antar man at administrasjonen har adgang til — hvis konsesjon

meddeles — å foreta sådanne endringer i de engang opstilte betingelser eller eventuelt å opstille sådanne nye betingelser at erhververen derved kommer i samme stilling som om konsesjonen hadde angått oprinnelig erhvervelse av vannfall m. m. efter loven av 1917 § 4 — — — — —»

Den påberopte bestemmelse i erhvervslovens § 2, 22 lyder:

«Til overdragelse av vannfallet utkreves konsesjon selv om den nye erhverver er norsk kommune. Erhververen må i ethvert tilfelle underkaste sig de i den oprinnelige konsesjon fastsatte betingelser. Til konsesjonen kan dessuten knyttes de betingelser som er omhandlet ovenfor under post 1.»

Da A/S Vafos Brug efter det opplyste tilfredsstiller kravene i erhvervslovens § 2 første ledd med hensyn til styre og grunnkapital skulde betingelsene for å overdra konsesjonen på Solumfoss på uforandrede vilkår være til stede.

Konsesjonen av 1906 har ikke nogen betingelse om hjemfallsrett, hvorimot der er forbeholdt staten adgang til efter 75 år regnet fra konsesjonens datum å innløse vannfallene, dammer, kraftstasjoner m. v. efter nærmere angitte regler, se betingelsenes pkt. 6. Hvis staten ikke går til sådan innløsning har efter pkt. 10 «eieren selv eiendomsrett og disposisjonsrett over disse, selvfølgelig dog kun under de vilkår og betingelser som ifølge dagjeldende lovgivning utkreves». Da der er forløpet ca. 29 år av konsesjonstiden er det av denne tilbake ca. 46 år.

Hvis Solumfoss utbygges sammen med Vafoss må man innrette sig således at anledningen til å innløse Solumfoss med tilbehør opprettholdes. Ved en fellesutnyttelse er det imidlertid ikke mulig å skille de to vannfall fra hinannen, de vil efter utbygningen fremstille sig som et samlet anlegg. Hovedstyret antar man må ordne sig så at en viss del av det samlede vannfall med anlegg kan innløses, nemlig så meget som Solumfoss' fall utgjør av det hele. Ved full utnyttelse skulde det efter de foreliggende opplysninger bli ca. 50 pct. Av praktiske grunner må man søke å ordne sig så at konsesjonæren driver og vedlikeholder det hele anlegg også efter konsesjonstidens utløp og at han — om man vil innløse Solumfoss med tilbehør — leverer til staten kraften fra den mot å få godtgjort utgiftene til drift og vedlikehold av en tilsvarende del av anlegget.

Pkt. 6 lyder nu så:

«Staten gis rett til efter 75 — femogsytti — år regnet fra bevilningens datum, å innløse samtlige vannfall med dammer, kraftstasjoner med tilhørende maskineri og annet tilbehør og kraftledninger samt de til ut-

bygning og kraftanlegg sikrede i post IX nevnte tomter og servituttrettigheter.

Hvis den tomt hvorpå servitutt av 7 juli 1858 bekreftet under 5 mai 1906, overgår til selskapets eie medfølger også denne i overdragelsen til staten.»

Av nevnte grunn er det nødvendig å forandre pkt. 6 som foreslåes gitt nedenstående ordlyd. Man gjør oppmerksom på at de i post IX nevnte tomter og servituttrettigheter, også den i siste passus omhandlede tomt, hører under Dalsfoss og ikke har noget med Solumfoss å gjøre, hvorfor denne del av vilkåret utgår her.

«Staten gis rett til etter 75 — femogsytti — år regnet fra 5 juli 1906 å innløse Solumfoss med dam, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør og kraftledninger.

Utbygges Solumfoss sammen med Vafoss kan staten innløse så stor del av det samlede vannfall med dam m. v. som foran nevnt som Solumfoss utgjør av det samlede vannfall. Benytter staten sig herav plikter selskapet å drive det samlede kraftanlegg som før og levere den til Solumfoss svarende kraftmengde til staten for en godtgjørelse motsvarende en forholdsmessig del av de til drift og vedlikehold hadde utgifter som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn. Undlater selskapet å levere til staten den i nærværende post betingede kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter det efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 0,50 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.»

Hertil kommer nogen mindre forandringer som er nødvendige av formelle grunner, men neppe trenger å begrunnes.

Det er formentlig nødvendig å tinglese konsesjonsbetingelsene som heftelse også på Vafos Brugs eiendommer.

Efter at hovedstyret hadde behandlet saken i møte 10 desember 1931 underrettet man søkeren om at man var betenkt på å anbefale andragendet innvilget på nærmere angitte betingelser. Videre at det var hovedstyrets forutsetning at konsesjonsbetingelsene tinglestes som heftelse også på Vafos Brugs eiendommer.

A/S Vafos Brug meddelte i brev av 20 mars 1932 at det vilde motta konsesjonen på de av hovedstyret foreslåtte betingelser med den forandring at fristen for statens innløsningsrett blev satt til 75 år fra den nye tillatelses datum og ikke fra den oprindelige konsesjons datum og videre at bestemmelsene i post 6 om hvordan man skal inn-

rette sig hvis staten går til innløsning av Solumfoss sløifes.

Hovedstyret behandlet saken på ny i møte 29 april 1932 og kom til — da det her gjelder en overdragelse — at der ikke var anledning til å endre den nevnte frist, jfr. erhvervslovens § 2, 22 som bestemmer at erhververen i ethvert tilfelle må underkaste sig de i den oprindelige konsesjon fastsatte betingelser. Derimot fant hovedstyret å burde endre noget på bestemmelsene om ordningen efter konsesjonstidens utløp således at plikten til å levere kraft til staten bare kommer til å gjelde når anlegget holdes igang av hensyn til selskapets øvrige behov. Hovedstyret underrettet søkeren herom under 30 april 1932.

Efter gjentatte purringer fra hovedstyrets side meddeler A/S Vafos Brug i brev av 14 januar 1935 at det på grunn av visse omstendigheter inntil nu ikke har kunnet fremme saken og at det er enig i hovedstyrets forslag til betingelser.

Før man sendte saken om erhverv av Solumfoss til Arbeidsdepartementet mottok man gjennom dette et andragende fra N. E. A. om tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Vafos Brug. Efter underhånden mottatte opplysninger fant man det riktigst ikke å ekspedere den førstnevnte konsesjonssak før man fikk mere oversikt over hvordan det vilde gå med den annen. Den blev straks sendt til distriktet for innhentelse av uttalelse fra Sannidal kommune — hvori Vafoss ligger — og fra fylkesmannen i Telemark.

Hovedstyret behandlet N. E. A.s andragende om å erverve aksjemajoriteten i møte 5 april 1935 og anbefalte det innvilget og underrettet Arbeidsdepartementet herom i brev av 5 april 1935.

Da A/S Vafos Brug også eide skog forela Arbeidsdepartementet saken for Landbruksdepartementet, som så igjen sendte den til distriktet til uttalelse. Den møtte her sterk motbør spesielt fra Drangedal kommune innen hvilken A/S Vafos Brug har store skogeiendommer — og nogen avgjørelse er ennå ikke truffet.

Uttalelse fra Drangedal, som er fattet i møte 13 juli 1935, har ordføreren overlevert personlig. Den går hvad angår spørsmålet om erhverv av Solumfoss i det vesentlige ut på følgende:

Direktøren for N. E. A. har anført at Bruket er insolvent. Drangedal er en stor og typisk skogbygd som leverer mesteparten av grantømmeret til bruket og skognæringen i bygden er selvsagt sterkt interessert i at

den som kjøper råmaterialer er økonomisk solvent og god for å svare sine økonomiske forpliktelser. Som det nu i mange år har vært har brukets betalingsevne vært helt avhengig av om Den norske Creditbank så sine egne interesser best varetatt ved fortsatt å finansiere brukets tømmerkjøp. Inn-til nu har alt gått bra, der er ingen som har lidt tap ved tømmersalg til nevnte bruk.

Så usikre finansieringsforhold for distriktets største næring er det ikke forsvarlig å ha i lengden og når det nu allikevel skal være nyordning må herredsstyret så sterkt det kan understreke fylkesmannens bemerkning om at A/S Vafos Brug bør få gjeldsnedskrivning så det blir solvent før bruket får konsesjon på Solumfoss og før det blir gitt N. E. A. tillatelse til å erverve aksjemajoriteten. I henhold hertil tilrår herredsstyret at konsesjon på erhverv av Solumfoss blir nektet.

A/S Vafos Brug har nu — i brev av 19 oktober 1935 — bedt hovedstyret om at dets andragende vedrørende erhverv av Solumfoss må bli tatt op til behandling og avgjørelse, så snart råd er, da det ser ut til å trekke i langdrag med spørsmålet om aksjeerhvervelsen. Anordningen fremkommer fordi overdragelsen av Solumfoss står i forbindelse med finansieringen av de nu forestående tømmerkjøp. Selskapet har forsøkt så godt som mulig å opholde tømmerkjøpene i påvente av konsesjonsspørsmålets avgjørelse, men det melder sig nu flere og flere selgere som blir utålmodige.

Situasjonen er altså den at A/S Vafos Brug ber om å få Solumfosskonsesjonen hurtig avgjort mens Drangedal heredsstyre henstiller at den omsøkte tillatelse ikke må bli gitt og begrunner det med at A/S Vafos Brug er insolvent.

Det er på det rene at Solumfoss på en rasjonell og billig måte kan utnyttes i forbindelse med den nedenforliggende, allerede utbyggede Vafoss. Videre at det er ansøkerens hensikt å bygge ut Solumfoss — i ethvert fall en del av fossen — straks, hvorved sliperiets kapasitet økes fra 18 000 til 22 000 tonn tremasse, og dette vil igjen medføre en betydelig lavere produktionspris. Det er fra selskapets side understreket at erhvervelsen av Solumfoss inngår i den plan som selskapet for tiden arbeider med for å gjenreise virksomheten økonomisk.

Spørsmålet om A/S Vafos Brugs økonomiske stilling var ikke fremme da saken blev

behandlet av hovedstyret i desember 1931 og april 1932. Etter det som nu er oplyst må man naturligvis overveie om det er riktig å oprettholde det man den gang kom til, nemlig å anbefale at A/S Vafos Brug får anledning til å erverve Solumfoss.

Det er som nevnt på det rene at det vil være rasjonelt å utnytte de to fosser sammen og når forholdet er det får man vel håpe at det lar sig gjøre å ordne også den økonomiske side. — Selskapets største kreditor, Den norske Creditbank, har underhånden fremholdt at det er av betydning for banken at ansøkeren får denne konsesjon. Banken har også pekt på at vannfallet delvis er tatt i bruk av ansøkeren. På dette grunnlag er Hovedstyret — for øvrig under tvil — kommet til at man fremdeles får anbefale konsesjonen.

I henhold hertil anbefaler hovedstyret at der meddeles A/S Vafos Brug tillatelse til å erverve Solumfoss på de betingelser som er opstilt i vedlagte utkast som er overensstemmende med det foran anførte.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møter 10 desember 1931, 29 april 1932 og 29 november 1935.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«Utkast

til betingelser for A/S Vafos Brug til å erverve Solumfoss i Kragerøvassdraget.

1.

Selskapets bestyrelse, som skal ha sete og kontor i Norge, skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

2.

Selskapet skal ved sine anlegg og sin bedrift her i riket anvende utelukkende norske funksjonærer og arbeidere. Vedkommende regjeringsdepartement kan dog tilstede undtagelser fra denne regel når hensynet til spesiell fagkunnskap eller øvelse gjør dette nødvendig eller særlig ønskelig.

For hver dag som en person i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges en daglig mulkt stor kr. 5 — fem — kroner.

3.

Selskapet forplikter sig til ved utbygningen av anleggene og driften fortrinnsvis å anvende norsk materiell.

4.

Selskapet forplikter sig til ikke å eksportere elektrisk energi uten regjeringens samtykke.

5.

Selskapet forplikter sig til å utbygge Solumfoss innen 10 år fra bevillingens datum.

Til sikkerhet for denne forpliktelse vedtar selskapet en konvensjonalbot av kr. 100 — et hundre kroner — for hver dag som fristen overskrides.

6.

Staten gis rett til etter 75 — femogsytti — år regnet fra 5 juli 1906 å innløse Solumfoss med dam, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør og kraftledninger.

Utbygges Solumfoss med Vafoss, kan staten innløse så stor del av det samlede vannfall med dam m. v. som foran nevnt som Solumfoss utgjør av det samlede vannfall. Benytter staten sig herav, plikter selskapet å drive det samlede kraftanlegg som før og levere den til Solumfoss svarende kraftmengde til staten for en godtgjørelse motsvarende en forholdsmessig del av de til drift og vedlikehold hadde utgifter, som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn. Undlater selskapet å levere til staten den i nærværende post betingede kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter det etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 0,50 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Selskapets plikt etter foranstående bestemmelse til etter innløsning å levere den til Solumfoss svarende kraftmengde til staten gjelder kun så lenge selskapet av hensyn til dets øvrige kraftbehov holder anlegget i drift. I den tid dette ikke er tilfelle, skal det offentlige være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

7.

Den pris for hvilken staten skal være berettiget til å overta heromhandlede eiendommer bestemmes til

- a. enten kr. 150 — et hundre og femti kroner — pr. utbygget elektrisk hestekraft eller
- b. ved betaling av en sum som av uvillige menns skjønn, optatt på statens bekostning, bestemmes som billig pris.

Efter hvilket av disse alternativer staten, der har valget, akter å innløse eiendommene meddeles selskapet senest samtidig med underretning om at staten vil benytte sig av sin rett til innløsning. Denne underretning skal være selskapet ihende senest 70 år — sytti år — efter bevillingens datum.

Anlegget med det installerte maskineri skal ved overdragelsen være i fullt driftsme-

sig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn av uvillige menn.

8.

De panteheftelser som ikke måtte bli dekket av den eventuelle innløsningssum, bortfaller.

9.

Forsåvidt staten skrider til innløsning, er selskapet berettiget til å få leiet vannkraft av staten i et tidsrum av 20 — tyve år — fra innløsningsdagen mot betaling av den på den tid for lignende anlegg gjeldende pris, dog ikke over kr. 50 — femti kroner — pr. elektrisk hestekraft.

Hvis enighet om prisen ikke kan opnåes, fastsettes denne ved skjønn av uvillige menn, optatt på selskapets bekostning.

Leieavgiften erlegges ukrevet efter-skuddsvis pr. halvår, og leieretten forbyttes hvis avgiften ikke betales i rette tid.

Den leiede kraft gjelder kraften fra Solumfoss.

10.

Forsåvidt staten ved konsesjonstidens utløp ikke innløser vannfallet m. v., har eierne selv eiendomsrett og disposisjonsrett over dette, selvfølgelig dog kun under de vilkår og betingelser som ifølge dagjeldende lovgivning utkreves.

11.

Alle tvistigheter i anledning av nærværende konsesjon henhører under norske domstolers avgjørelse.

12.

Idet selskapet vedtar foranstående betingelser som forpliktende for sig og sine heromhandlede eiendommer, inngår det likeledes på at nærværende dokument til sikring av den fornødne tinglige rett, tingleses.»

Departementet skal bemerke at Solumfossens nuværende eier, Norsk Elektrokemisk Aktieselskap (N. E. A.) i de ca. 30 år, som er gått, siden selskapet fikk konsesjon på Solumfossens erhvervelse, ikke har kunnet nyttiggjøre sig fossen og — efter hvad selskapet anfører — for tiden heller ikke ser nogen mulighet herfor. Fossens utnyttbare kraftmengde utgjør med den nuværende regulerte vannføring 2 800 naturHK.

Eieren av den nedenforliggende Vafoss, representerende ca. 2 700 naturHK., ønsker nu å erverve Solumfossen og ved hjelp av en forhøielse av Vafossdammen straks å utnytte de to fosser underett for sin bedrift.

Ifølge Hovedstyrets erklæring vil det være rasjonelt å utnytte Solumfoss i forbindelse med den nedenforliggende, allerede ut-

byggede Vafoss og efter den av ansøkeren angitte plan.

Ansøkeren, A/S Vafos Brug, anfører at en sådan utbygning vil øke fabrikkens kapasitet. Det er hensikten foreløbig å øke tremasseproduksjonen fra 18 000 til 22 000 tonn og det anføres at utvidelsen betinger en betydelig lavere produksjonspris, hvilket vil være av stor betydning for bedriften, hvis økonomiske stilling for tiden er vanskelig.

Ansøkerens bankforbindelse og største kreditor har for sitt vedkommende også fremholdt betydningen av at ansøkeren får konsesjon på erhvervseen. Den av ansøkeren planlagte utnyttelse av Solumfossen for sin bedrift antas etter det foreliggende å bidra til en bedring av distriktets arbeidsliv på samme tid som det for tiden ikke synes å være utsikt til at nogen annen anvendelse av fossen vil kunne opnås.

Departementet finner med Hovedstyret at det av Kragerø antydende erstatningskrav mot N. E. A., dersom fossen blir anvendt i strid med forutsetningene for byens medvirkning i 1907 ved anlegget av den i 1928 igjen nedlagte karbidfabrikk i Kragerø, under disse omstendigheter ikke bør være avgjørende for spørsmålet om meddelelse av den ansøkte konsesjon.

Den nuværende konsesjonær, N. E. A., som har konsesjon også på Tveitereidfoss og Dalsfoss, forsyner fra sistnevnte foss kommunene Kragerø, Skåtøy, Sannidal og Drangedal med kraft til den almindelige, borgerlige elektrisitetsforsyning. Denne levering skjer på relativt rimelige vilkår. Kragerø har en særkontrakt om levering av 400 el. HK., som kan fornyes for 5 år ad gangen. Kragerø, Sannidal og Skåtøy har derhos en felleskontrakt på 50 år, som kan forlenges inntil utløpet av den nuværende konsesjon (5 juli 1981). De 3 kommuners avtagning i henhold til de to kontrakter utgjør for tiden ca. 1310 el. HK., men vil kunne kreves forhøiet til 1900 el. HK., nemlig: av Kragerø fra 1000 til 1100 el. HK., av Skåtøy fra 140 til 400 el. HK., og av Sannidal fra 170 til 400 el. HK. Da N. E. A., som har ytterligere kraft disponibel i Dalsfoss kraftstasjon (utbygget for 3400 turbin HK.), og dessuten eier Tveitereidfoss, er villig til å leie ut ytterligere kraft til kommunene så snart behov melder sig, skulde disses elektrisitetsforsyning — som av Hovedstyret anført — være rimelig tilgodesett, selvom Solumfoss utnyttes for andre formål.

Foruten de sistnevnte 3 kommuner har N. E. A. også forsynt Drangedal med kraft i henhold til kontrakt omfattende inntil 500 el. HK. for en pris av 55 kroner pr. el. HK.

Det er opplyst at Drangedal ønsker endringer i denne kontrakt.

Departementet antar at dette spørsmål i tilfelle bør komme under overveielse i forbindelse med behandlingen av en av N. E. A. innsendt søknad om forlengelse av fristen for utbygning av Tveitereidfoss. Departementet antar etter det anførte at det ikke foreligger almene hensyn som taler imot at Solumfoss overdras til A/S Vafos Brug og vil derfor anbefale at den ansøkte konsesjon gis. Da det gjelder konsesjon på erhvervseen av et tidligere konsedert vannfall, kommer § 2 punkt 22 i erhvervsloven av 14 desember 1917 til anvendelse. Erhververen må i henhold til denne bestemmelse i ethvert tilfelle underkaste sig de i den opprinnelige konsesjon fastsatte betingelser. Således vil de i den opprinnelige konsesjon fastsatte frister, bl. a. for statens innløsningsrett fortsatt måtte beregnes med utgangspunkt som i den opprinnelige konsesjon anført. Til konsesjonen kan dessuten knyttes de betingelser som er omhandlet i nevnte lovs § 2 punkt 1 angående selskapets grunnkapital.

I henhold hertil vil man anbefale at post 1 i den opprinnelige konsesjon gis følgende tillegg:

«Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning eies av eller pantsettes til andre enn Staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker og selskaper. Selskapet underkaster sig de bestemmelser, som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med bestemmelsene i denne post.»

Fra selskapets styre foreligger erklæring overensstemmende med lovens § 24 annet og tredje ledd om at det ikke foreligger nogen avtale siktende til å dekke over det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse og eiendomsretten til grunnkapitalen.

Departementet tiltrer forøvrig det av Hovedstyret avgitte forslag til konsesjonsbetingelser.

Med hensyn til post 5 om fristen for Solumfossens utbygning bemerkes at den opprinnelige konsesjons 10 årsfrist gjentatte ganger er forlenget såvel for Solumfoss som for Tveitereidfoss. Senest er den ved kgl. resolusjon av 11 desember 1931 forlenget til 5 juli 1935 (jfr. «Meddelte Vassdragkonsesjoner», bind XVIII, side 65—70) og søknad om ytterligere forlengelse er inngitt. Søknaden er for tiden til uttalelse i distriktet og forutsettes derefter optatt til behandling av administrasjonen.

I henhold til det anførte skal departementet

innstille:

Det tillates i medhold av lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 A/S Vafos Brug å erverve Solumfoss i Kragerøvassdraget på betingelser som anført i Arbeidsdepartementets foredrag av 20 desember 1935.

23. Partslaget Nesset Kraftverk.

(Tillatelse til å erverve bruksrett til Meisalvassdraget i Møre og Romsdal fylke.)

Kgl. resol. av 20 desember 1935.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet med skrivelse av 9 november 1935 mottatt et andragende, datert 6 juli 1935, fra partslaget Nesset Kraftverk om tillatelse til erhverv av bruksrett til Meisalvassdraget i Møre og Romsdal fylke.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Fylkesmannen i Møre og Romsdal oversendte under 29 juli 1935 følgende andragende datert 6 juli s. å. fra partslaget Nesset Kraftverk:

«Partslaget Nesset Kraftverk tillater sig herved å søke om konsesjon til å erverve bruksrett i Meisalvassdraget i overensstemmelse med kontrakt av 25 juni 1935 med Nesset kommune, hvilken kontrakt vedlegges i avskrift.

Videre til å bygge og drive et elektrisitetsverk på ca. 700 HK, ved ca. 226 m fallhøide i samme vassdrag for å tilfredsstille herredets almindelige behov for elektrisk lys og kraft.

Til orientering i saken vedlegges avskrift av ytterligere 4 kontrakter om diverse forhold i vassdraget, samt en historisk oversikt over sakens utvikling bilagt med partslagets lover, samt en kort utredning for planen for utbygningen og omkostningsoverslag for samme. Videre vedlegges utskrift av Nesset herredsstyres møtebok for møtet den 6 juli 1935 for såvidt denne sak angår.

Videre tillater man sig å søke om at de i konsesjonslovens § 5 nevnte avgifter til stat og kommuner settes til lovens minimum. Og tillater man sig å søke om at avgiftene ettergis for et tidsrum av de første 10 år. Man tillater sig å begrunne denne ansøknings med at partslagets formål er å avlaste kommunen for en oppgave som den foreløbig ikke makter å løse og at hensikten er at anlegget fremtidig skal innløses av kommunen og gå over til å bli kommunalt, så snart alt er bragt over på fast økonomisk grunn. Og da anlegget vilde sluppet disse avgifter om det var kommunalt — det trengte jo da ikke konsesjon — finner man det rimelig om man nu fritas for dem når anlegget så å si optrer på kommunens vegne.

Da det har vært planen å få anlegget ferdig til drift innen førstkommende nyttår,

vil man være takknemlig for rask ekspedisjon av saken.»

Nesset kraftverk er efter de medsendte lovers § 1 partslag med skiftende medlems-tall og begrenset ansvar. Kraftkilden er Meisalvassdraget i Nesset herred. Kraftverket har til formål å skaffe elektrisk kraft til parthaverne. Generalforsamlingen kan bestemme at også ikke parthavere kan få leie strøm på nærmere fastsatte vilkår, når særskilte forhold gjør det ønskelig. Dog må de som eier hus eller annen fast eiendom innen fordelingsområdet alltid inntre som parthavere når de vil ha kraft fra verket. Utleie av strøm til ikke parthavere begrenses altså til leieboere og andre som kun har midlertidig fast bosted innen fordelingsområdet. — § 2 inneholder regler for hvorledes en part skal beregnes. Den kapital som behøves til å bygge verket skaffes ved at hver parteier betaler kr. 200 for hel part eller tilsvarende for del av part. Resten skaffes som lån, dels mot pant i verket og dels mot parthavernes personlige garanti, idet hver av dem garanterer i forhold til den part han har tegnet for inntil kr. 1000 for hel part og tilsvarende for deler av part. — Man forstår § 3 sånn at verket skal bekoste det hele anlegg inklusiv ledning til husvegg, dog skal reisning av de lavspente ledninger ikke vedkomme verket, men hvert enkelt transformatorlag skal sørge for at det blir gjort. — Efter § 4 skal enhver parteier svare et visst pliktarbeide og efter § 5 skal lån til reisning av verket tilbakebetales innen 20 år. Generalforsamlingen kan bestemme at der utdeles inntil 5 pct. utbytte.

Efter den i andragendet påberopte kontrakt mellom Nesset kommune og kraftverket datert 25 juni 1935, utleier kommunen i et tidsrum av 50 år samtlige fallrettigheter i Meisalven fra sjøen og op til Meisalvatnet og den fulle rådighet over kommunens dam og reguleringsrett i Meisalvatn, således at kraftverket kan anlegge og drive elektrisitetsverk med den fallhøide i elven og den reguleringshøide i Meisalvatn som kraftbehovet innen herredet til enhver tid gjør nødvendig. Det påhviler dog kraftverket å erverve de ytterligere rettigheter som måtte trenge for reguleringen utover de rettigheter til ca. 2 m's reguleringshøide som kommunen herved leier ut (§ 1). — Som vederlag påtar kraftverket sig i de omhandlede 50 år visse forpliktelser som kommunen har ifølge inn-gåtte kontrakter likeoverfor tidligere falleiere i vassdraget, likesom kraftverket betaler en årlig kontant leie av kr. 250. Som sikkerhet for riktig oppfyllelse av samtlige forpliktelser overfor kommunen har denne 1ste prioritets panterett i kraftverkets eiendom, kraftsta-

sjonen med grunn, maskiner, rørledning og inntaksdam. Pantsettelsen gjelder for tilsammen inntil kr. 6 500 (§ 2). — Kommunen har rett til når som helst etter utløpet av det 15de år med ett års varsel å innløse kraftverket med tilhørende høispent- og lavspent ledningsnett etter nærmere optrukne bestemmelser og overtar da samtidig de i kontrakten berørte rettigheter og forpliktelser (§ 3). — Kontrakten er fra kraftverkets side betinget av at det får de nødvendige konsesjoner på vilkår som det finner å kunne godta (§ 4).

Efter den med andragendet følgende oversikt er Meisalvassdraget det eneste vassdrag innen Nesset som kan tenkes å komme i betraktning for den almindelige elektrisitetsforsyning av herredet. Fylkets elektrisitetsforsyning planla i 1925 utbygning av en del av fallet i Meisalvassdraget for en kraftydelse på ca. 300 HK. Kommunen fant imidlertid at den ikke maktet en sådan utbygning og det hele blev utsatt. Kraftforsynings-spørsmålet var oppe igjen i 1932, men med samme resultat. Det blev påny tatt op høsten 1934 og på et folkemøte blev der nedsatt en komite som skulde arbeide videre med saken. Samtidig dukket tanken om kraftleie fra Istad kraftselskap op og det kom med tilbud hvorefter der for levering med en spenning av 21 000 Volt ved Bolsøy grense mot Nesset skulde betales kr. 50 pr. kW. det første år, kr. 55 det annet år og kr. 60 senere år.

Denne pris virket imidlertid skremmende og der opstod en sterk opinion mot kraftleie og for egen utbygning. På foranledning og under ledelse av fylkesmannen blev senere holdt et møte mellem komiteen og Istad kraftselskap, men heller ikke dette førte til nogen ordning, da forskjellen mellem det kraftselskapet forlangte for kraften — selv efterat der var antydnet nedslag i forannevnte pris — og det kommunen mente å kunne skaffe kraften for ved utbygning av Meisalvassdraget var for stor. Dessuten vilde leie fra Istad kraftselskap medføre en lengere «død» overføringslinje innen man nådde de distrikter i Nesset som var interessert i leveransen. På møte 8 februar 1935 blev så partslaget Nesset kraftverk dannet og lover vedtatt. Det blev til at kommunen skulde erhverve mest mulig av vassdraget og leie det ut til partslaget som så å si på kommunens vegne skulde bygge ut. Når kommunen følte sig sterk nok skulde så den overta det hele.

Nesset herred er nu efterhånden blitt eneieer av alle rettigheter i vassdraget og alt er klart til vedtagelse av den lenge planlagte kontrakt med kraftverket. Samtidig har man

forhandlet med A/S Rødsand Gruber om kraftleveranse og det har ført til at det er utformet og vedtatt hovedpunkter for kontrakt om kraftlevering hvorav de viktigste er følgende:

Nesset Kraftverk stiller til rådighet minst 200 kW. levert nedtransformert til 230 volt på Rødsand Grubers knuseverk. Grubene forplikter sig til å ta ut minst 100 kW. Kraftprisen settes til kr. 30 pr. kW. Grubene yder kraftverket et forskudd på kraftleie stort kr. 30 000, der kun avdras og forrentes ved den til kraftleveransen svarende kraftleie. Ved kraftuttak under 200 kW. skal forskuddet forrentes med 2,5 pct. p. a. og ved uttak over 200 kW. med 5 pct. p. a. Forskuddet vil da være tilbakebetalt senest om 11½ år, sannsynligvis innen 6 år.

Kraftverket har derved sikret sig følgende kapital til utbygningen:

Partshavernes innskudd	ca. kr. 18 000
A/S Rødsand Grubers forskudd ... »	30 000
Lån i Nesset Sparebank	» 10 000
	<u>Tilsammen kr. 58 000</u>

Ytterligere lån kunde ikke opdrives til akseptable betingelser.

Resten av anleggskapitalen tenkes reist ved at de leverende firmaer yder kreditt. Herom er der truffet overenskomst som går ut på at kraftverket utsteder en totalpantobligasjon med 1ste prioritet i anlegget for den manglende del av anleggskapitalen og deponerer denne hos Koldbye & Danielsen Kommandit A/S, Oslo, som ordner med denne del av finansieringen. Dette firma utsteder så partialobligasjoner å kr. 1000 som benyttes til å betale samtlige firmaers leveranser. Lånet forrentes med 5 pct. pr. år og det avdras efter annuitetsprinsippet i løpet av 20 år. Anleggets finansiering antas dermed å være sikret.

Efter den av ingeniør Høstmark utarbeidede generelle utbygningsplan datert 2 juli 1935 aktes til en begynnelse utnyttet de nederste 226 m fall i Meisalelven med istandsettelse av den gamle reguleringsdam i Meisalvatnet. Ved en reguleringshøide på 1,8 m kan her skaffes et magasin på ca. 2,57 mill. m³ motsvarende en regulert vannføring på ca. 0,32 sm³ selv i ugunstige år og en kraftydelse på ca. 730 døgn turb.HK. i nevnte fall. Ved full regulering innvinnes ca. 1220 døgn turb.-HK. ved samme fallhøide og ved overføring av Fredsvikelven 1415 døgn turb.HK. Kraftstasjonen er forutsatt lagt helt nede ved sjøen. Til en begynnelse installeres en pelton-turbin på 700 HK. med direkte tilkoblet vekselstrøm generator på 550 kVA. Det

prosjekterte ledningsnett omfatter ca. 20 km høispente og vel 20 km lavspente linjer samt 11 stk. transformatorer.

De samlede anleggsomkostninger er ifølge fremlagt overslag beregnet til kr. 191 500. Herav faller kr. 96 000 på selve vannkraftutbygningen inklusiv reparasjon av den nuværende reguleringsdam i Meisalvatnet.

Efter brev fra A/S Impregnertbygg ved ing. Høstmark til hovedstyret datert 22 september 1935 er der truffet avtale med A/S Rødsand Gruber om at dette selskap bærer omkostningene med en del av ledningsnettet innenfor grubenes område. De ømkostninger som faller på Nesset kraftverk oppgis til kr. 184 200.

Der antydes følgende priser:

Til lys	kr. 140 pr. kW. pr. år	
» kokning	» 90	—»—
» småindustri	» 75	—»—

Til større industri e. l. forutsettes opprettet spesialavtaler.

Nesset herredsstyre har i møte 6 juli 1935 med 14 mot 5 stemmer vedtatt de i sakens anledning inngåtte kontrakter og enstemmig anbefalt konsesjonsandragendet innvilget.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anfører under 29 s. m. at herredsstyrebeslutningen er fattet i vedtaksført møte og anbefaler approbasjon. Han understreker at han har gjennomgått saken i detalj og at han ikke finner noget å bemerke hverken fra den formelle eller den reelle side.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Efter det foreliggende har det vært på tale å leie kraft fra Istad kraftselskap istedenfor å gå til utbygning i Meisalvassdraget. Forhandlingene har imidlertid ikke ført til noget resultat.

Utbygning av det ca. 600 m høie fall fra Meisalvatn til sjøen inngikk i Elektrisitetsforsyningskommisjonens landsplan. Ved overføring av Fredsvikelven og full regulering regnet kommisjonen med at vassdraget kunde utbringes til 3 200 døgn turb.HK. Efter her foretatte beregninger antas vassdraget ved full utnyttelse, men uten overføring av vann fra naboelven, å kunne utbringes til ca. 2950 n.HK. En tilsvarende kraftydelse for de nederste 226 m. fall — altså den del som ansøkeren ønsker å bygge ut straks — antas å kunne settes til ca. 1450 n.HK.

I henhold til § 5 i erhvervsloven av 1917 kan bruksrett til vannfall som tilhører en norsk kommune «når ikke almene hensyn

taler derimot meddeles norske statsborgere samt korporasjoner, stiftelser, aksjeselskaper og andre selskaper med begrenset ansvar som har helt norsk styre og sete i Norge». Hovedhensikten med Nesset Kraftverks leie av omhandlede vannfall er å levere energi til almindelig forsyning på vilkår hvorom der er enighet mellem kommunen og ansøkeren. Hovedstyret har intet særlig å bemerke og antar i det hele at der ikke er almene hensyn til stede som taler imot at den omsøkte tillatelse blir meddelt. Hovedstyret anbefaler derfor at konsesjon blir gitt.

Den foreslås gitt for den tid leieforholdet mellem Nesset kommune og Partslaget Nesset Kraftverk varer overensstemmende med den inngåtte kontrakt og ikke utover 50 år fra konsesjonens datum.

Da hensikten er å levere energi til almindelig forsyning skulde vilkår om kraftavståelse til kommuner være upåkrevd. Loven er imidlertid formet så på dette punkt at man har funnet å måtte betinge avståelse av 10 pct. av kraften til kommuner. Kraft til staten har man efter forholdene ikke funnet å burde betinge.

Hvad avgiften angår finner hovedstyret efter omstendighetene å kunne anbefale at lovens minimumssatser anvendes, altså kr. 0,10 pr. n.HK. til staten og kr. 0,10 pr. n.HK. til kommuner. Efter lovens § 5,2 er der adgang til for et bestemt tidsrum å nedsette eller eftergi avgiftene. Når Nesset kommune ikke har noget å bemerke og vassdraget i sin helhet ligger innenfor dette herreds grenser, vil hovedstyret tilråde at avgiften til kommuner eftergis en tid fremover, man foreslår for 10 år fra den eventuelle konsesjons datum. Avgiften til staten finner man derimot av hensyn til konsekvensene ikke å kunne anbefale eftergitt, beløpet er for øvrig så lite at det ikke kan skjønnes å ville ha nogen som helst praktisk betydning for selskapet.

De øvrige opstilte betingelser trenger antagelig ikke nogen nærmere begrunnelse.

I henhold til foranstående anbefaler hovedstyret at der meddeles partslaget Nesset Kraftverk tillatelse til å erverve bruksrett til Meisalvassdraget på de i vedliggende utkast opstilte betingelser, som er vedtatt av ansøkeren under 4 november 1935.

Behandlet i møte den 25 oktober 1935.»

Man vedlegger sakens dokumenter hvori blandt avskrift av de i andragendet omhandlede kontrakter samt av lovene for Nesset Kraftverk.

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Partslaget styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver til utelukkende bestå av norske statsborgere.

Dets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjenning andre norske banker eller selskaper.

2.

Utbygning av vannfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbygningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for kommune etter post 10, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogen sinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger partslaget til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Konsesjonæren skal ved bygning og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

9.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien. Heller ikke må elektrisk energi avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgis inntil 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft kan uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innkrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del

av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagene, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han efter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til efter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

11.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pct. rente efter forfall, kan inndrives ved utpantning.

12.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene efter post 11 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 10, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidets påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vannfallets utbygning, således

at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte, og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Konsesjonen gis for den tid leieforholdet mellom Partslaget Nesset Kraftverk og Nesset kommune vedvarer overensstemmende med den inngåtte kontrakt og ikke utover 50 år fra konsesjonens datum.

15.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

16.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

17.

Overtredelse av foranstående poster 1, 9 og 16 medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen, således at reglen i lov om erhvervelse av vannfall m. v. av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

18.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser som forpliktende for sig inngår han på at nærværende konsesjon som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor det konsederte anlegg m. v. er beliggende.»

Departementet skal bemerke at det ved kgl. resolusjon av 5 desember 1935 er tillatt Partslaget Nesset Kraftverk å utføre et høispent elektrisk anlegg i Nesset herred. Ledningsnettet skal tjene til distribuering av den kraft partslaget får ved leie og utbygning av Meisalvassdraget.

Ifølge meddelelse fra Justisdepartementet er der meddelt stadfestelse efter landskommunelovens § 46 på Nesset herredsstyres vedtak av 6 juli 1935 bl. a. om å utleie kommunens rettigheter i Meisalvassdraget til Partslaget Nesset Kraftverk.

Man vil efter det foreliggende anbefale at den ansøkte tillatelse blir meddelt, og at den gis på de av hovedstyret foreslåtte vilkår. Som det vil sees er der i disse inntatt bestemmelse om 10 pct. kraftavståelse til kommuner, derimot ingen kraftavståelse til staten, se post 10.

I post 11 er inntatt bestemmelse om avgift til stat og kommuner overensstemmende med lovens minimumssatser, kr. 0,10 pr. nat.HK., idet hensikten med leien er å levere energi til almindelig forsyning.

Man finner med hovedstyret å kunne anbefale at avgiften til kommuner eftergis for et tidsrum av 10 år fra konsesjonens datum.

I post 14 er konsesjonen foreslått tidsbegrenset til 50 år.

Betingelsene er vedtatt av ansøkeren.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 5 Partslaget Nesset Kraftverk å erhverve den i andragende av 6 juli 1935 omhandlede bruksrett til Meisalvassdraget i Møre og Romsdal fylke på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 20 desember 1935 inntatte betingelser.
2. Den i konsesjonsbetingelsenes post 11 fastsatte avgift til kommuner eftergis for et tidsrum av 10 år fra konsesjonens datum.